

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

Projekt, wersja 1.2 z dnia 21.11.2025 r.

Opole, 2025 r.

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

Starostwo Powiatowe w Opolu
ul. 1 Maja 29, 45-068 Opole
tel. +48 775415101
e-mail: starostwo@powiatopolski.pl
<https://powiatopolski.pl/>

Opracowanie:
dr hab. Andrzej Raszkowski, prof. UEW
e-mail: andrzej.raszkowski@ue.wroc.pl
tel. 606 262 335
LinkedIn
<https://www.linkedin.com/in/andrzej-raszkowski/>

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Analiza społeczno-ekonomiczna powiatu opolskiego	6
1.1. Ogólna charakterystyka powiatu	6
1.2. Historia powiatu	8
1.3. Ludność i procesy demograficzne	9
1.4. Sytuacja gospodarcza oraz infrastruktura	13
1.5. Gospodarka lokalna	18
1.6. Infrastruktura komunikacyjna	22
1.7. Infrastruktura techniczna	25
1.8. Pomoc społeczna	38
1.9. Rynek pracy	42
1.10. Przestrzeń i środowisko naturalne	46
1.11. Turystyka	53
1.12. Planowanie przestrzenne	57
1.13. Rolnicze zagospodarowanie terenu	58
1.14. Organizacje sportowe	59
1.15. Kultura	60
1.16. Bezpieczeństwo	64
1.17. Ochrona zdrowia	65
1.18. Edukacja	67
1.19. Stan finansów samorządowych	69
2. Powiat polski na tle innych powiatów województwa opolskiego	72
3. Analiza SWOT powiatu opolskiego	88
4. Misja i wizja powiatu opolskiego	92
5. Cel horyzontalny, cele strategiczne i zadania	94
6. Zbieżność założeń dokumentu z kluczowymi opracowaniami strategicznymi	98
7. Proces wdrażania, monitoringu i ewaluacji	106
8. Literatura pomocnicza	115
9. Spis wykresów	116
10. Spis tabel	119
11. Spis map	120
12. Załączniki (opcjonalnie)	121

Wprowadzenie

Powiat opolski stanowi ważny obszar funkcjonalny w strukturze regionu, charakteryzujący się silnymi powiązaniem gospodarczymi, przestrzennymi i społecznymi z miastem Opole. Jego atutem jest korzystne położenie komunikacyjne wzdłuż głównych szlaków drogowych i kolejowych, wysoki poziom lesistości, bogate dziedzictwo kulturowe oraz zróżnicowana baza gospodarcza. Te czynniki, w połączeniu z aktywnością lokalnych społeczności i stabilnym zarządzaniem samorządowym, tworzą solidne podstawy dla długofalowego, zrównoważonego rozwoju.

Kierując się potrzebą zapewnienia spójnego i perspektywicznego kierunku działań, opracowano niniejszą strategię, dokument wyznaczający priorytety rozwojowe do roku 2035, oparty na diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej, analizie SWOT, konsultacjach oraz współpracy z lokalnymi liderami.

Strategia rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035 jest dokumentem integrującym różne obszary polityki lokalnej, społecznej, gospodarczej, środowiskowej, infrastrukturalną i instytucjonalną, w jeden spójny system działań strategicznych. Jej fundament stanowi cel horyzontalny: zrównoważony i długofalowy rozwój Powiatu Opolskiego, oparty na aktywności mieszkańców, konkurencyjnej i nowoczesnej gospodarce, wysokiej jakości środowisku, rozwiniętej infrastrukturze oraz efektywnym i partnerskim zarządzaniu publicznym. W jego realizacji kluczową rolę odgrywają cele strategiczne:

- Cel 1 – Społeczeństwo aktywne, bezpieczne i zintegrowane,
- Cel 2 – Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka,
- Cel 3 – Środowisko przyjazne człowiekowi,
- Cel 4 – Nowoczesna i zrównoważona infrastruktura,
- Cel 5 – Sprawne i partnerskie zarządzanie publiczne.

Strategia została opracowana z wykorzystaniem danych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, raportów diagnostycznych oraz materiałów dostarczonych przez Starostwo Powiatowe w Opolu. Uwzględniono również cele nadrzędne dokumentów strategicznych szczebla krajowego, regionalnego i unijnego, w tym Umowy Partnerstwa 2021–2027, Agendy 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego „Opolskie 2030”.

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

Dokument jest spójny z polityką rozwoju Aglomeracji Opolskiej, co wzmacnia jego komplementarność i zwiększa potencjał pozyskiwania środków zewnętrznych, w szczególności w ramach funduszy europejskich z obecnej (2021-2027) oraz nowej perspektywy finansowej na lata 2028-2034.

Proces tworzenia strategii był konsultowany i oparty na dialogu z partnerami społecznymi, gospodarczymi i instytucjonalnymi. Uczestniczyli w nim samorządowcy, przedstawiciele lokalnych społeczności. Efektem tej współpracy jest dokument realny, pragmatyczny i zarazem aspiracyjny, łączący wizję rozwoju z konkretnymi narzędziami jej realizacji. Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035 stanowi zatem nie tylko plan działania, ale także wspólną deklarację dążenia do tworzenia regionu nowoczesnego, przyjaznego mieszkańcom, odpornego na wyzwania i konkurencyjnego w skali regionalnej i krajowej.

Andrzej Raszkowski

1. Analiza społeczno-ekonomiczna powiatu opolskiego

1.1. Ogólna charakterystyka powiatu

W diagnozie Powiatu Opolskiego wykorzystano dane statystyczne pochodzące z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, w szczególności z Banku Danych Lokalnych. Zakres analiz obejmuje głównie lata 2014–2023, przy czym w wybranych przypadkach, ze względu na ograniczoną dostępność danych, zastosowano inne okresy analityczne. Opracowanie ma charakter syntetyczny i przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą w ujęciu całego powiatu, bez podziału na poszczególne gminy. Dodatkowo wykorzystano materiały udostępnione przez Starostwo Powiatowe w Opolu.

Mapa 1. Mapa Powiatu Opolskiego wraz z miastem Opolem

Źródło: Starostwo Powiatowe w Opolu

Powiat opolski położony jest w centralnej części województwa opolskiego i obejmuje powierzchnię około 1 534 km², co stanowi blisko 17% obszaru regionu. W jego skład wchodzi dziewięć gmin wiejskich: Chrzastowice, Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Komprachcice, Łubniany, Murów, Popielów, Tarnów Opolski i Turawa oraz cztery gminy miejsko-wiejskie: Niemodlin, Ozimek, Prószków i Tułowice. Siedzibą władz powiatu jest miasto Opole. Obszar ten graniczy z powiatami: namysłowskim i kluczborskim od północy, brzeskim od zachodu, nyskim,

prudnickim i krapkowickim od południa oraz oleskim i strzeleckim od wschodu. Położenie w Dolinie Odry oraz centralne usytuowanie w regionie sprawiają, że powiat pełni funkcję istotnego ogniwa komunikacyjnego i gospodarczego województwa.

Charakter powiatu jest wyraźnie rolno-przemysłowy, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną, wysoką aktywnością sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz dużym udziałem terenów rolniczych, stanowiących około 44% powierzchni. Pozostałą część zajmują głównie lasy, tereny o wysokich walorach przyrodniczych oraz obszary rekreacyjne. Ukształtowanie terenu jest zróżnicowane – przeważają nizinne obszary Niziny Śląskiej z lokalnymi wzniesieniami w rejonie Niemodlina, Ozimka, Ligoty Turawskiej i Starych Budkowic. Niewielki fragment gminy Tarnów Opolski leży już w granicach Wyżyny Śląskiej.

Powiat cechuje się dobrze rozwiniętą siecią hydrograficzną. Główną rzeką jest Odra, druga co do wielkości w Polsce, zasilana przez jej dopływy: Małą Panew, Stobrawę i Nysę Kłodzką. Ważnym elementem hydrologicznym i rekreacyjnym jest Jezioro Turawskie, jedno z największych sztucznych zbiorników regionu, pełniące funkcje retencyjne, turystyczne i wędkarskie. Występuje tu również wiele mniejszych zbiorników i kompleksów stawów rybnych, zwłaszcza w rejonie Niemodlina, Tułowic i Popielowa, kontynuujących wielowiekową tradycję hodowli karpia.

Teren powiatu jest zasobny w surowce mineralne, w tym kruszywa naturalne, bazalt, margiel, wapienie i ily, które stanowią podstawę lokalnego przemysłu wapienniczego, ceramicznego i budowlanego. Do kluczowych złóż należą m.in. Przywory w Tarnowie Opolskim, Narok w Dąbrowie, Jełowa i Zawada w Łubnianach oraz Krasiejów w gminie Ozimek, znany z unikatowego stanowiska paleontologicznego o znaczeniu międzynarodowym. Część terenów poeksploatacyjnych została poddana rekultywacji, przekształcając się w zbiorniki wodne lub tereny przyrodniczo-cenne.

Okolo 43% powierzchni powiatu stanowią użytki rolne, a gleby, głównie piaszczyste, bielcowe i kwaśne, sprzyjają rozwojowi rolnictwa ekstensywnego oraz hodowli. Występują również gleby organiczne, torfowe i gliniaste, szczególnie w dolinach rzecznych i rejonach podmokłych. Dzięki połączeniu korzystnego położenia geograficznego, zróżnicowanych zasobów naturalnych, rozwiniętej infrastruktury i bogactwa przyrody, powiat opolski posiada znaczny potencjał rozwojowy w zakresie gospodarki, turystyki, przemysłu oraz

zrównoważonego rolnictwa, co czyni go jednym z bardziej perspektywicznych obszarów regionu.

1.2. Historia powiatu

Historia Powiatu Opolskiego stanowi odzwierciedlenie wielowiekowych i burzliwych dziejów całego Śląska. Najstarsze ślady osadnictwa pochodzą z okresu neolitu, ok. 4500 r. p.n.e., kiedy to rozwijały się tu pierwsze wspólnoty rolnicze, a w kolejnych epokach, kultury łużycka i przeworska. W VIII wieku na teren dzisiejszego powiatu przybyli Słowianie, którzy zapoczątkowali trwałe osadnictwo i utworzyli pierwsze struktury plemienne. W okresie wczesnopiastowskim obszar ten znajdował się pod wpływami Polski, Czech i Cesarstwa Niemieckiego. Po najeździe mongolskim w XIII wieku książęta śląscy sprowadzili osadników z Czech i Niemiec, co zapoczątkowało intensywny rozwój gospodarczy, urbanizacyjny i kulturowy. W 1335 r. Kazimierz Wielki zrzekł się praw do Śląska na rzecz Czech, a w XVI w. po przejęciu władzy przez Habsburgów ziemie te włączono do monarchii austriackiej.

W XVIII wieku, po wojnach śląskich, obszar znalazł się pod panowaniem Prus, co zapoczątkowało okres dynamicznego rozwoju gospodarczego. W regionie rozpoczęła się tzw. praindustrializacja – w Ozimku, Zagwizdzu i Osowcu powstały huty żelaza i zakłady metalowe, a w XIX wieku nastąpiła dalsza industrializacja, wprowadzono obowiązek szkolny i reformy administracyjne. Po II wojnie światowej, zgodnie z ustaleniami konferencji poczdamskiej, Śląsk, a wraz z nim powiat opolski, powrócił do Polski.

Początkowo powiat należał do województwa śląsko-dąbrowskiego, a od 1950 roku, do nowo utworzonego województwa opolskiego. W wyniku reformy administracyjnej z 1975 roku jednostkę zlikwidowano, by przywrócić ją w ramach reformy z 1998 roku. Od 1 stycznia 1999 r. Powiat Opolski ponownie funkcjonuje jako jednostka samorządu terytorialnego, obejmując część historycznego powiatu opolskiego i niemodlińskiego. W jego skład wchodzi miasta Niemodlin, Ozimek, Prószków i Tułowice oraz gminy: Chrzęstowice, Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Komprachcice, Łubniany, Murów, Popielów, Tarnów Opolski i Turawa.

Dziś powiat łączy bogate dziedzictwo historyczne z nowoczesnością, stanowiąc ważny ośrodek gospodarczy, kulturalny i społeczny regionu opolskiego, w którym tradycja współistnieje z nowoczesnym rozwojem.

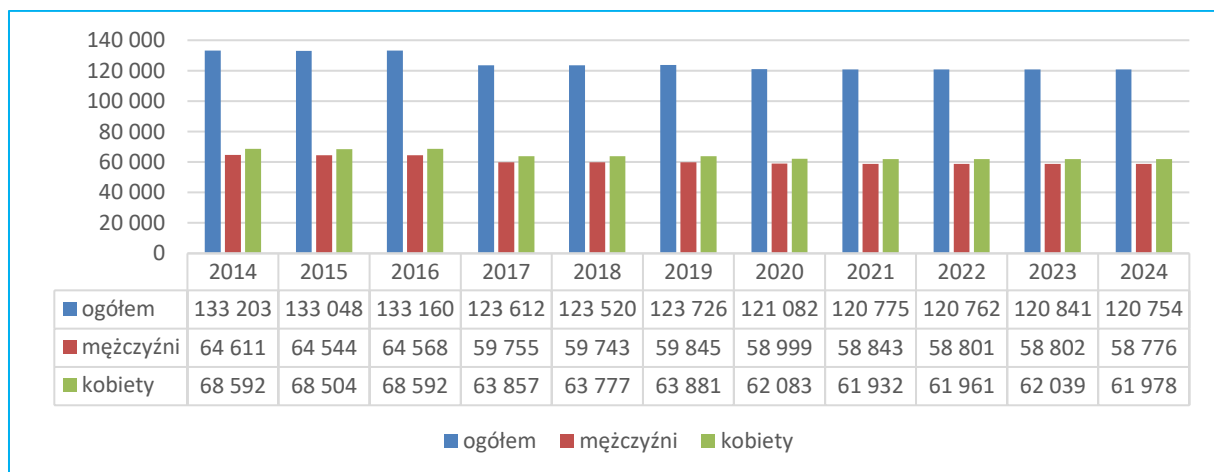

1.3. Ludność i procesy demograficzne

Ludność stanowi kluczowy zasób rozwojowy Powiatu Opolskiego, determinujący kierunki polityki społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Analiza procesów demograficznych pozwala na ocenę dynamiki zmian liczby mieszkańców, struktury wiekowej, migracji oraz naturalnego ruchu ludności, a tym samym umożliwia identyfikację wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństwa, odpływem ludności w wieku produkcyjnym czy zmianami w modelu rodziny. W podrozdziale przedstawiono najważniejsze tendencje demograficzne w powiecie w ostatnich latach, z uwzględnieniem ich wpływu na lokalny rynek pracy, usługi publiczne i długofalowy potencjał rozwojowy regionu.

W latach 2014–2024 liczba ludności powiatu opolskiego utrzymywała się na względnie stabilnym poziomie, oscylując wokół 120–133 tys. mieszkańców, z niewielką tendencją spadkową. W porównaniu z początkiem analizowanego okresu populacja zmniejszyła się o około 12 tys. osób, co wpisuje się w ogólnokrajowy trend depopulacji obszarów pozamiejskich. W strukturze płci przeważają kobiety, stanowiące ok. 51–52% mieszkańców, co jest charakterystyczne dla regionów o dłuższej średniej długości życia kobiet i zrównoważonym profilu demograficznym. Stosunkowo łagodny spadek liczby ludności może być efektem atrakcyjności osiedleńczej obszarów podmiejskich Opola, przy jednoczesnym odpływie młodszych grup wiekowych do większych ośrodków akademickich i zawodowych. W perspektywie strategicznej istotne będzie wzmacnianie potencjału migracyjnego oraz inwestycje w infrastrukturę mieszkaniową i społeczną.

Wykres 1. Liczba ludności powiatu opolskiego

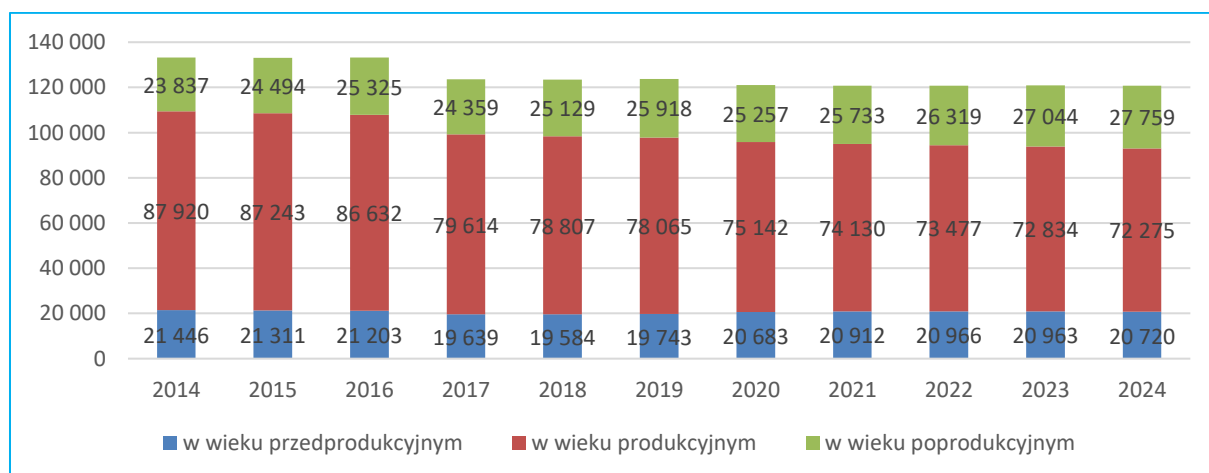

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Struktura wiekowa mieszkańców powiatu opolskiego w latach 2014–2024 wskazuje na wyraźne procesy starzenia się ludności. Liczba osób w wieku produkcyjnym systematycznie maleje, z niemal 88 tys. w 2014 r. do 72 tys. w 2024 r., co oznacza spadek o około 18%. Równocześnie wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym z 23,8 tys. do 27,8 tys., potwierdzając narastające obciążenie systemu społecznego i gospodarczego populacją senioralną. Grupa w wieku przedprodukcyjnym pozostaje stosunkowo stabilna, jednak jej udział w ogólnej strukturze demograficznej utrzymuje się na niskim poziomie, co sygnalizuje niedostateczną odnowę demograficzną. W dłuższej perspektywie zjawisko to może prowadzić do ograniczenia zasobów pracy i spadku dynamiki gospodarczej regionu. Wymaga to intensyfikacji działań prorodzinnych, wsparcia opieki nad dziećmi oraz aktywizacji zawodowej osób starszych, co pozwoli złagodzić skutki niekorzystnych zmian demograficznych.

Wykres 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

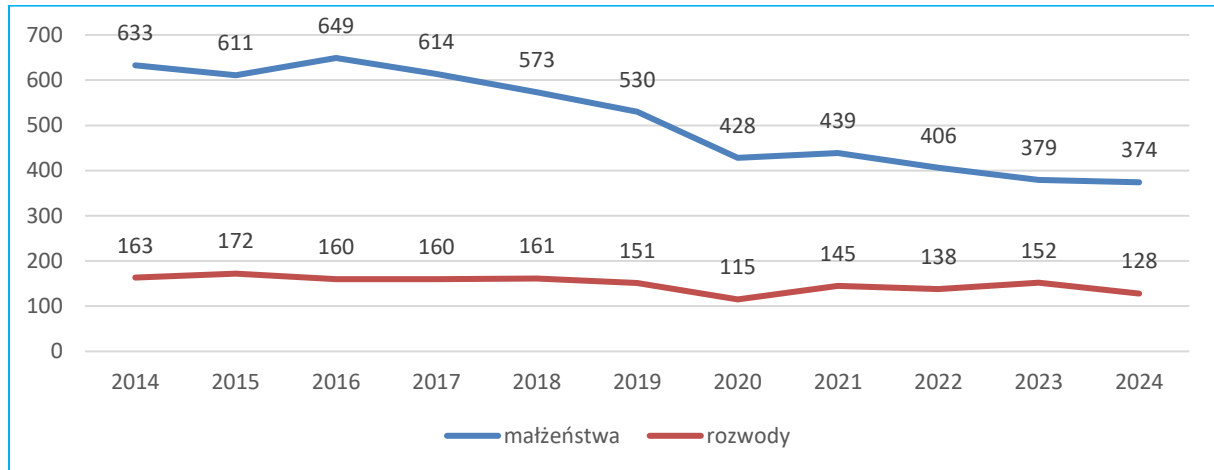
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014–2024 w powiecie opolskim obserwowany jest wyraźny spadek liczby zawieranych małżeństw, z 633 do 374 rocznie, co oznacza redukcję o ponad 40%. Tendencja ta wpisuje się w ogólnokrajowy trend odkładania decyzji o małżeństwie i spadku liczby związków formalnych wśród osób młodych. Liczba rozwodów utrzymuje się natomiast na stosunkowo stabilnym poziomie, oscylując między 115 a 172 przypadkami rocznie, co przy malejącej liczbie zawieranych małżeństw oznacza relatywnie wysoki współczynnik rozpadu związków. Sytuacja ta może być efektem zmian społeczno-kulturowych, większej mobilności zawodowej, a także pogarszającej się stabilności ekonomicznej młodych rodzin. W kontekście

polityki społecznej kluczowe staje się wspieranie trwałości relacji rodzinnych poprzez rozwój programów wsparcia psychologicznego i ekonomicznego oraz tworzenie warunków sprzyjających zakładaniu rodzin, zwłaszcza wśród osób młodych.

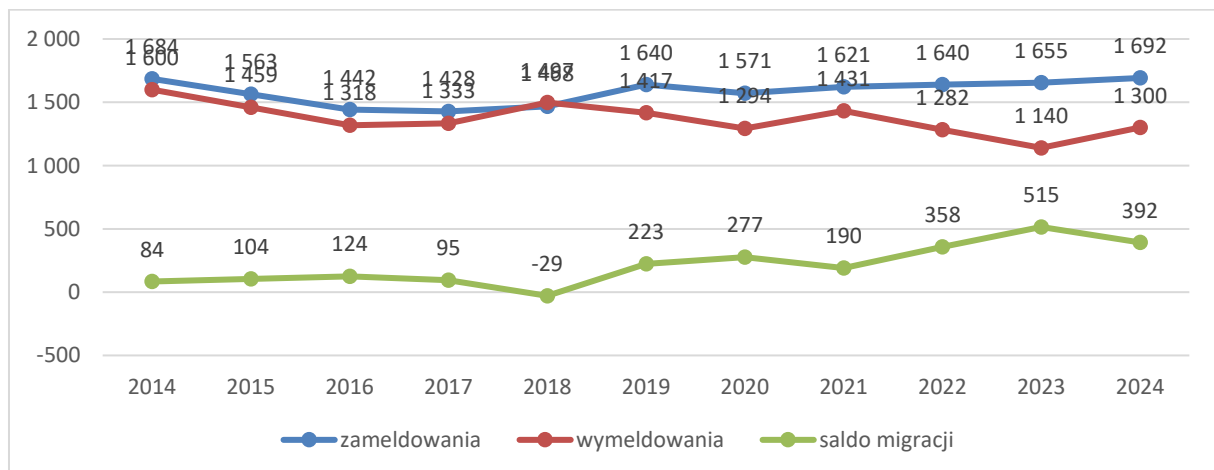
Wykres 3. Liczba małżeństw i rozwodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Dane dotyczące zameldowań i wymeldowań wskazują na rosnącą atrakcyjność osiedleńczą powiatu opolskiego. Od 2018 roku saldo migracji pozostaje dodatnie i systematycznie wzrasta – z wartości ujemnych do ponad 500 osób w 2023 roku. Liczba zameldowań przewyższa wymeldowania, co oznacza napływ nowych mieszkańców, głównie do strefy podmiejskiej Opola. Zjawisko to potwierdza proces suburbanizacji i świadczy o korzystnych warunkach życia, dostępie do usług oraz dobrej komunikacji z miastem wojewódzkim.

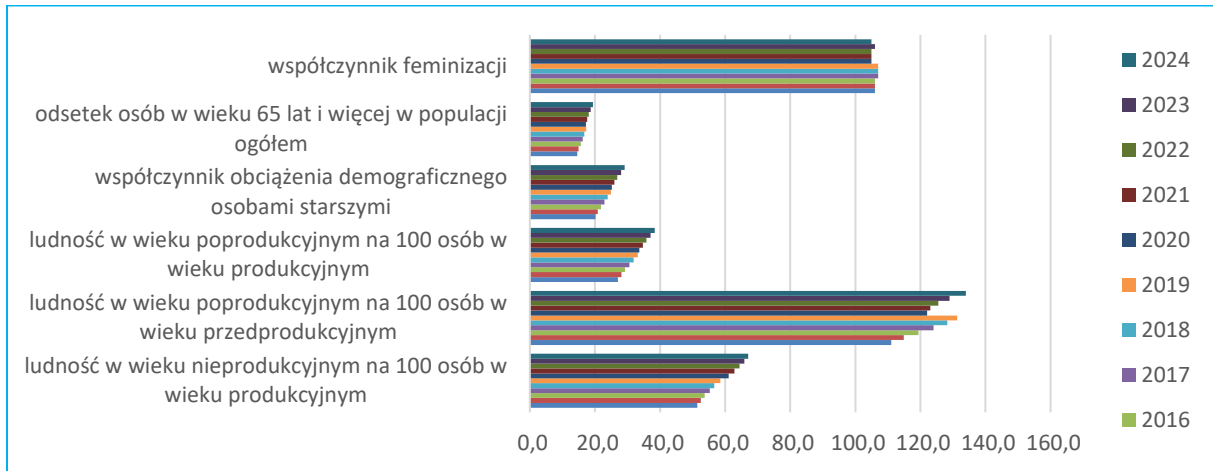
Wykres 4. Zameldowania i wymeldowania ogółem (osoby)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

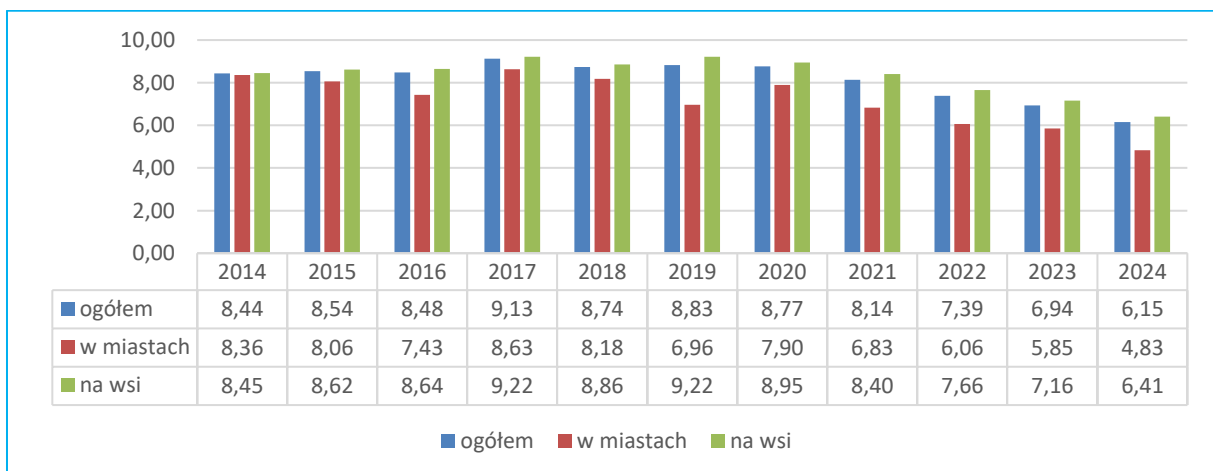
Wykres 5. Wskaźniki obciążenia demograficznego i współczynnik feminizacji (osoby)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźniki obciążenia demograficznego w powiecie opolskim potwierdzają postępujący proces starzenia się populacji. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym systematycznie wzrasta, a szczególnie rośnie udział grupy poprodukcyjnej, co oznacza zwiększanie presji na systemy opieki społecznej i zdrowotnej. Współczynnik feminizacji utrzymuje się na stabilnym, umiarkowanie wysokim poziomie, wskazującym na przewagę kobiet, zwłaszcza w starszych grupach wiekowych. Odsetek mieszkańców w wieku 65+ sukcesywnie się zwiększa, co stanowi wyzwanie dla rynku pracy i usług publicznych. W dłuższej perspektywie konieczne będzie promowanie aktywności zawodowej seniorów oraz działania integrujące międzypokoleniowo, które pomogą utrzymać spójność społeczną i przeciwdziałać wykluczeniu osób starszych.

Wykres 6. Przyrost naturalny na 1000 ludności wg miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014–2024 w powiecie opolskim nastąpił systematyczny spadek przyrostu naturalnego, z wartości dodatnich przekraczających 8 osób na 1000 mieszkańców do około 6 w roku 2024. Zmniejszenie dynamiki urodzeń dotyczy zarówno miast, jak i terenów wiejskich, przy czym w miastach spadek jest bardziej wyraźny. Obszary wiejskie zachowują nieco wyższe wartości wskaźnika, co potwierdza ich większy potencjał demograficzny, jednak również tam trend jest malejący. Utrwalająca się przewaga zgonów nad urodzeniami odzwierciedla starzenie się populacji i niższą aktywność prokreacyjną młodszych roczników. Dla równoważenia zmian niezbędne jest wdrażanie działań sprzyjających dzietności, w tym wspieranie rodzin poprzez dostęp do żłobków, przedszkoli, elastycznych form zatrudnienia oraz poprawę jakości życia młodych mieszkańców zarówno w miastach, jak i na wsi.

1.4. Sytuacja gospodarcza oraz infrastruktura

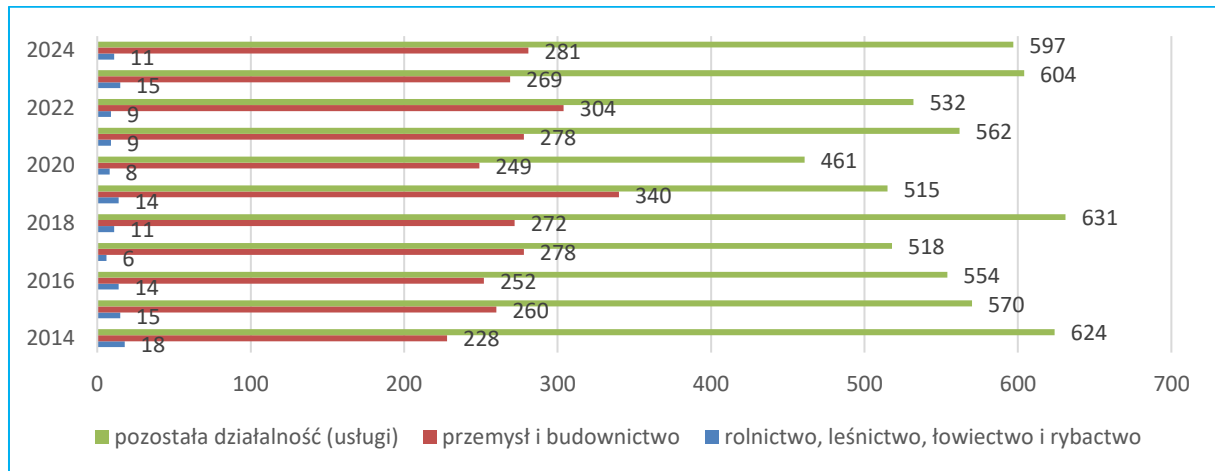
Sytuacja gospodarcza Powiatu Opolskiego kształtuje się w oparciu o zróżnicowaną strukturę ekonomiczną, w której istotną rolę odgrywają przemysł, rolnictwo oraz sektor usług. Bliskość stolicy regionu, Opola, dogodne położenie komunikacyjne przy autostradzie A4 i dobrze rozwinięta sieć dróg lokalnych sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości i inwestycji. W powiecie funkcjonują zarówno duże zakłady przemysłowe o znaczeniu regionalnym, jak i liczne małe i średnie przedsiębiorstwa, stanowiące podstawę lokalnej gospodarki. Ważnym elementem rozwoju jest również nowoczesna infrastruktura techniczna, wodno-kanalizacyjna, energetyczna, gazowa i teleinformatyczna, która tworzy korzystne warunki dla dalszej aktywizacji gospodarczej, podnoszenia konkurencyjności oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Na terenie powiatu opolskiego funkcjonuje szereg znaczących zakładów przemysłowych reprezentujących różnorodne branże – od energetyki i przemysłu ciężkiego, przez budownictwo, po przetwórstwo rolno-spożywcze i drzewne. Do najważniejszych należą: Huta Szkła „Jedlice” S.A., Huta „Małapanew” w Ozimku wraz z zakładami odlewniczymi, „Lhoist Opolwap” S.A. w Tarnowie Opolskim, „Vitroterm-Murów” S.A., „MERCOR” w Dobrzenu Wielkim, Zakład Produkcji Odlewniczej „DOLMET” i „EKOPOL OPOLSKI” w Tułowicach, „Konstrukcje Stalowe” oraz „EKOMODERN” w Ozimku, „COROPLAST” w Dylakach, „ROLNIK” w Dańcu, „POLBAU-LOGISTIK” i PPMR w Przyworach, „BLACH-MET” w Chróścicach, „Bazalt-Gracze” w Graczach, „Góraźdze S.A.” – Kopalnia Folwark, OPDREW S.A. w Murowie, „Berliner-

Luft”, „FAB-STYLE”, „EUROMAT” i MAIA Polska w Niemodlinie, a także Zakład Przetwórstwa Mięsnego R.K.M. Mroczek i Zakład Stolarski Jana Gebauera w Tarnowie Opolskim. Przemysł uzupełniają m.in. Cegielnie w Niemodlinie i Tułowicach, Stocznia Rzeczna NAVISTOR w Dobrzenu Wielkim, Fabryka Wyrobów Metalowych Kuźnia Osowiec oraz liczne przedsiębiorstwa usługowe, budowlane i drzewne. Tak szeroki przekrój podmiotów potwierdza gospodarczy potencjał powiatu i jego rolę w strukturze przemysłowej regionu opolskiego.

Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007

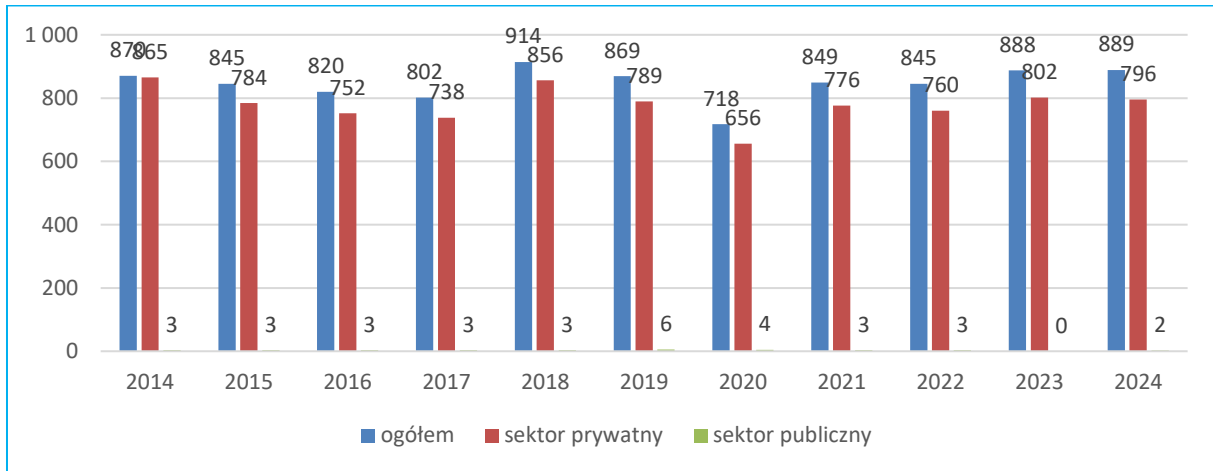

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W strukturze nowo rejestrowanych podmiotów w powiecie opolskim w latach 2014–2024 dominują działalności usługowe, które stanowią zdecydowaną większość wszystkich nowych rejestracji. Choć ich liczba wykazuje pewne wahania, sektor usług utrzymuje stabilną przewagę, co potwierdza rosnącą orientację lokalnej gospodarki na usługi dla ludności i przedsiębiorstw. Udział przemysłu i budownictwa pozostaje umiarkowany, natomiast liczba nowych podmiotów w rolnictwie, leśnictwie i rybactwie jest symboliczna. Struktura ta wskazuje na proces dywersyfikacji gospodarki i malejące znaczenie rolnictwa jako głównego źródła utrzymania mieszkańców. Dla wzmocnienia lokalnego rynku pracy pożądane jest wspieranie przedsiębiorczości w sektorach nowoczesnych usług, logistyki i budownictwa, a także tworzenie zachęt dla firm produkcyjnych o wysokiej wartości dodanej.

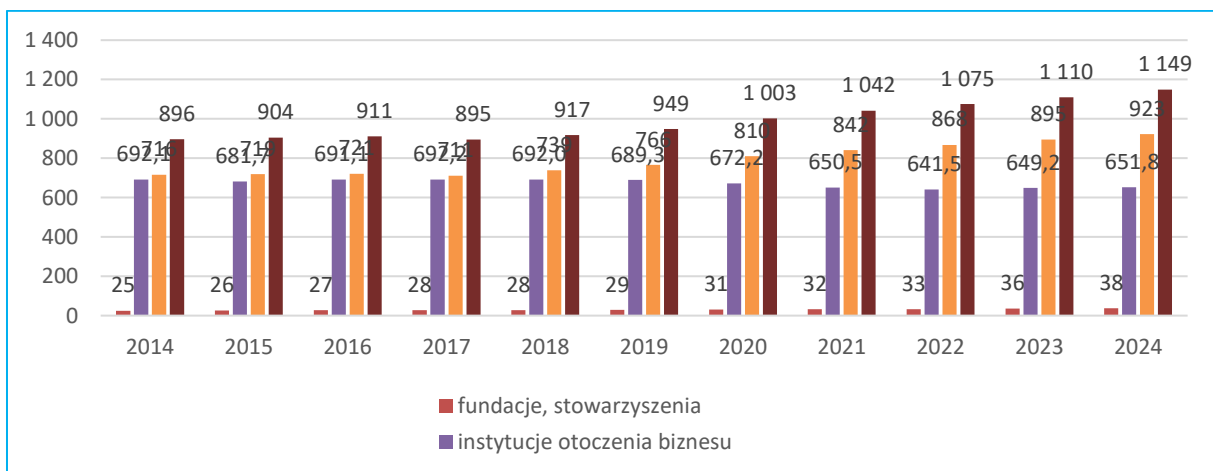
Wykres 8. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2024 roku w powiecie opolskim zarejestrowano 889 podmiotów gospodarki narodowej, z czego aż 796 działało w sektorze prywatnym, a jedynie 2 w sektorze publicznym. Od 2014 roku liczba podmiotów utrzymuje się na stabilnym poziomie z lekkimi wahaniami, przy czym sektor prywatny konsekwentnie dominuje, stanowiąc ponad 99% ogółu. Spadki widoczne w latach 2017–2020 mogły wynikać z niepewności gospodarczej i zmian koniunktury. Wzrost po 2021 roku wskazuje na stopniowe ożywienie przedsiębiorczości i poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Dane potwierdzają, że rozwój lokalnej gospodarki w coraz większym stopniu opiera się na mikro- i małych firmach, wymagających wsparcia w zakresie finansowania, innowacji i ekspansji rynkowej.

Wykres 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców

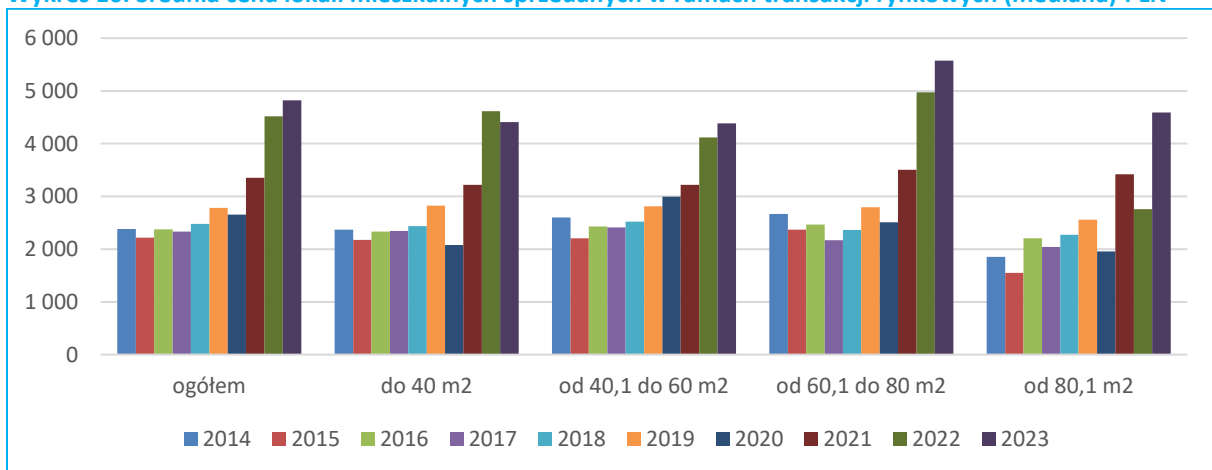

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2024 roku w powiecie opolskim liczba podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców wyniosła 1 149, co oznacza wyraźny wzrost względem 2014 roku, kiedy wskaźnik ten kształtował się na poziomie 896. Wzrost o ponad 28% potwierdza rosnącą aktywność gospodarczą i rozwój sektora MŚP. Na szczególną uwagę zasługuje systematyczne zwiększanie liczby fundacji i stowarzyszeń, z 25 do 38, co świadczy o rosnącej roli sektora społecznego w rozwoju lokalnym. Utrzymująca się liczba instytucji otoczenia biznesu (około 650–690 na 10 tys. mieszkańców) wskazuje na stabilne zaplecze wsparcia przedsiębiorczości, choć bez wyraźnej dynamiki wzrostu. Struktura ta potwierdza, że powiat dysponuje silnym, zróżnicowanym sektorem gospodarczym, jednak dalszy rozwój wymaga pogłębienia współpracy biznesu, samorządu i organizacji społecznych w ramach lokalnych partnerstw gospodarczych.

Wykres 10. Średnia cena lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (mediana) PLN

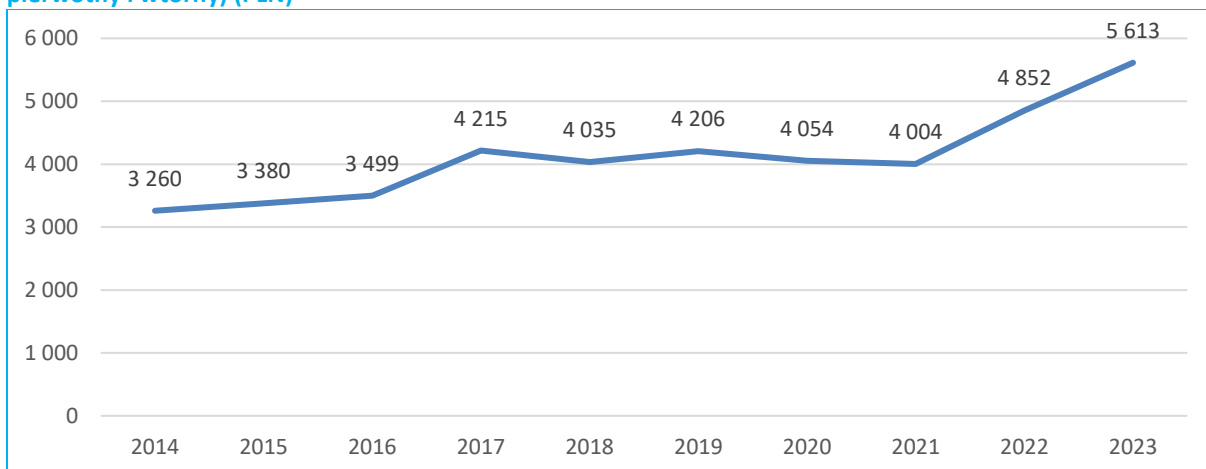

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014–2023 ceny lokali mieszkalnych w powiecie opolskim wzrosły we wszystkich segmentach powierzchniowych, od mieszkań najmniejszych po te powyżej 80 m². Najwyraźniejszy wzrost zanotowano w latach 2021–2023, co odzwierciedlało ogólnokrajowy boom mieszkaniowy oraz rosnące koszty materiałów i robocizny. W 2023 roku mediana cen mieszkań ogółem przekroczyła 5 tys. zł za m², wobec około 2,3 tys. zł w roku 2014. Największą dynamikę wzrostu odnotowano w lokalach o powierzchni 60–80 m², preferowanych przez rodziny, natomiast mniejsze mieszkania wykazują stabilny, choć również rosnący trend cenowy. Dane potwierdzają rosnący popyt na nieruchomości w strefie podmiejskiej Opola, napędzany suburbanizacją i migracją z miasta.

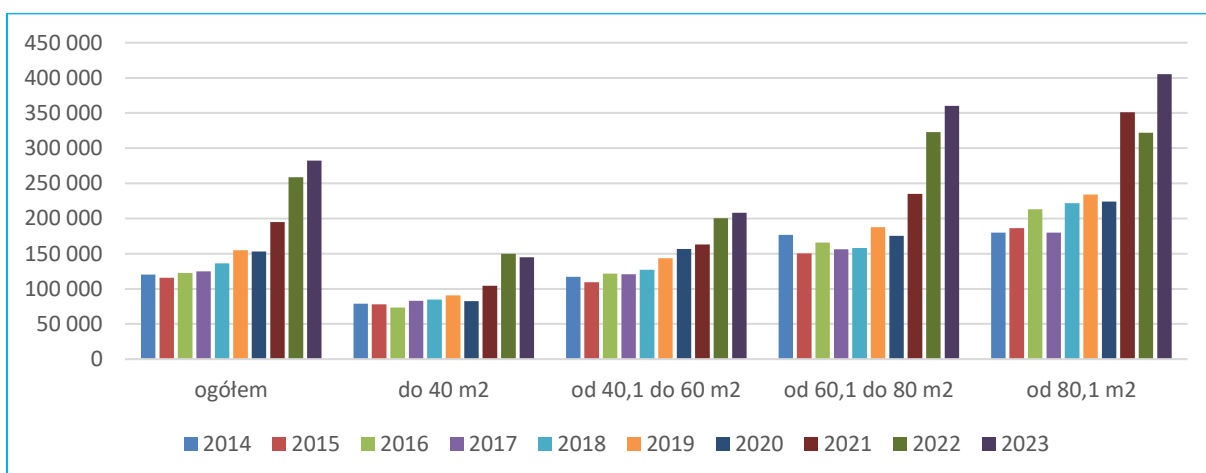
Wykres 11. Średnia cena za m² lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (rynek pierwotny i wtórny) (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014–2023 średnia cena 1 m² lokali mieszkalnych w powiecie opolskim wzrosła z 3 260 do 5 613 zł, co oznacza wzrost o ponad 70%. Do 2021 roku rynek pozostawał względnie stabilny, z niewielkimi wahaniami w granicach 4 tys. zł, natomiast po 2021 roku nastąpił gwałtowny wzrost wartości nieruchomości, związany z inflacją, rosnącymi kosztami budowy oraz wzrostem popytu. Dane wskazują na wyraźne ożywienie rynku mieszkaniowego i stopniowe zbliżanie się cen do poziomu notowanego w strefach podmiejskich większych miast. Utrzymujący się wzrost świadczy o rosnącej atrakcyjności inwestycyjnej powiatu, ale jednocześnie może ograniczać dostępność mieszkań dla osób młodych i rodzin. Ważne jest zatem wspieranie budownictwa dostępnego cenowo.

Wykres 12. Średnia cena lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (rynek pierwotny i wtórny) (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

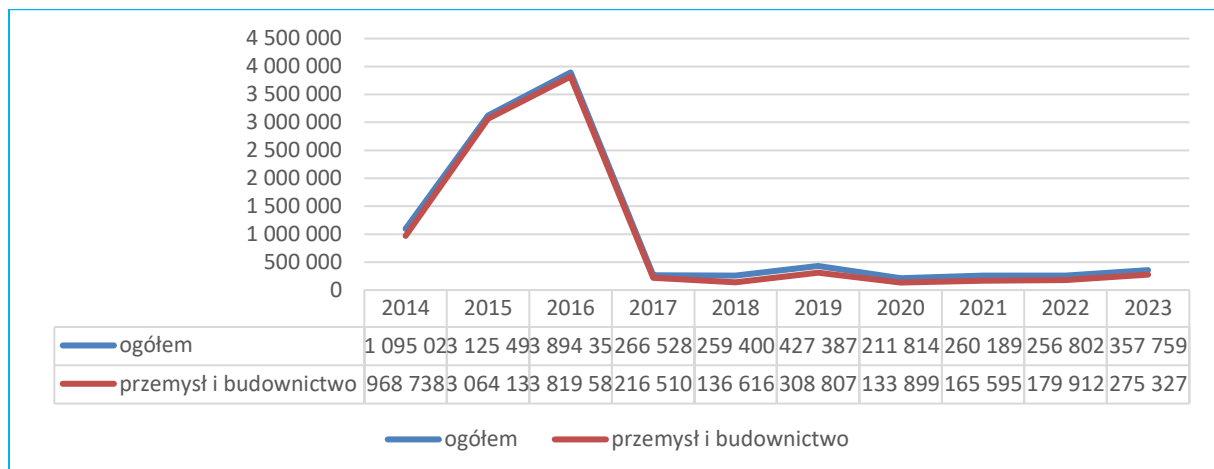

W latach 2014–2023 średnie ceny mieszkań w powiecie opolskim wzrosły we wszystkich segmentach powierzchniowych. Wartość transakcji ogółem zwiększyła się z około 120 tys. zł do ponad 280 tys. zł, przy czym najwyższe ceny dotyczyły lokali największych – powyżej 80 m², których mediana w 2023 roku przekroczyła 400 tys. zł. Wzrost cen w grupie mieszkań o powierzchni 60–80 m² był równie dynamiczny, co wskazuje na rosnący popyt na lokale rodzinne. Trend ten wynika ze wzrostu kosztów budowy, inflacji oraz intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego w strefie podmiejskiej Opola. Dane potwierdzają, że rynek nieruchomości w powiecie opolskim jest w fazie trwałej zwyżki cenowej, co stanowi wyzwanie dla polityki mieszkaniowej i wymaga wspierania programów zwiększających dostępność mieszkań dla osób młodych oraz o średnich dochodach.

1.5. Gospodarka lokalna

Gospodarka lokalna powiatu charakteryzuje się powiązaniem z regionalnym rynkiem pracy oraz gospodarką miasta Opola. Na jej strukturę składają się przede wszystkim małe i średnie przedsiębiorstwa działające w sektorach przemysłowym, budowlanym, usługowym i rolno-spożywczym. Istotną rolę odgrywają także tradycyjne branże, takie jak przetwórstwo metali, produkcja materiałów budowlanych czy przemysł drzewny. Różnorodność działalności gospodarczej, stabilne otoczenie inwestycyjne i korzystne położenie komunikacyjne stanowią podstawę dalszego wzrostu lokalnej przedsiębiorczości i innowacyjności.

Wykres 13. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (tys. PLN)

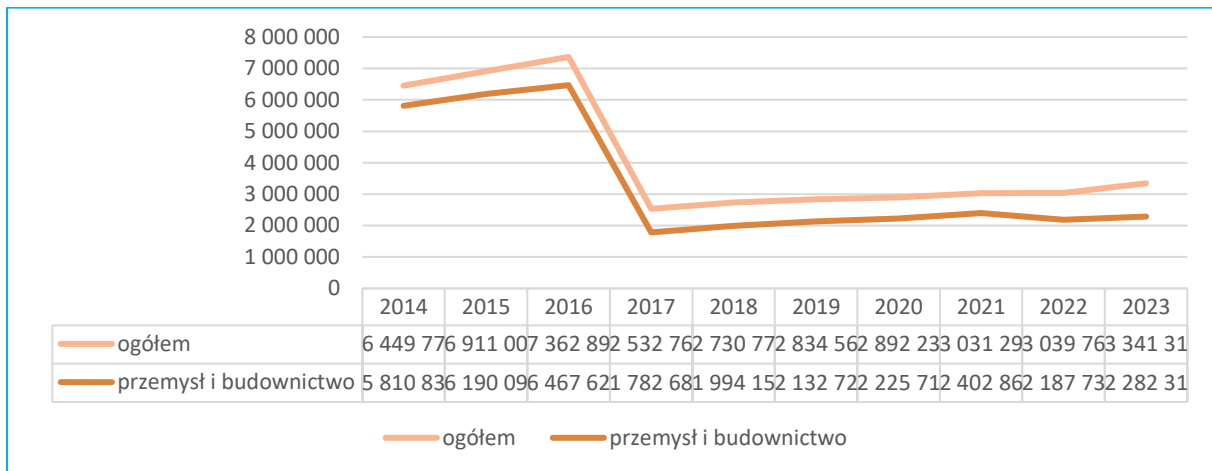

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach powiatu opolskiego w latach 2014–2023 charakteryzowały się dużą zmiennością. Po dynamicznym wzroście w latach 2014–2016, gdy osiągnęły rekordowy poziom blisko 4 mln tys. zł, nastąpiło gwałtowne załamanie i spadek do około 260 tys. zł w roku 2017. W kolejnych latach utrzymywały się na umiarkowanym poziomie 200–400 tys. zł rocznie, z lekką tendencją wzrostową w końcowym okresie badania. Kluczową rolę w strukturze inwestycji odgrywa przemysł i budownictwo, generując ponad 70% całkowitych nakładów. Dane wskazują na wysoką wrażliwość inwestycyjną lokalnej gospodarki na czynniki zewnętrzne, w tym cykl koniunkturalny i dostęp do funduszy unijnych. W perspektywie strategicznej ważne będzie zwiększenie stabilności inwestycji poprzez wspieranie innowacyjności, lepszy dostęp do kapitału.

Wykres 14. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (tys. PLN)

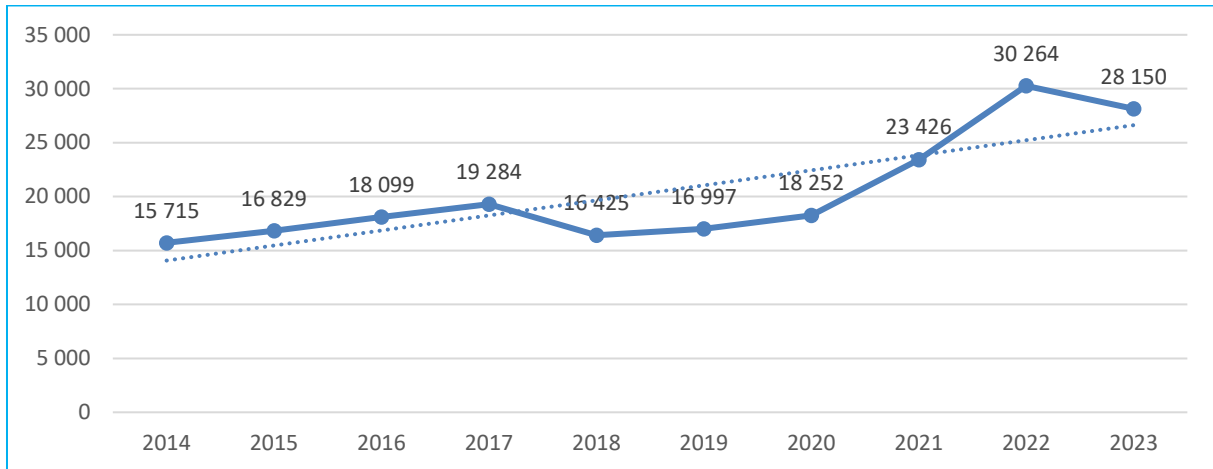

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach powiatu opolskiego w latach 2014–2023 wykazuje znaczną zmienność. Po dynamicznym wzroście w latach 2014–2016, kiedy osiągnęła rekordowy poziom ponad 7 mln tys. zł, nastąpił gwałtowny spadek w roku 2017 do około 2 mln tys. zł. Od tego momentu obserwuje się powolny, lecz systematyczny wzrost wartości majątku trwałego, który w 2023 roku przekroczył 3,3 mln tys. zł. Utrzymująca się przewaga przemysłu i budownictwa – generujących blisko 80% całkowitej wartości środków trwałych, potwierdza ich znaczenie jako filarów lokalnej gospodarki. Dane wskazują jednak na potrzebę modernizacji infrastruktury produkcyjnej i technologicznej. Dla poprawy konkurencyjności powiatu kluczowe jest wsparcie inwestycji w innowacje, automatyzację procesów oraz efektywność energetyczną przedsiębiorstw.

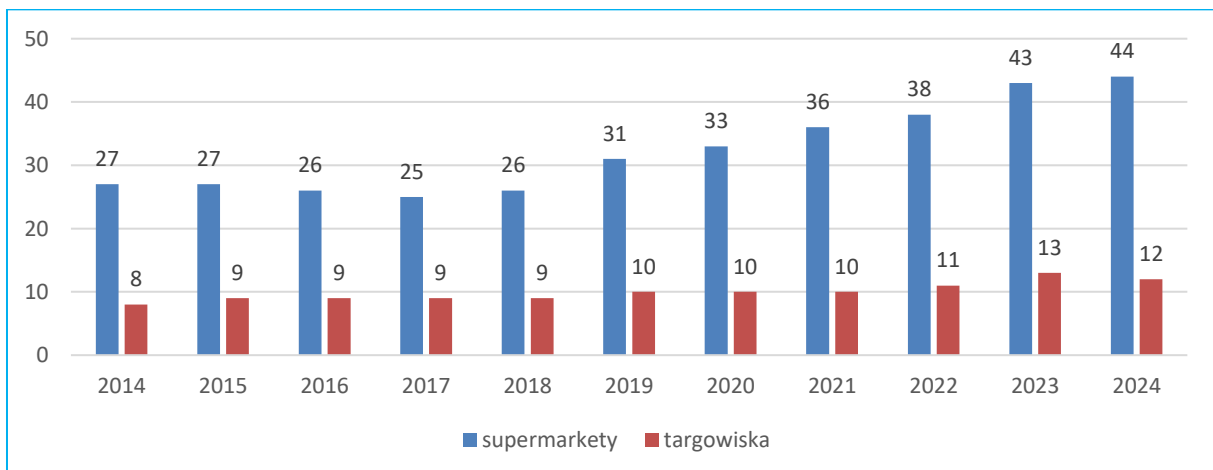
Wykres 15. Produkcja sprzedana przemysłu na mieszkańca (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014–2023 wartość produkcji sprzedanej przemysłu na mieszkańca w powiecie opolskim wzrosła z 15,7 tys. zł do 28,1 tys. zł, co oznacza niemal podwojenie wskaźnika w ciągu dekady. Po krótkotrwałym spadku w latach 2017–2018 nastąpił dynamiczny wzrost od 2020 roku, który osiągnął kulminację w 2022 roku (30,3 tys. zł). Trend ten świadczy o rosnącej aktywności przemysłowej, poprawie efektywności produkcji i wzmacnianiu pozycji sektora w strukturze gospodarki powiatu. Wysoka wartość w latach 2021–2023 może być efektem postpandemicznego ożywienia gospodarczego oraz inwestycji w modernizację przedsiębiorstw. Mimo lekkiego spadku w 2023 roku wskaźnik pozostaje na wysokim poziomie, co potwierdza stabilny potencjał przemysłowy powiatu i jego rosnącą konkurencyjność w skali regionu.

Wykres 16. Sklepy i targowiska (liczba obiektów)

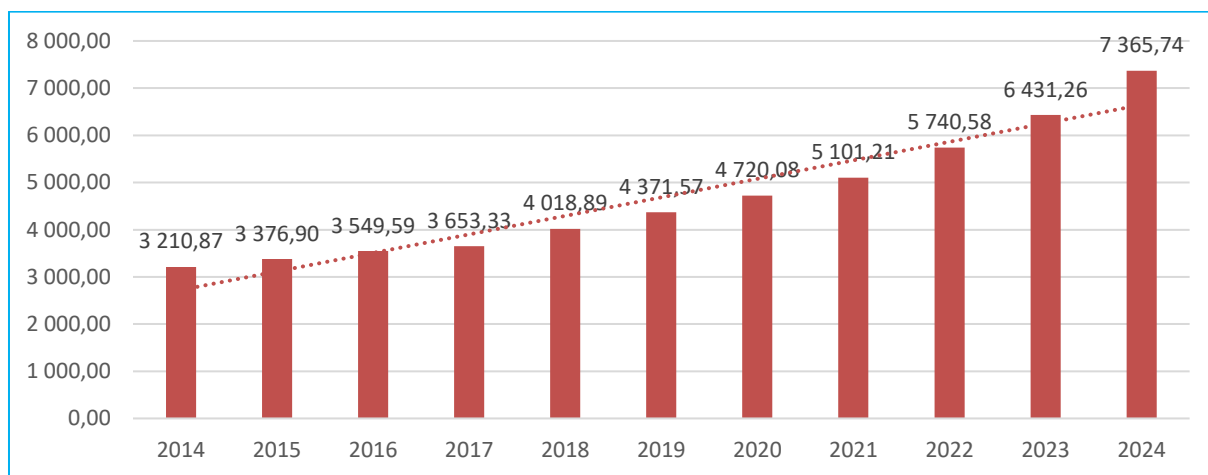

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014–2024 liczba supermarketów w powiecie opolskim wzrosła z 27 do 44, co oznacza wzrost o ponad 60% w ciągu dekady. W tym samym czasie liczba targowisk utrzymywała się na znacznie niższym, stabilnym poziomie, rosnąc jedynie z 8 do 12 obiektów. Dane te pokazują wyraźną dominację nowoczesnych form handlu nad tradycyjnymi, co odzwierciedla zmieniające się nawyki konsumenckie, urbanizację i rozwój sieci handlowych. Mimo utrzymania liczby targowisk, ich znaczenie gospodarcze maleje na rzecz dużych obiektów handlowych, które oferują szerszy asortyment i wyższy komfort zakupów. Dla równoważenia lokalnego rynku istotne jest jednak dalsze wspieranie drobnego handlu i lokalnych producentów, szczególnie w mniejszych miejscowościach, gdzie pełnią oni ważną funkcję społeczną i ekonomiczną.

Wykres 17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Średnie wynagrodzenia w powiecie opolskim systematycznie rosły, osiągając w 2024 roku poziom 7 365,74 zł brutto wobec 3 210,87 zł dekadę wcześniej. Stały wzrost płac wskazuje na poprawę sytuacji gospodarczej oraz stopniowe podnoszenie konkurencyjności lokalnego rynku pracy. Najszybsze tempo wzrostu obserwowano po 2020 roku, co było efektem rosnących kosztów życia, presji płacowej w sektorze prywatnym oraz podwyżek płacy minimalnej. Zwiększenie wynagrodzeń sprzyja poprawie jakości życia mieszkańców, ale jednocześnie rodzi wyzwania dla przedsiębiorstw, zwłaszcza w kontekście rosnących kosztów pracy. Utrzymanie pozytywnego trendu wymaga dalszego wspierania rozwoju przedsiębiorczości, automatyzacji procesów oraz tworzenia nowych miejsc pracy o wysokiej wartości dodanej.

1.6. Infrastruktura komunikacyjna

Powiat opolski posiada dobrze rozwiniętą i zróżnicowaną sieć komunikacyjną, stanowiącą istotny element jego potencjału rozwojowego i atrakcyjności inwestycyjnej. Przez jego obszar przebiegają kluczowe szlaki drogowe o znaczeniu krajowym, wojewódzkim i lokalnym, zapewniające sprawne połączenia z głównymi ośrodkami miejskimi regionu oraz z krajową i międzynarodową siecią transportową. Dogodne położenie komunikacyjne, w tym bliskość autostrady A4, łączącej zachodnią i wschodnią granicę Polski (Olszyna – Wrocław – Strzelce Opolskie – Medyka), stwarza szczególnie korzystne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej, logistyki i mobilności mieszkańców.

Przez teren powiatu przebiegają liczne drogi krajowe i wojewódzkie o strategicznym znaczeniu. Do najważniejszych należą: droga krajowa nr 45 (Racibórz – Opole – Kluczbork – Złoczew), nr 46 (Nysa – Niemodlin – Opole – Ozimek – Częstochowa) oraz nr 94 (Strzelce Opolskie – Opole – Karczów – Brzeg – Wrocław). Ważną rolę pełnią także drogi wojewódzkie, w tym nr 463 (Bierdzany – Ozimek – Zawadzkie), nr 461 (Kup – Jełowa), nr 459 (Opole – Skorogoszcz), nr 458 (Skorogoszcz – Popielów), nr 457 (Brzeg – Dobrzeń Wielki), nr 454 (Opole – Namysłów), nr 435 (Opole – Prądy – DK 46), nr 429 (Wawelno – Komprachcice – Prószków – DK 45), nr 423 (Opole – Krapkowice), nr 414 (Opole – Biała – Lubrza), nr 405 (Niemodlin – Korfantów) oraz nr 385 (Grodków – Jaczowice). Tak rozbudowana sieć dróg zapewnia dobre połączenia międzygminne oraz sprzyja równomiernemu rozwojowi przestrzennemu powiatu.

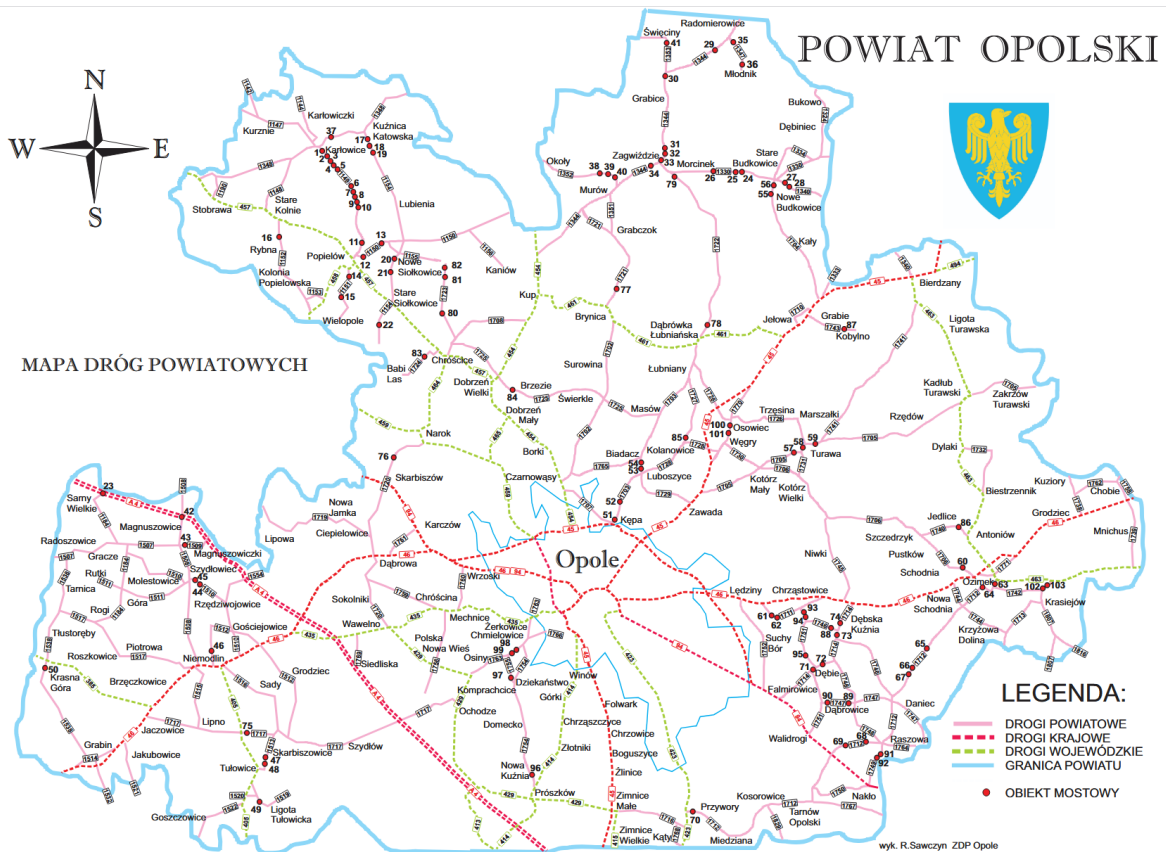
Łączna długość sieci drogowej na terenie powiatu wynosi ponad 2 000 km, w tym 160,7 km dróg krajowych, 154,4 km dróg wojewódzkich, 565,2 km dróg powiatowych oraz 1 166 km dróg gminnych, z czego 589 km stanowią drogi nieutwardzone. Z całkowitej długości dróg powiatowych (565,6 km) 12,3 km to drogi miejskie na terenie Ozimka i Niemodlina, a 553,3 km – drogi zamiejskie, z których 537,3 km posiada nawierzchnię ulepszoną, a 28,3 km nawierzchnię gruntową. W strukturze tej zlokalizowano 105 obiektów mostowych oraz 477 przepustów.

Istotnym elementem systemu transportowego powiatu jest sieć kolejowa, która zapewnia połączenia zarówno w skali regionalnej, jak i ogólnokrajowej. Przez teren powiatu przebiegają cztery główne linie kolejowe: Wrocław – Brzeg – Opole – Strzelce Opolskie – Katowice, Opole – Jelcz – Wrocław, Nysa – Opole – Częstochowa oraz Opole – Kluczbork. Linie

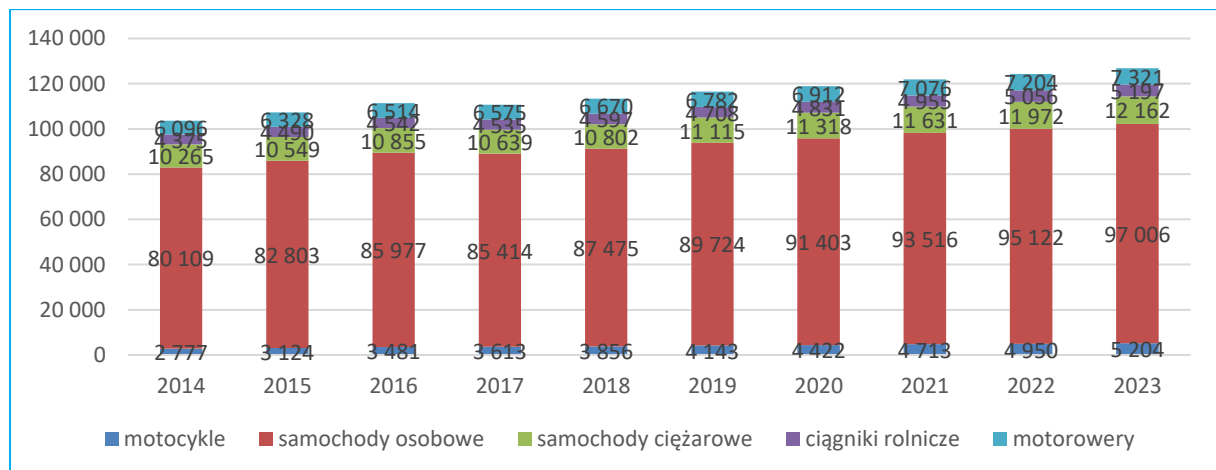
te obsługują zarówno ruch pasażerski, jak i towarowy, umożliwiając szybkie połączenia z największymi ośrodkami aglomeracyjnymi południowej Polski. Uzupełnieniem infrastruktury transportowej jest lądowisko dla małych samolotów turystycznych (pogotowie lotnicze) zlokalizowane w Polskiej Nowej Wsi w gminie Komprachcice.

Mapa 2. Sieć dróg powiatu opolskiego

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Opolu

Wykres 18. Pojazdy w powiecie

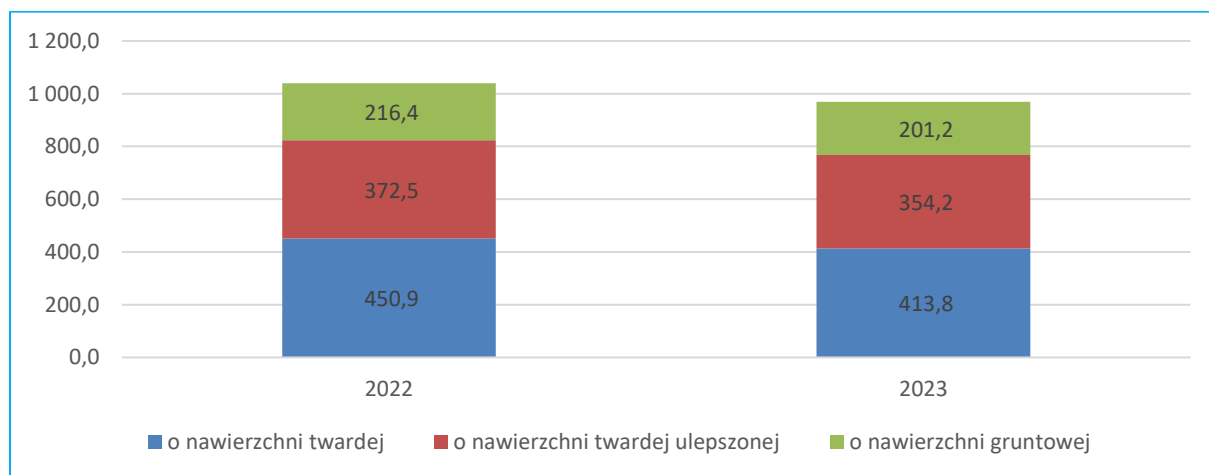

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zasób pojazdów w powiecie opolskim systematycznie rośnie, co świadczy o wzroście mobilności mieszkańców i poprawie ich zamożności. Liczba samochodów osobowych zwiększyła się z 80 109 w 2014 roku do 97 006 w 2023 roku, co stanowi wzrost o ponad 21%. Równolegle wzrosła liczba samochodów ciężarowych (z 10 265 do 12 162), motocykli (z 2 777 do 5 204) i ciągników rolniczych (z 6 995 do 7 397), co potwierdza rozwój zarówno sektora transportu, jak i rolnictwa. Zwiększająca się liczba pojazdów wpływa pozytywnie na dostępność komunikacyjną i aktywność gospodarczą, lecz jednocześnie generuje wyzwania w zakresie infrastruktury drogowej i ochrony środowiska. Konieczne jest zatem dalsze inwestowanie w modernizację sieci dróg oraz działania wspierające elektromobilność i zrównoważony transport.

Wykres 19. Publiczne drogi w powiecie (km)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

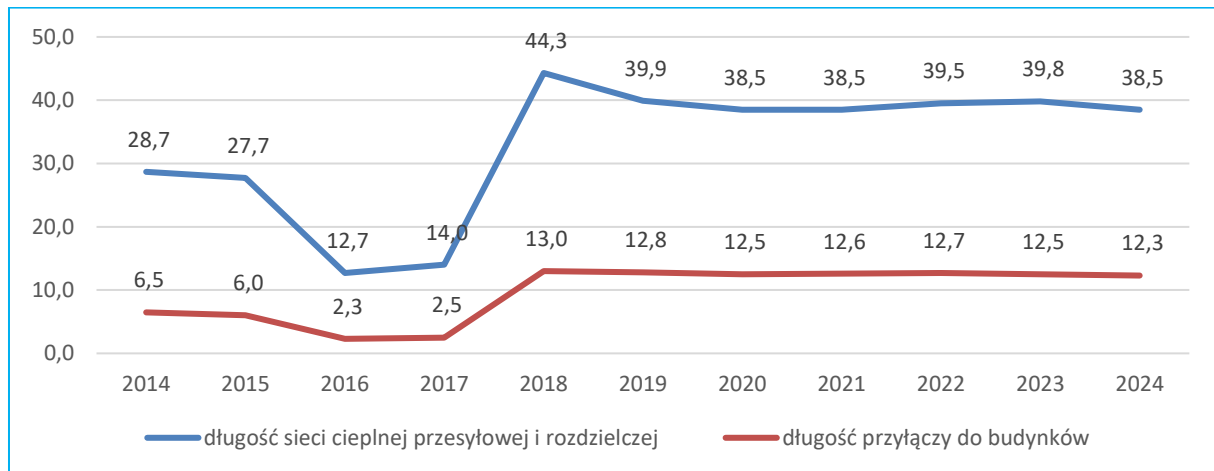
Sieć dróg publicznych w powiecie opolskim w 2023 roku liczyła łącznie około 969 km i w porównaniu z rokiem 2022 uległa niewielkiemu skróceniu. Największy udział stanowią drogi o nawierzchni twardej (413,8 km) oraz ulepszonej (354,2 km), co łącznie daje ponad 79% całkowitej długości dróg. Zmniejszenie długości dróg gruntowych z 216,4 do 201,2 km świadczy o postępującej modernizacji infrastruktury i poprawie jakości połączeń komunikacyjnych. Utrzymanie wysokiego udziału dróg utwardzonych jest pozytywnym zjawiskiem, podnoszącym bezpieczeństwo i dostępność transportową regionu. W kontekście dalszego rozwoju rekomendowane jest kontynuowanie działań modernizacyjnych, szczególnie na drogach o znaczeniu lokalnym, które łączą mniejsze miejscowości z głównymi szlakami komunikacyjnymi powiatu.

1.7. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna powiatu stanowi kluczowy element jego potencjału rozwojowego i warunkuje jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność inwestycyjną regionu. Obejmuje sieci i systemy zaopatrzenia w wodę, energię elektryczną i gaz, gospodarkę odpadami, kanalizację, ciepłownictwo oraz infrastrukturę teleinformatyczną. W ostatnich latach obserwuje się systematyczną modernizację i rozbudowę infrastruktury technicznej, realizowaną zarówno przez jednostki samorządowe, jak i prywatnych operatorów, co przekłada się na poprawę efektywności energetycznej, bezpieczeństwa środowiskowego oraz komfortu życia mieszkańców powiatu.

Wykres 20. Sieć ciepła (km)

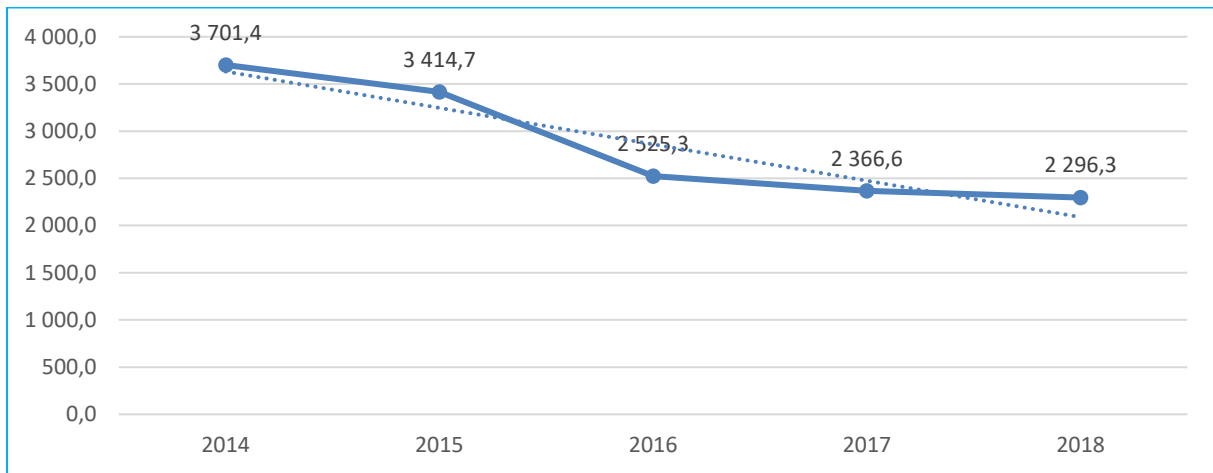

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Długość sieci ciepłowniczej w powiecie opolskim w latach 2014–2024 charakteryzowała się dużą zmiennością, co może wynikać z etapowej modernizacji i rozbudowy infrastruktury. Po znaczącym spadku w 2016 roku (12,7 km) nastąpił dynamiczny wzrost w 2018 roku do 44,3 km, po czym długość sieci ustabilizowała się na poziomie ok. 39 km. Długość przyłączy do budynków pozostaje relatywnie niska i stała, oscylując wokół 12–13 km od 2018 roku. Dane te wskazują, że choć sieć przesyłowa jest dobrze rozwinięta, skala podłączeń końcowych nie wzrasta proporcjonalnie, co może świadczyć o ograniczonym tempie przyłączania nowych odbiorców. W perspektywie najbliższych lat warto kontynuować inwestycje w sieci dystrybucyjne, zwiększając efektywność energetyczną oraz udział systemów niskoemisyjnych w bilansie ciepłym powiatu.

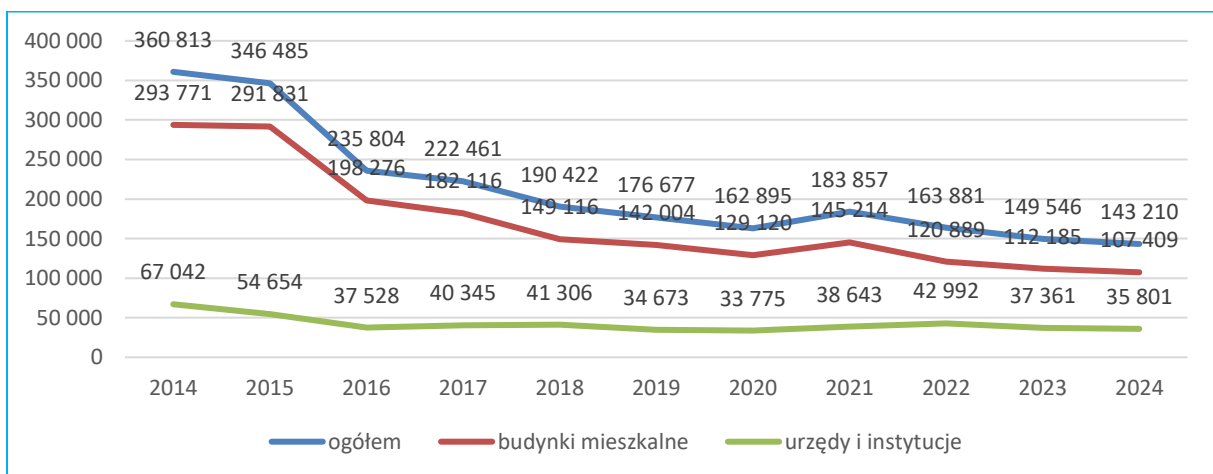
Wykres 21. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie ogółem (dam³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014–2018 w powiecie opolskim obserwuje się wyraźny spadek kubatury budynków ogrzewanych centralnie, z 3 701,4 dam³ w 2014 roku do 2 296,3 dam³ w 2018 roku, co oznacza zmniejszenie o ponad jedną trzecią. Trend ten może wynikać z kilku czynników, takich jak wyłączenie z użytkowania starszych obiektów, modernizacja systemów grzewczych na indywidualne źródła ciepła lub zmiany w sposobie raportowania danych. Warto również zauważyć, że tempo spadku w ostatnich latach analizowanego okresu uległo spowolnieniu, co może sugerować stabilizację rynku ogrzewania centralnego. Utrzymanie lub odwrócenie tej tendencji będzie zależać od polityki termomodernizacyjnej i wsparcia inwestycji w nowoczesne systemy grzewcze.

Wykres 22. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku (GJ)

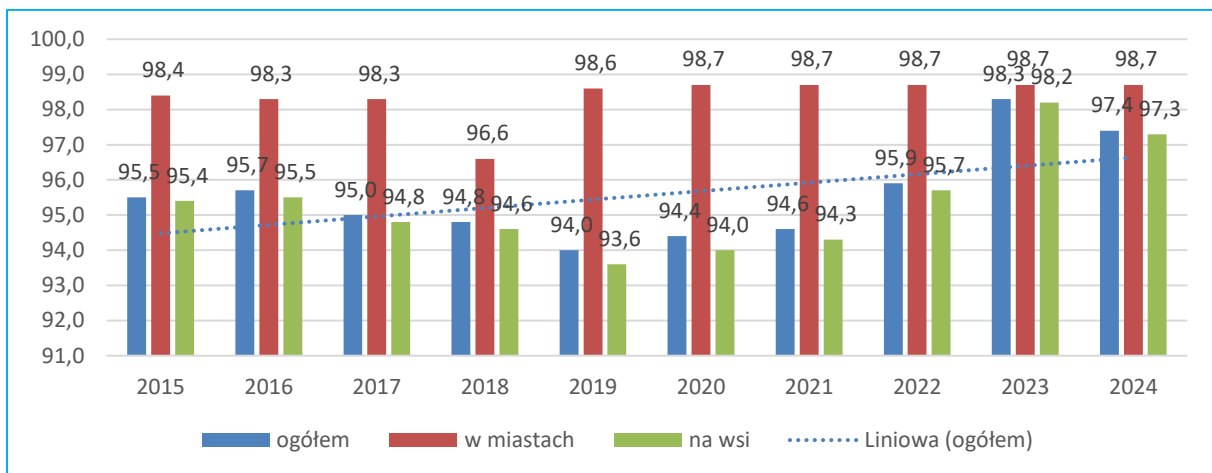

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Sprzedaż energii cieplnej w powiecie opolskim systematycznie maleje, z 360 813 GJ w 2014 roku do 143 210 GJ w 2024 roku, co stanowi spadek o ponad 60%. Szczególnie duży regres odnotowano w segmencie budynków mieszkalnych, gdzie zużycie zmniejszyło się z 293 771 GJ do 107 409 GJ. Równocześnie zapotrzebowanie na energię w urzędach i instytucjach utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie (ok. 35–40 tys. GJ). Dane wskazują na rosnącą efektywność energetyczną budynków mieszkalnych oraz rozwój technologii niskoemisyjnych, które ograniczają zużycie ciepła sieciowego. Spadek popytu może też wynikać z termomodernizacji i zmian w źródłach ogrzewania. Dalsze inwestycje w odnawialne źródła energii i poprawę izolacyjności budynków mogą w kolejnych latach pogłębiać ten trend.

Wykres 23. Budynki mieszkalne podłączone do wodociągów w %

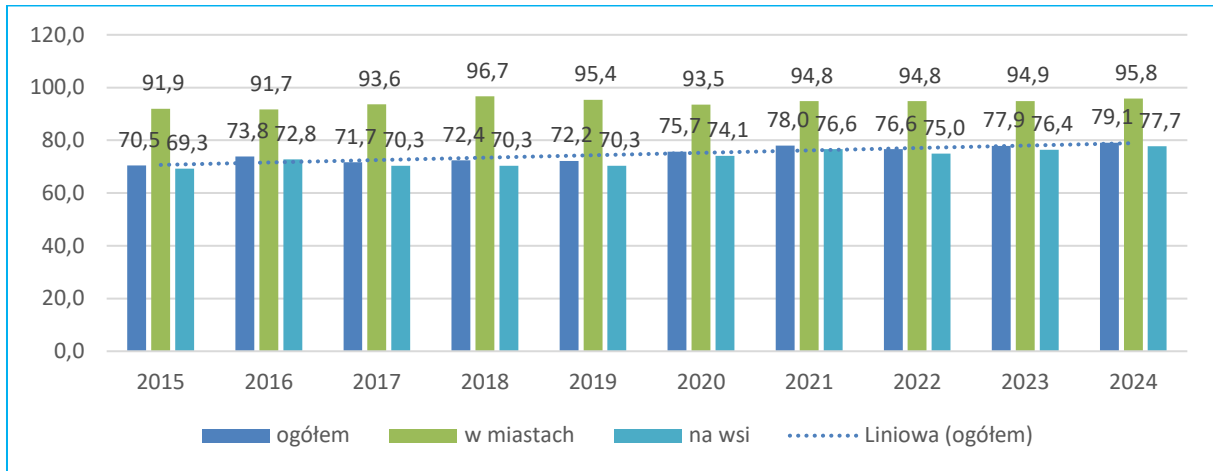

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w powiecie opolskim utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, wykazując lekką tendencję wzrostową, z 95,5% w 2015 roku do 97,4% w 2024 roku. W miastach wskaźnik ten od lat oscyluje w granicach 98–99%, co świadczy o pełnej dostępności infrastruktury wodociągowej. Na obszarach wiejskich obserwuje się wyraźną poprawę, szczególnie w ostatnich latach, udział budynków podłączonych do wodociągów wzrósł z 95,4% w 2015 roku do 97,3% w 2024 roku. Trend ten potwierdza skuteczność działań inwestycyjnych prowadzonych przez gminy, które konsekwentnie rozbudowują sieć wodociągową, ograniczając dysproporcje pomiędzy miastem a wsią. W perspektywie kolejnych lat możliwe jest osiągnięcie pełnego nasycenia siecią w całym powiecie.

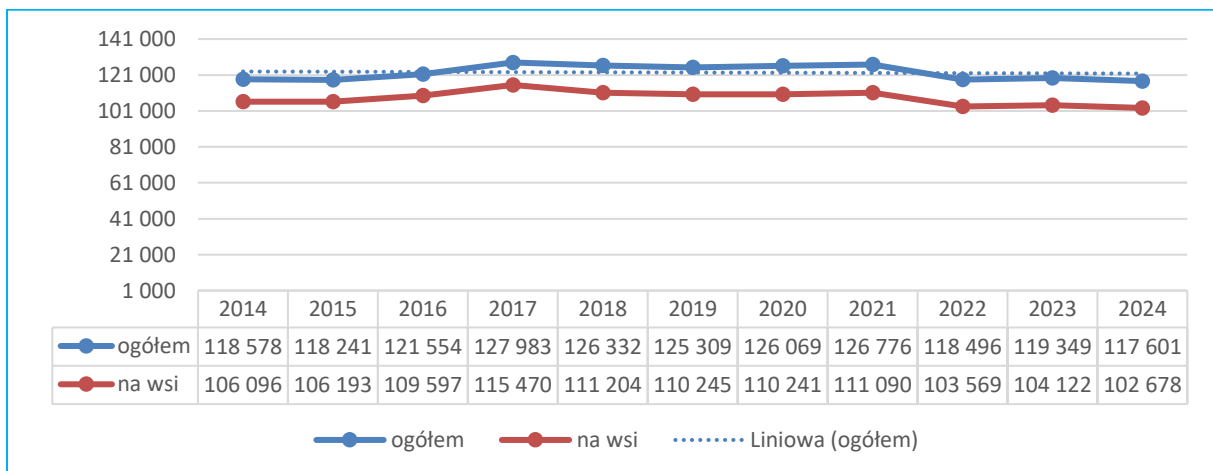
Wykres 24. Budynki mieszkalne podłączone do kanalizacji w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik podłączenia budynków mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej w powiecie opolskim systematycznie rośnie, zwiększając się z 70,5% w 2015 roku do 79,1% w 2024 roku. Mimo że dynamika zmian nie jest wysoka, trend jest jednoznacznie pozytywny, co świadczy o konsekwentnej realizacji inwestycji infrastrukturalnych. W miastach poziom skanalizowania utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, powyżej 90%, osiągając 95,8% w 2024 roku. Na obszarach wiejskich obserwuje się stopniową poprawę, jednak nadal występują tam istotne braki, w 2024 roku do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 77,7% budynków. Dane potwierdzają, że inwestycje kanalizacyjne koncentrują się głównie na obszarach wiejskich, które wymagają dalszego wsparcia w ramach polityki rozwoju infrastruktury komunalnej.

Wykres 25. Zużycie energii elektrycznej (MWh)

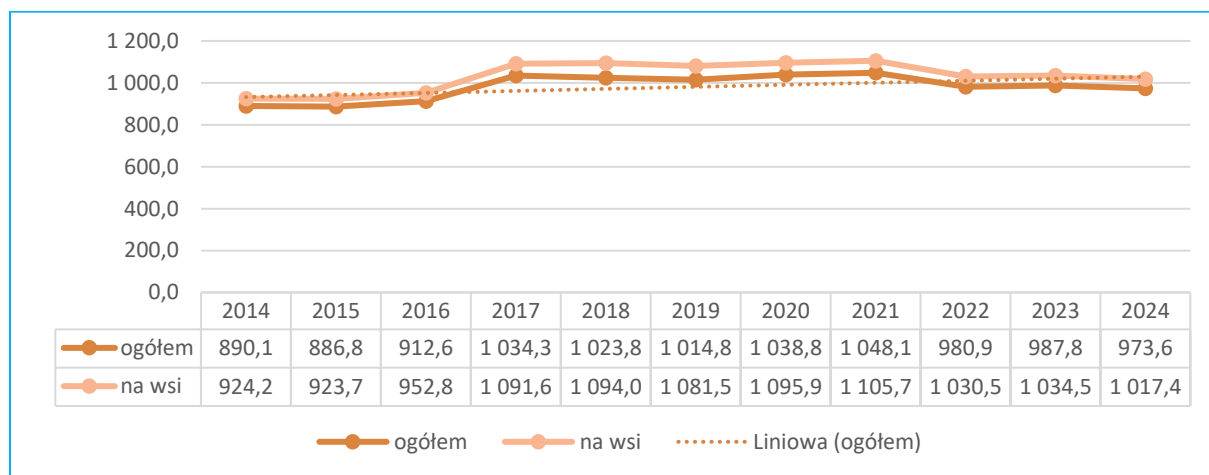

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zużycie energii elektrycznej w powiecie opolskim utrzymuje się na stosunkowo stabilnym poziomie, z nieznacznymi wahaniami w poszczególnych latach. W 2014 roku wyniosło 118 578 MWh, osiągając szczyt w 2021 roku, 126 776 MWh, po czym w kolejnych latach lekko spadło do 117 601 MWh w 2024 roku. Na obszarach wiejskich obserwuje się podobny trend, z niewielkimi zmianami w zakresie 102–111 tys. MWh. Warto zauważyć, że od 2022 roku nastąpiło delikatne zmniejszenie zużycia, co może być efektem wzrostu efektywności energetycznej budynków, modernizacji instalacji oraz rosnącego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Stabilność zużycia energii wskazuje na dojrzałość infrastrukturalną regionu i umiarkowane tempo rozwoju gospodarczego, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu konsumpcji w sektorze mieszkaniowym.

Wykres 26. Zużycie energii elektrycznej na mieszkańca (kWh)

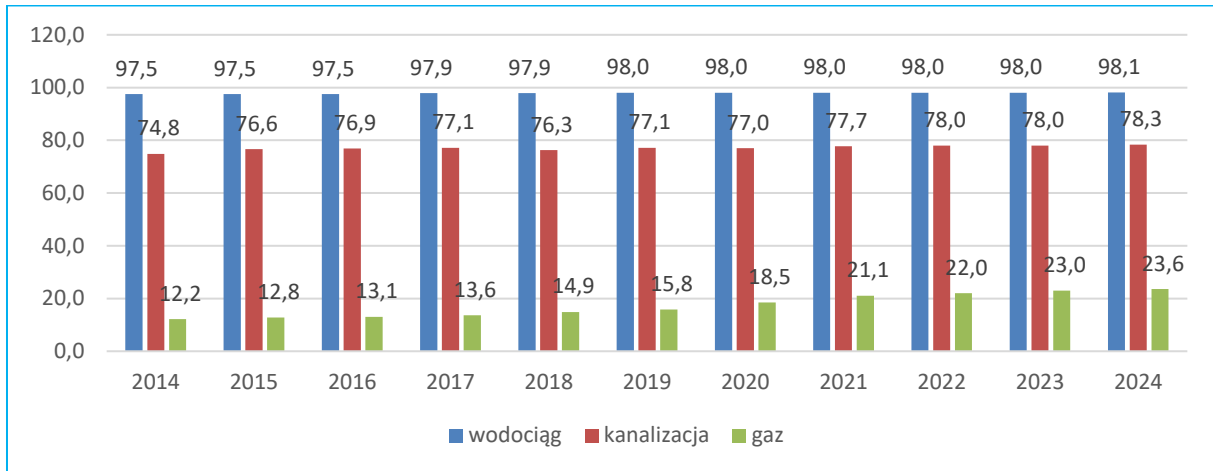

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zużycie energii elektrycznej na mieszkańca w powiecie opolskim wykazuje umiarkowany wzrost w analizowanym okresie, z 890 kWh w 2014 roku do 974 kWh w 2024 roku. Najwyższą wartość odnotowano w 2021 roku, 1 048 kWh, po czym nastąpiło lekkie obniżenie wskaźnika. Na obszarach wiejskich konsumpcja energii pozostaje wyraźnie wyższa niż średnia dla powiatu, osiągając w 2021 roku 1 106 kWh i stabilizując się w kolejnych latach na poziomie ok. 1 020 kWh. Może to wynikać z większego udziału budynków jednorodzinnych, ogrzewania elektrycznego oraz intensywniejszego użytkowania urządzeń gospodarstwa domowego. Ogólny trend świadczy o rosnącym standardzie życia i stopniowym zwiększaniu efektywności energetycznej, jednak dalsze inwestycje w modernizację energetyczną i odnawialne źródła energii mogą przyczynić się do stabilizacji zużycia przy zachowaniu jakości życia.

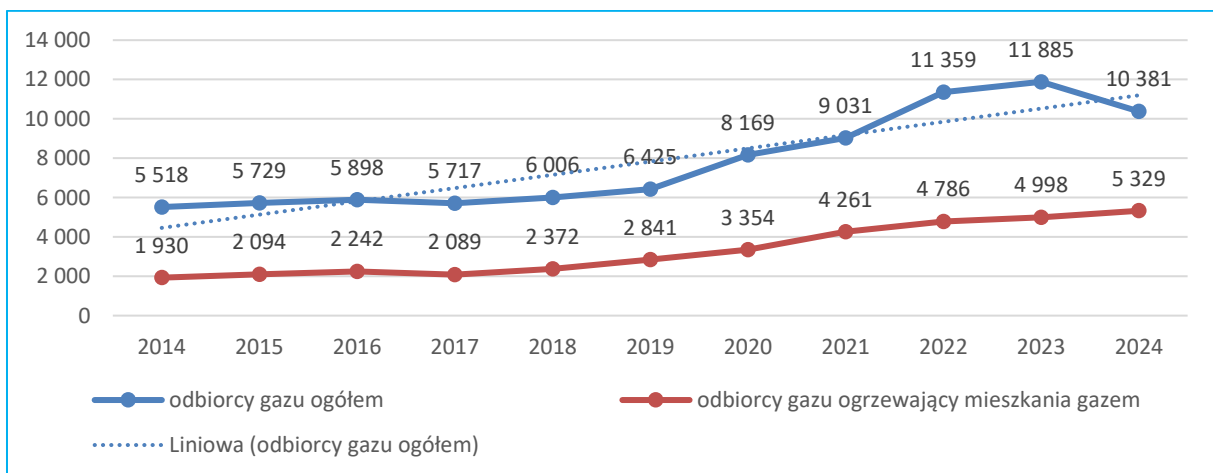
Wykres 27. Korzystający z poszczególnych instalacji w % ogółu ludności powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Dostęp do infrastruktury technicznej w powiecie opolskim utrzymuje się na wysokim poziomie i wykazuje tendencję wzrostową. Z wodociągu korzysta aż 98,1% mieszkańców, co świadczy o pełnym rozwinięciu tej sieci i jej stabilności od 2017 roku. Odsetek osób objętych siecią kanalizacyjną również rośnie, z 74,8% w 2014 roku do 78,3% w 2024 roku, co wskazuje na skuteczną realizację inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Najbardziej dynamiczny przyrost dotyczy użytkowników sieci gazowej – ich udział zwiększył się niemal dwukrotnie, z 12,2% do 23,6%. Mimo wciąż ograniczonego zasięgu, obserwowany wzrost świadczy o rosnącej modernizacji budynków i poprawie standardów energetycznych. Utrzymanie tej tendencji będzie sprzyjało redukcji emisji zanieczyszczeń i poprawie efektywności energetycznej regionu.

Wykres 28. Sieć gazowa w gospodarstwach domowych

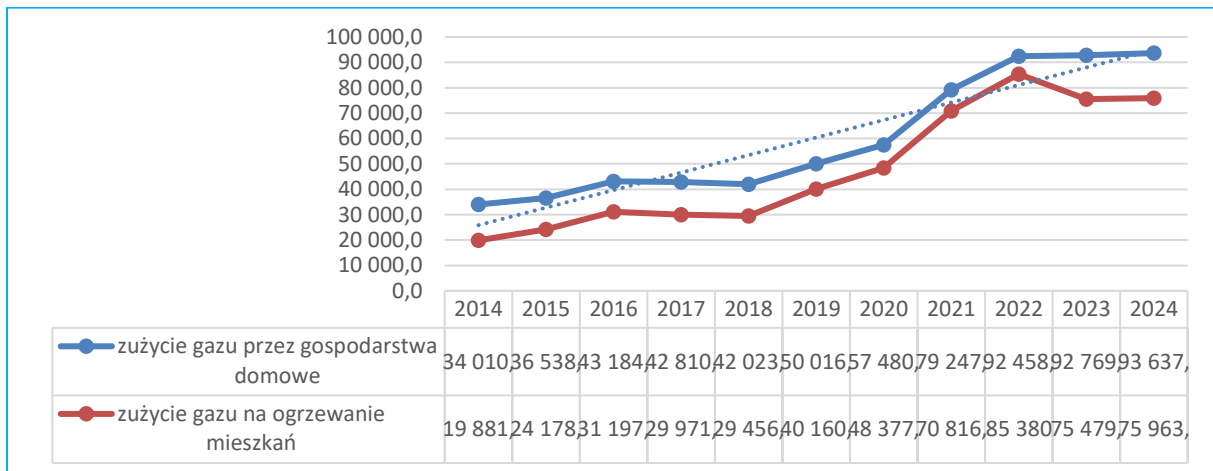

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W ciągu dekady liczba odbiorców gazu znacząco wzrosła, z 5,5 tys. w 2014 roku do 10,4 tys. w 2024 roku, co oznacza niemal podwojenie liczby użytkowników. Dynamiczny przyrost widoczny jest szczególnie po 2019 roku, kiedy tempo rozbudowy sieci gazowej i przyłączeń wyraźnie przyspieszyło. Równolegle wzrosła liczba gospodarstw ogrzewających mieszkania gazem, z 1,9 tys. do ponad 5,3 tys., co wskazuje na stopniowe odchodzenie od tradycyjnych źródeł ciepła na rzecz bardziej ekologicznych i efektywnych rozwiązań. Szczyt liczby odbiorców przypadł na 2023 rok (11,9 tys.), co potwierdza rosnące znaczenie gazu w bilansie energetycznym regionu. Utrzymanie tego trendu wymaga dalszej rozbudowy infrastruktury gazowej, zwłaszcza na obszarach wiejskich, gdzie potencjał przyłączeniowy pozostaje nadal wysoki.

Wykres 29. Sieć gazowa, zużycie gazu w MWh

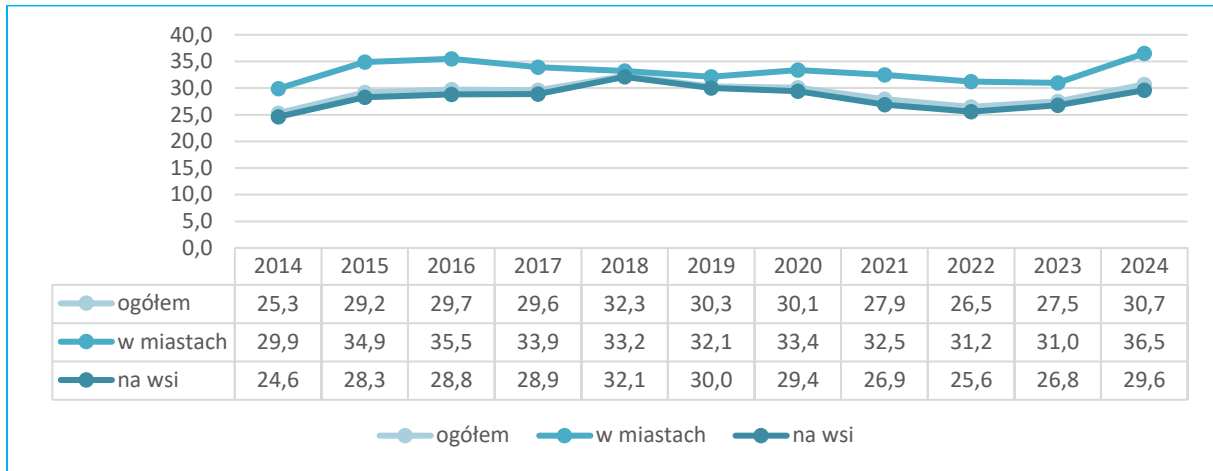

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W analizowanym okresie zużycie gazu w gospodarstwach domowych w powiecie opolskim wykazało wyraźny trend wzrostowy, z 34 tys. MWh w 2014 roku do ponad 93 tys. MWh w 2024 roku. Szczególnie dynamiczny przyrost nastąpił po 2019 roku, co można wiązać z rozwojem sieci gazowej oraz rosnącą liczbą odbiorców indywidualnych. Znaczną część całkowitego zużycia stanowi gaz wykorzystywany do ogrzewania mieszkań, jego poziom zwiększył się z 19,9 tys. MWh do 75,9 tys. MWh, co oznacza niemal czterokrotny wzrost. Dane te potwierdzają postępującą transformację energetyczną gospodarstw domowych, które coraz częściej odchodzą od paliw stałych. Utrzymanie tego trendu wymaga dalszej rozbudowy infrastruktury gazowej i działań wspierających efektywność energetyczną budynków.

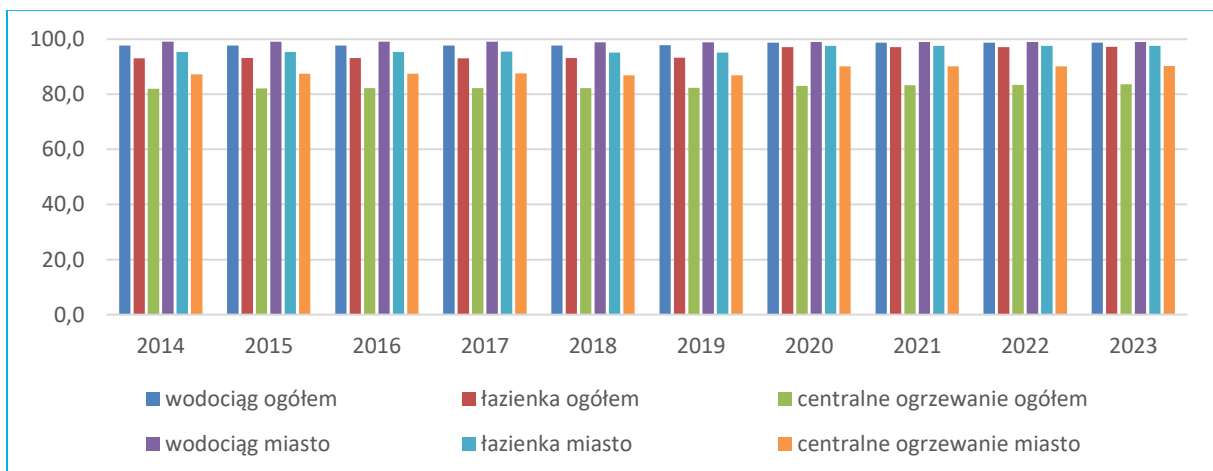
Wykres 30. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na mieszkańca (m³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zużycie wody w gospodarstwach domowych na mieszkańca utrzymuje się na stabilnym poziomie z niewielkimi wahaniami, przy czym w 2024 roku osiągnęło wartość 30,7 m³ na osobę. W miastach zużycie jest wyraźnie wyższe (36,5 m³), natomiast na terenach wiejskich, niższe, wynosząc 29,6 m³. Różnice te wynikają z odmiennego stylu życia, gęstości zaludnienia i infrastruktury technicznej. Po okresie spadków w latach 2021–2023 obserwuje się ponowny wzrost konsumpcji wody, co może być efektem poprawy warunków bytowych i zwiększenia liczby gospodarstw korzystających z sieci wodociągowej. W dalszej perspektywie ważne będzie promowanie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi oraz inwestycje w systemy retencji i oszczędnych technologii.

Wykres 31. Mieszkania wyposażone w poszczególne instalacje w % ogółu mieszkań

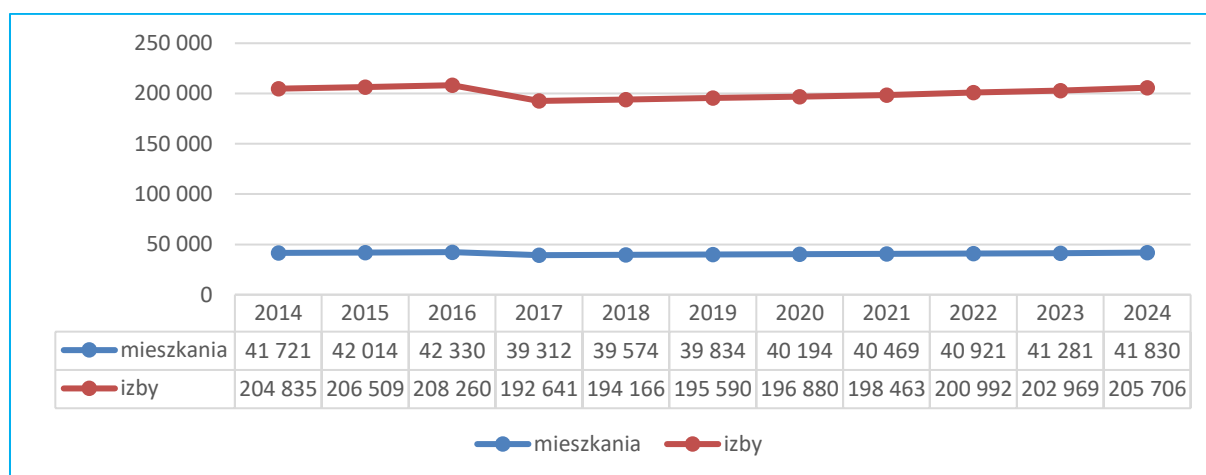

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wyposażenie mieszkań w powiecie opolskim w podstawowe instalacje techniczne utrzymuje się na wysokim poziomie i wykazuje niewielką, ale systematyczną poprawę. Dostęp do wodociągu dotyczy niemal 100% mieszkań, a odsetek lokali z łazienką oscyluje wokół 95%. Widoczna jest również poprawa w zakresie instalacji centralnego ogrzewania, które obejmuje ponad 80% zasobów mieszkaniowych. W miastach wskaźniki te są nieco wyższe niż w skali ogólnej, co potwierdza lepsze warunki techniczne budynków miejskich. Stabilność tych danych wskazuje na wysoki poziom rozwoju infrastruktury komunalnej oraz skuteczne działania modernizacyjne w zasobach mieszkaniowych, choć dalsze inwestycje powinny koncentrować się na obszarach wiejskich, gdzie występują jeszcze pewne dysproporcje.

Wykres 32. Zasoby mieszkaniowe powiatu ogółem

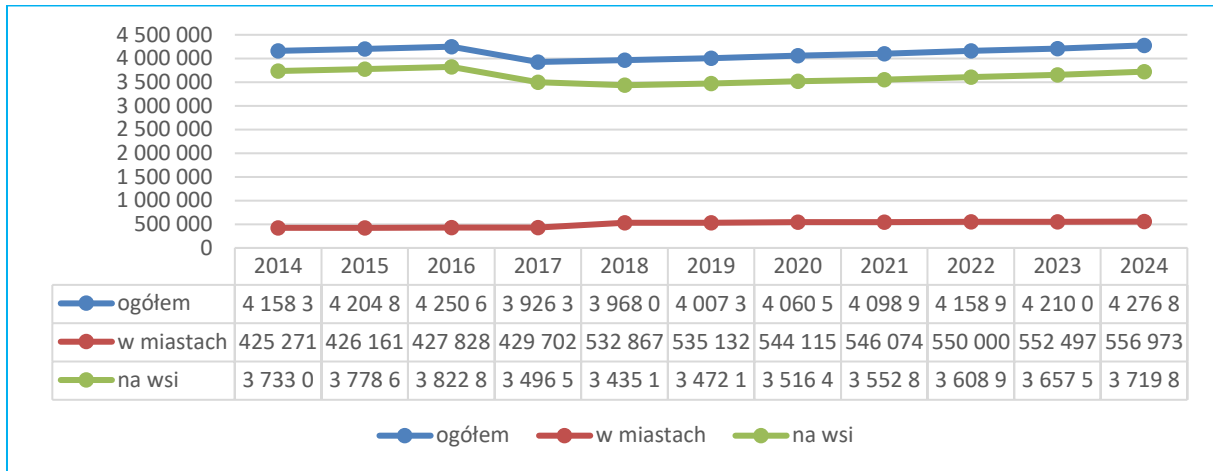

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zasoby mieszkaniowe w powiecie opolskim pozostają relatywnie stabilne. Liczba mieszkań w latach 2014–2024 utrzymywała się w przedziale 39–42 tys., z lekkim wzrostem w ostatnich latach, do 41 830 w 2024 roku. Jednocześnie liczba izb mieszkalnych zwiększyła się z 204,8 tys. w 2014 roku do 205,7 tys. w 2024 roku, co może świadczyć o modernizacji i rozbudowie istniejących zasobów. Niewielkie wahania w latach 2016–2018 mogą wynikać z przekształceń własnościowych lub likwidacji starych, nieużytkowanych budynków. Ogólnie obserwowany trend wzrostowy po 2020 roku wskazuje na stopniowe ożywienie w sektorze mieszkaniowym, co pozytywnie wpływa na warunki bytowe mieszkańców powiatu.

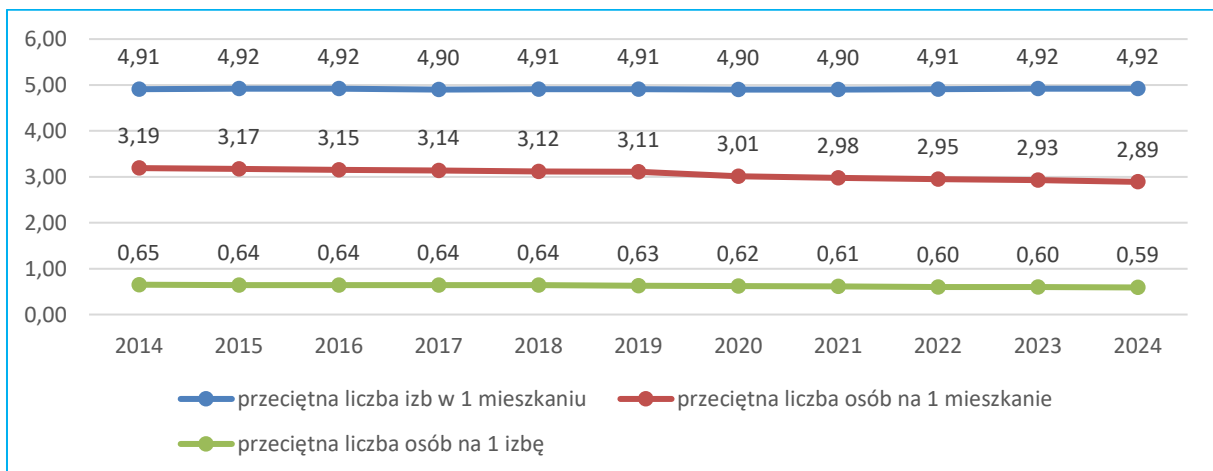
Wykres 33. Zasoby mieszkaniowe, łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w powiecie opolskim systematycznie wzrasta, z 4,16 mln m² w 2014 roku do 4,28 mln m² w 2024 roku. Wzrost ten, choć umiarkowany, potwierdza stabilny rozwój zasobów mieszkaniowych. Największy udział w łącznej powierzchni niezmiennie przypada obszarom wiejskim, gdzie w 2024 roku wyniósł 3,72 mln m², co świadczy o dominacji zabudowy jednorodzinnej i większej przeciętnej powierzchni lokali. W miastach powierzchnia użytkowa zwiększyła się do 557 tys. m², co może wskazywać na modernizację i niewielki przyrost zabudowy wielorodzinnej. Po okresie spadków w latach 2016–2018 obserwuje się ponowne ożywienie budownictwa, co wzmacnia lokalny potencjał mieszkaniowy.

Wykres 34. Zasoby mieszkaniowe, podstawowe wskaźniki

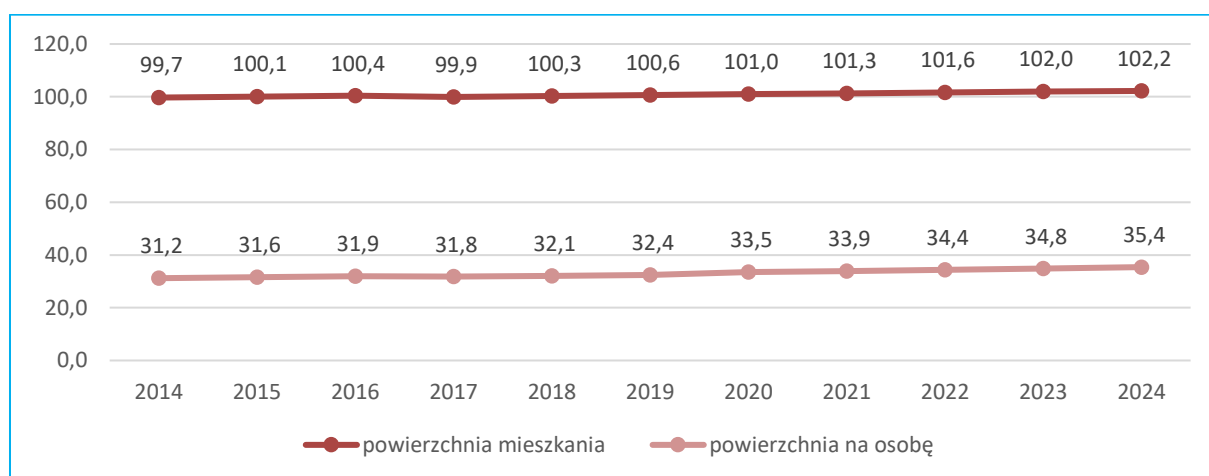

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Warunki mieszkaniowe w powiecie opolskim ulegają stopniowej poprawie, o czym świadczy spadek liczby osób przypadających na jedno mieszkanie z 3,19 w 2014 roku do 2,89 w 2024 roku. Oznacza to większy komfort zamieszkania i zmniejszenie przeludnienia lokali. Średnia liczba izb w jednym mieszkaniu pozostaje stabilna, ok. 4,9, co wskazuje na utrzymujący się standard metrażu nowo powstających i modernizowanych zasobów. Z kolei przeciętna liczba osób na jedną izbę obniżyła się z 0,65 do 0,59, co odzwierciedla rosnącą powierzchnię użytkową przypadającą na mieszkańca. Dane potwierdzają pozytywny trend w zakresie jakości i dostępności mieszkań, typowy dla regionów o stabilnej sytuacji demograficzno-gospodarczej.

Wykres 35. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (m²)

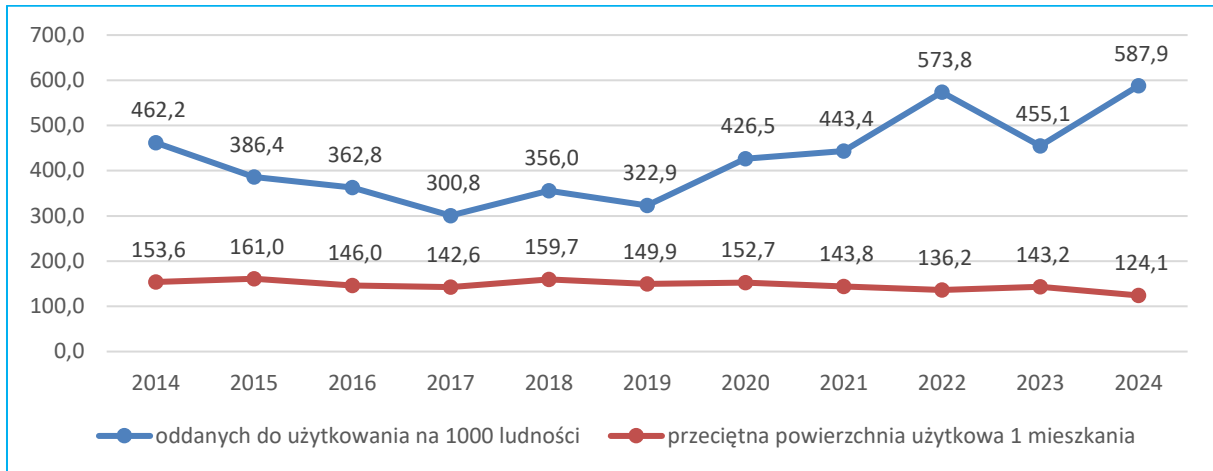

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W powiecie opolskim obserwuje się stopniowy wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań, z 99,7 m² w 2014 roku do 102,2 m² w 2024 roku. Równocześnie zwiększyła się powierzchnia przypadająca na osobę, z 31,2 do 35,4 m², co potwierdza poprawę warunków mieszkaniowych i spadek zagęszczenia gospodarstw domowych. Wzrost ten odzwierciedla zarówno rozwój budownictwa jednorodzinnego, jak i modernizację istniejących zasobów. Dane wskazują, że mieszkańcy powiatu coraz częściej dysponują większym metrażem, co świadczy o rosnącym standardzie życia oraz zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych w sposób bardziej komfortowy.

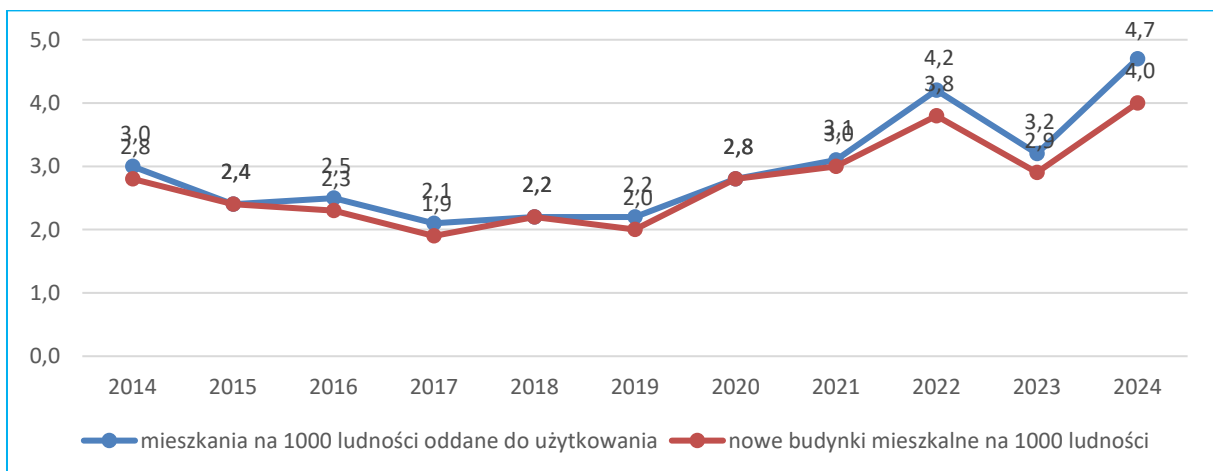
Wykres 36. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W ostatnich latach w powiecie opolskim wyraźnie wzrosła liczba mieszkań oddawanych do użytkowania, z 300,8 na 1000 ludności w 2017 roku do 587,9 w 2024 roku. Dynamika ta wskazuje na intensyfikację budownictwa mieszkaniowego, co może być efektem rosnącego popytu i rozwoju lokalnego rynku nieruchomości. Jednocześnie przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań stopniowo maleje, z 153,6 m² w 2014 roku do 124,1 m² w 2024 roku. Zjawisko to sugeruje trend w kierunku budowy mniejszych lokali, dostosowanych do potrzeb singli, seniorów i młodych rodzin. Dane potwierdzają rozwój ilościowy zasobów mieszkaniowych przy jednoczesnym spadku metrażu jednostkowego.

Wykres 37. Mieszkania i nowe budynki mieszkalne

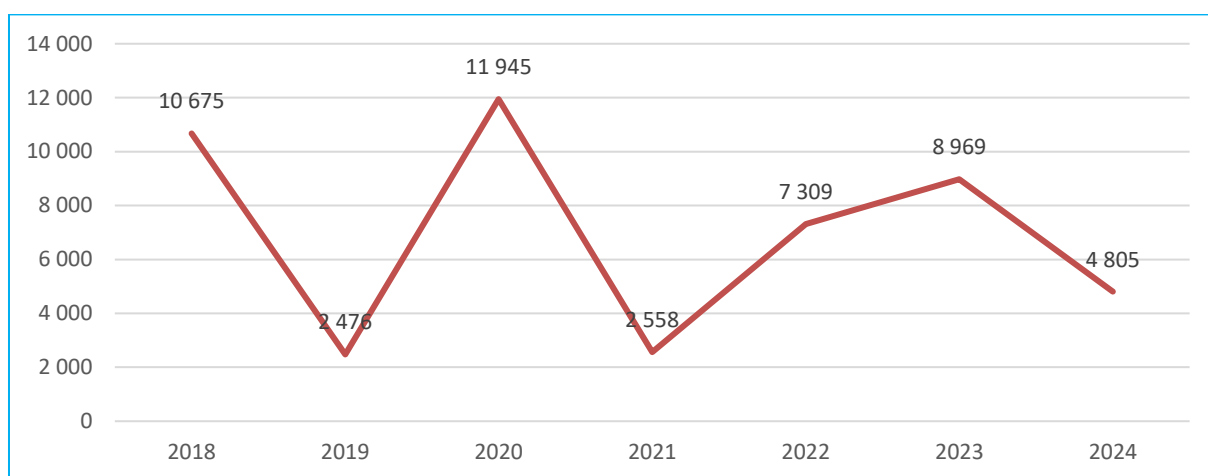

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w powiecie opolskim wykazuje wyraźny trend wzrostowy, z 3,0 w 2014 roku do 4,7 w 2024 roku. Podobną dynamikę obserwuje się w odniesieniu do nowych budynków mieszkalnych, których liczba wzrosła z 2,8 do 4,0 na 1000 mieszkańców. Największe przyspieszenie w budownictwie mieszkaniowym nastąpiło po 2020 roku, co może wskazywać na większą aktywność inwestycyjną deweloperów oraz poprawę warunków ekonomicznych gospodarstw domowych. Wzrost ten odzwierciedla rosnące zapotrzebowanie na nowe mieszkania i zwiększającą się atrakcyjność osiedleńczą powiatu opolskiego.

Wykres 38. Budynki niemieszkalne w powiecie ogółem, powierzchnia użytkowa (m²)

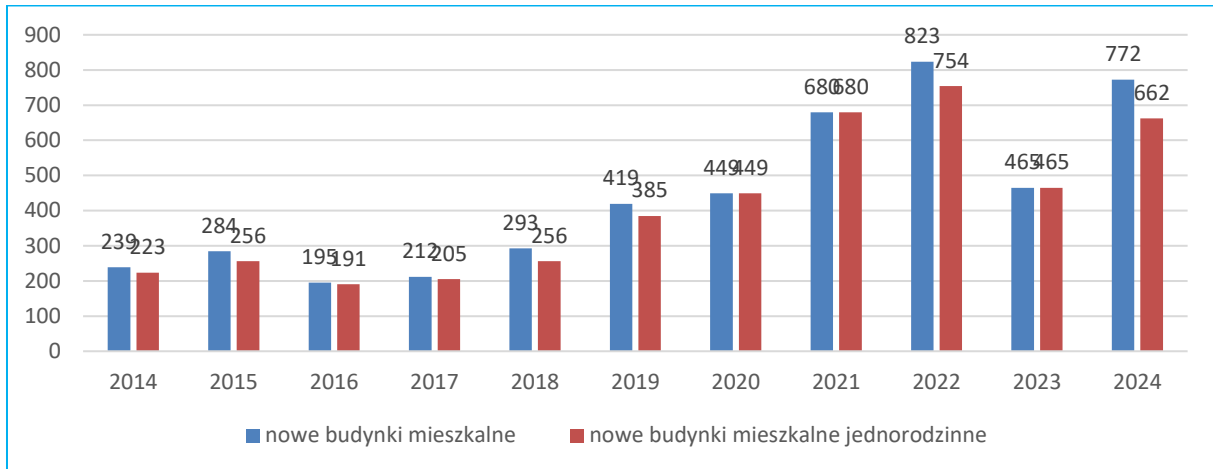

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych w powiecie opolskim w analizowanym okresie cechuje się znaczną zmiennością, co sugeruje nieregularność w realizacji inwestycji tego typu. Po silnym spadku z 10 675 m² w 2018 roku do 2 475 m² w 2019 roku odnotowano gwałtowny wzrost do 11 945 m² w 2020 roku, będący prawdopodobnie efektem zakończenia kilku dużych projektów. W kolejnych latach wartości oscylowały między 2 500 a 9 000 m², z tendencją spadkową w 2024 roku (4 805 m²). Wahania te mogą wynikać z cyklicznego charakteru inwestycji gospodarczych oraz różnic w skali realizowanych obiektów przemysłowych, magazynowych czy usługowych.

Wykres 39. Pozwolenia wydane na budowę

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba pozwoleń na budowę nowych budynków mieszkalnych w powiecie opolskim wykazuje wyraźną tendencję wzrostową, szczególnie po 2018 roku. W 2014 roku wydano 239 pozwoleń, natomiast w 2024 roku już 772, co oznacza ponad trzykrotny wzrost. Dynamiczny rozwój nastąpił zwłaszcza w latach 2020–2022, gdy liczba pozwoleń osiągnęła rekordowy poziom 823. Budownictwo jednorodzinne stanowi dominujący segment, w 2024 roku odpowiadając za 662 pozwolenia. Dane potwierdzają rosnącą aktywność inwestycyjną mieszkańców i deweloperów, wskazując na postępujący rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz wzrost atrakcyjności lokalizacji w powiecie.

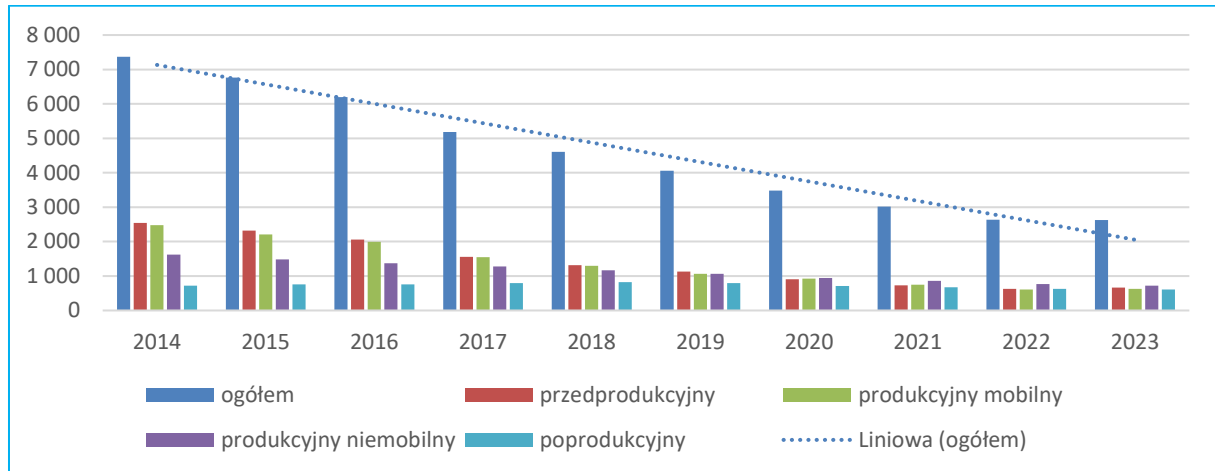
1.8. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna stanowi istotny element polityki lokalnej, ukierunkowanej na wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. System pomocy społecznej w Powiecie Opolskim tworzy zintegrowaną sieć instytucji, które wspierają mieszkańców w sytuacjach kryzysowych i trudnych życiowo. Ważną rolę pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, koordynujące działania w zakresie opieki, integracji i wsparcia rodzin zastępczych oraz osób z niepełnosprawnościami. W strukturze pomocy funkcjonują również Ośrodki Interwencji Kryzysowej, zapewniające natychmiastową pomoc psychologiczną i socjalną. Istotnym elementem systemu są placówki opiekuńczo-wychowawcze i instytucje stałego pobytu: Dom Pomocy Społecznej w Prószkowie, Dom Pomocy Społecznej w Dobrzeniu Wielkim oraz Domy Dziecka w Turawie, Opolu-

Chmielowicach i Tarnowie Opolskim, które zapewniają całodobową opiekę i wsparcie wychowawcze dla osób i dzieci pozbawionych opieki rodzinnej.

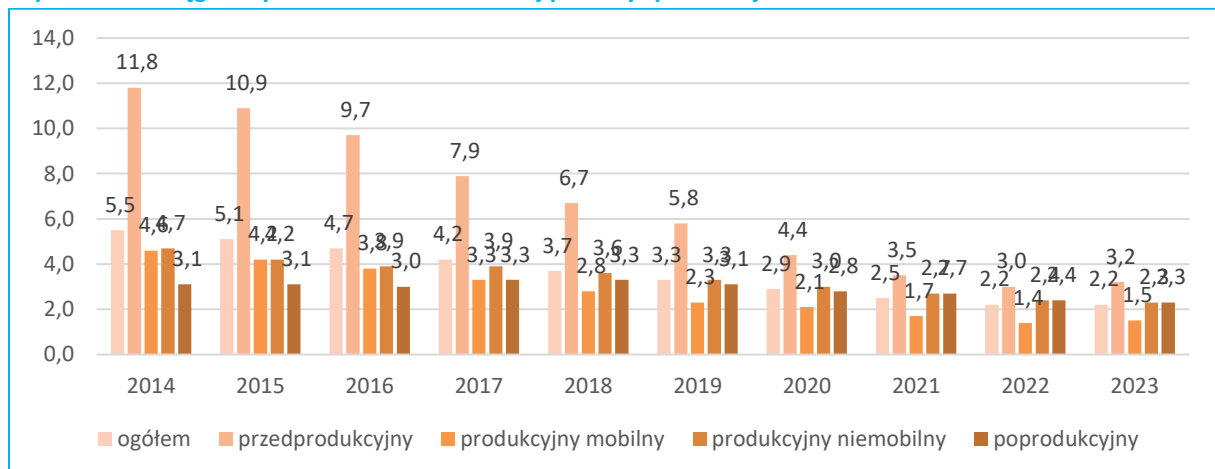
Wykres 40. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (ogółem i grupy wiekowe)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie opolskim systematycznie maleje, z ponad 7 tys. w 2014 roku do około 2,5 tys. w 2023 roku. Spadek ten dotyczy wszystkich grup wiekowych, przy czym największy ubytek odnotowano wśród osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym mobilnym. Utrzymujący się trend spadkowy może świadczyć o poprawie sytuacji ekonomicznej mieszkańców, większej aktywizacji zawodowej oraz skuteczniejszym wsparciu instytucjonalnym. Wciąż jednak widoczna jest grupa osób w wieku poprodukcyjnym wymagających stałej pomocy, co podkreśla znaczenie polityki senioralnej w działaniach samorządu.

Wykres 41. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w %

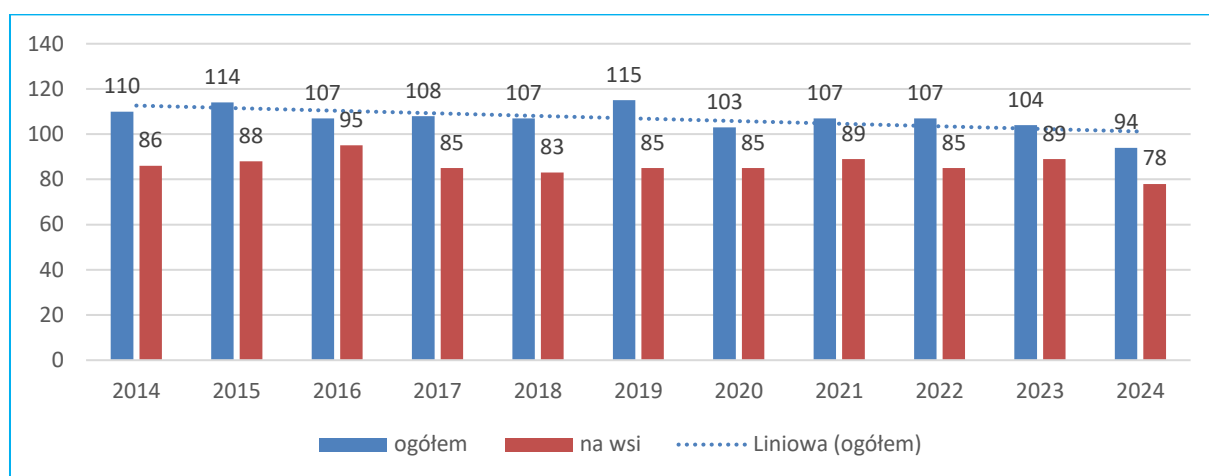

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie opolskim zmniejszył się wyraźnie, z 11,8% w 2014 roku do 2,3% w 2023 roku. Największą poprawę zaobserwowano wśród dzieci i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym, gdzie wskaźnik spadł ponad trzykrotnie. Również w grupach produkcyjnych odnotowano znaczący spadek, co może wskazywać na poprawę warunków życia, wzrost zatrudnienia i efektywność lokalnych programów pomocowych. Utrzymujący się jednak udział osób w wieku poprodukcyjnym pokazuje, że problem ubóstwa i wykluczenia wśród seniorów wciąż wymaga stałej uwagi ze strony samorządu i instytucji wsparcia społecznego.

Wykres 42. Rodziny zastępcze

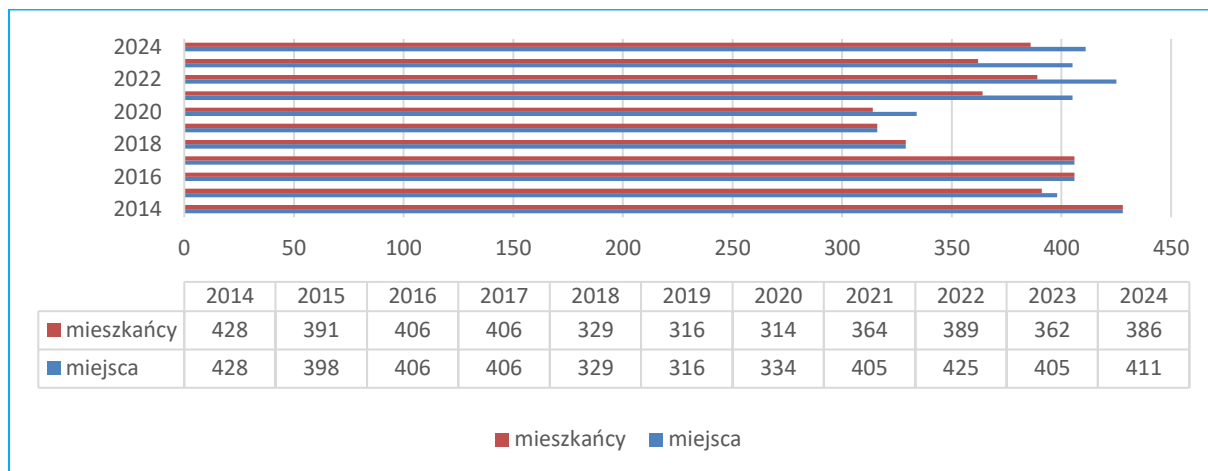

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba rodzin zastępczych w powiecie opolskim w analizowanym okresie wykazuje niewielką tendencję spadkową, z 110 w 2014 roku do 94 w 2024 roku. Mimo krótkotrwałego wzrostu w 2019 roku (115 rodzin), w ostatnich latach zauważalne jest zmniejszenie ich liczby, szczególnie na obszarach wiejskich, gdzie spadek z 86 do 78 rodzin wskazuje na ograniczoną dostępność kandydatów do pełnienia tej funkcji. Może to wynikać z niższej aktywności społecznej lub trudniejszych warunków socjoekonomicznych na wsi. Utrzymanie stabilnej liczby rodzin zastępczych w mieście świadczy o sprawniejszym systemie wsparcia, jednak w dłuższej perspektywie potrzebne są działania zachęcające do podejmowania tej roli, w tym szkolenia i wsparcie finansowe.

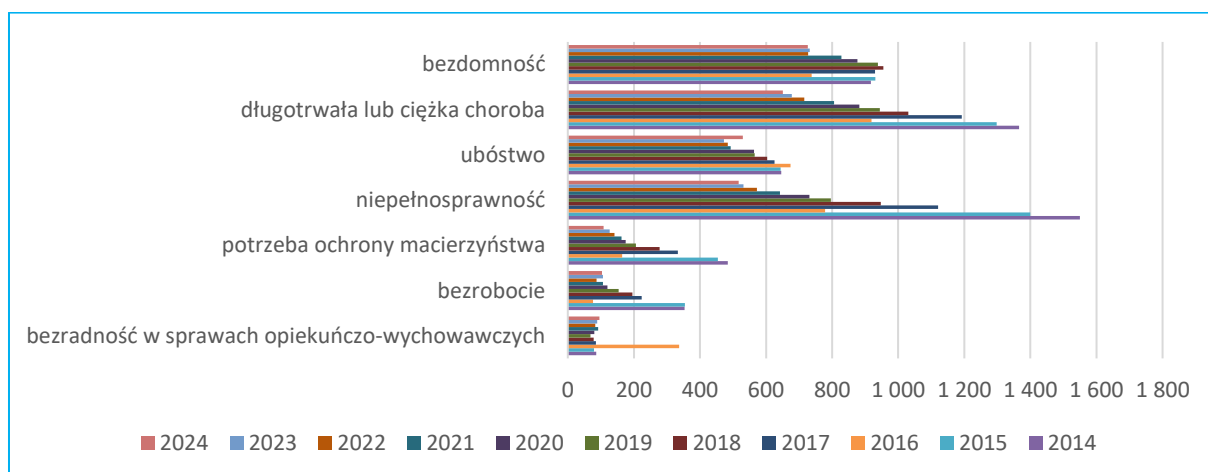
Wykres 43. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej, miejsca i mieszkańcy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014–2024 liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej w powiecie opolskim utrzymuje się na poziomie zbliżonym do liczby mieszkańców tych placówek, co świadczy o relatywnie dobrym dopasowaniu podaży do zapotrzebowania. Po spadku liczby mieszkańców z 428 w 2014 r. do 314 w 2020 r. nastąpił ponowny wzrost do 386 w 2024 r., co może odzwierciedlać rosnące potrzeby opiekuńcze wynikające ze starzenia się społeczeństwa. Jednocześnie liczba dostępnych miejsc zwiększyła się do 411, co wskazuje na skuteczne dostosowywanie infrastruktury do potrzeb lokalnej społeczności i sprawne zarządzanie zasobami pomocy społecznej.

Wykres 44. Najczęstsze przyczyny, na podstawie których przyznano rodzinom pomoc społeczną

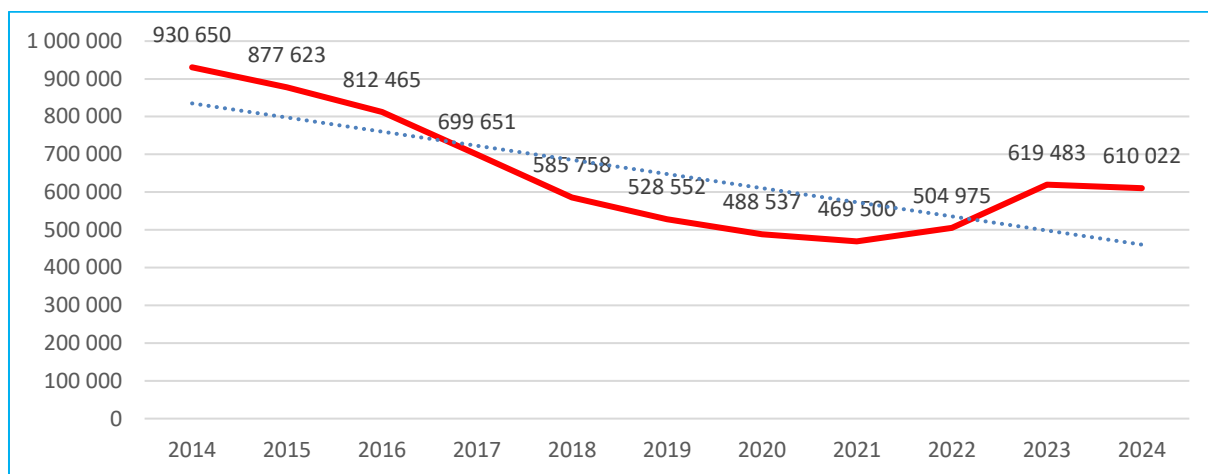
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród przyczyn przyznawania pomocy społecznej w powiecie opolskim dominują niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba, które utrzymują się na najwyższych

poziomach w całym analizowanym okresie. Na trzecim miejscu plasuje się ubóstwo, a następnie bezdomność, której skala pozostaje względnie stabilna. Zauważalny jest natomiast spadek liczby świadczeń przyznawanych z powodu bezrobocia, co może świadczyć o poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy. Utrzymująca się potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wskazują na konieczność dalszego rozwoju usług wspierających rodziny, w tym wsparcia instytucjonalnego i środowiskowego.

Wykres 45. Kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych ogółem (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wartość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w powiecie opolskim wykazuje wyraźną tendencję spadkową w dłuższym okresie, z poziomu 930 650 PLN w 2014 r. do 610 022 PLN w 2024 r., przy czym najniższe wartości odnotowano w latach 2020–2021 (ok. 470 tys. PLN). Spadek ten może wynikać z poprawy sytuacji dochodowej mieszkańców oraz zwiększenia liczby programów wsparcia energetycznego i społecznego o szerszym zakresie niż tradycyjne dodatki mieszkaniowe. Wzrost wydatków po 2021 r. do ponad 619 tys. PLN może być natomiast konsekwencją inflacji oraz rosnących kosztów utrzymania gospodarstw domowych. Trend wskazuje na potrzebę dalszego monitorowania polityki mieszkaniowej i skuteczności narzędzi wsparcia społecznego.

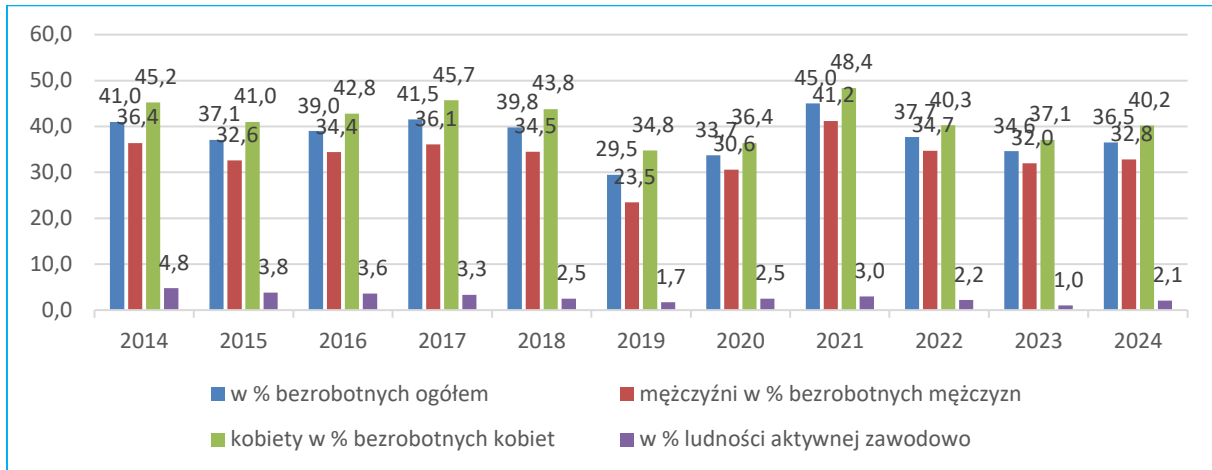
1.9. Rynek pracy

Powiatowy rynek pracy charakteryzuje się stosunkowo stabilną sytuacją, niskim poziomem bezrobocia oraz rosnącym zapotrzebowaniem na wykwalifikowaną kadrę

w sektorach przemysłowym, usługowym i budowlanym. Kluczową rolę w jego kształtowaniu odgrywa Powiatowy Urząd Pracy w Opolu, realizujący działania z zakresu aktywizacji zawodowej, pośrednictwa pracy i szkoleń.

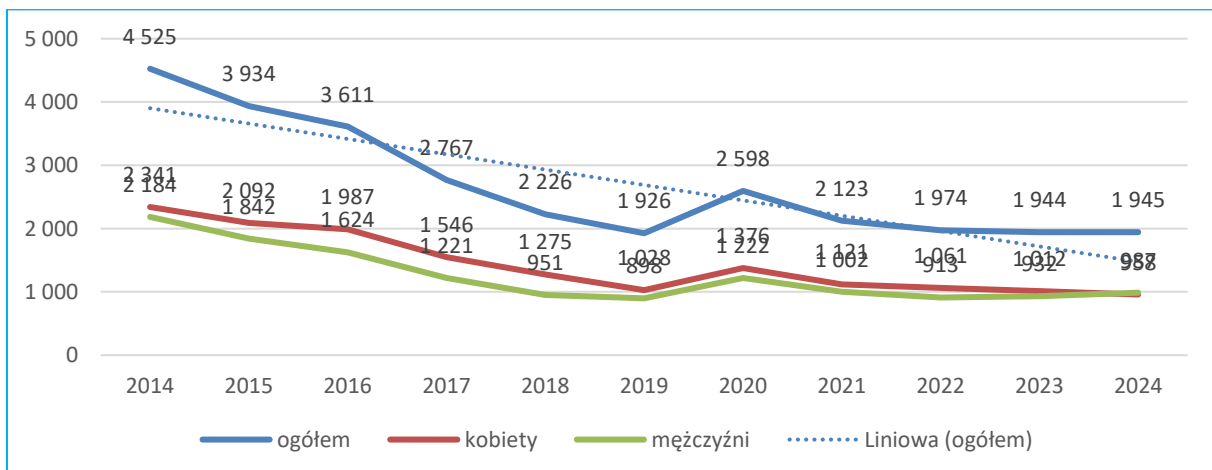
Wykres 46. Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż rok (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w powiecie opolskim systematycznie malał z 41,0% w 2014 r. do 32,8% w 2024 r., co wskazuje na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy i większą skuteczność działań aktywizacyjnych. Spadek ten był szczególnie widoczny wśród mężczyzn, z 36,4% do 32,8%, podczas gdy w grupie kobiet wartości utrzymywały się na wyższym poziomie, sięgając 40,2% w 2024 r. Udział długotrwale bezrobotnych wśród ludności aktywnej zawodowo spadł z 4,8% do 2,1%, co stanowi pozytywny efekt rozwoju gospodarczego regionu.

Wykres 47. Bezrobotni zarejestrowani

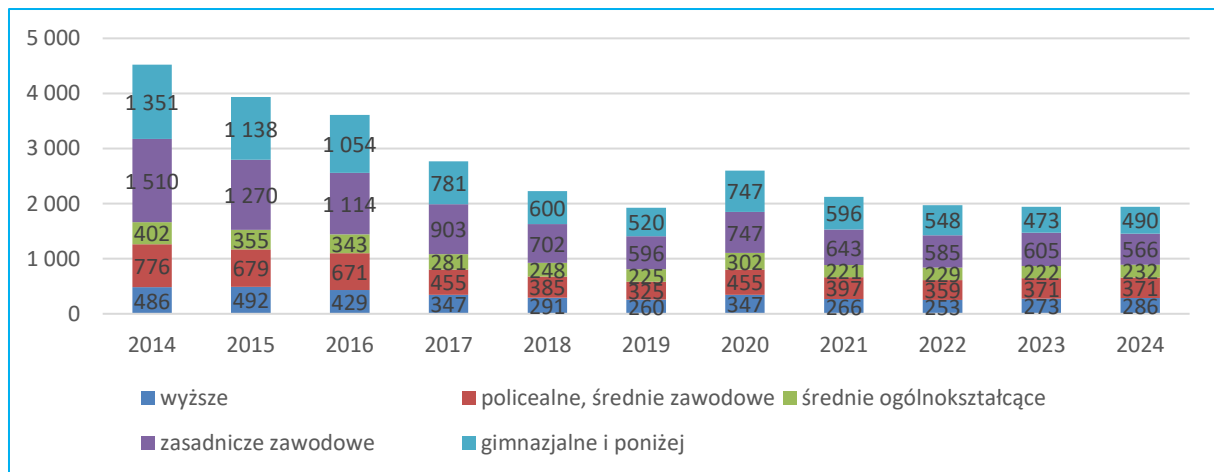

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba bezrobotnych w powiecie opolskim znacząco zmalała z 4 525 osób w 2014 r. do 1 945 w 2024 r., co odzwierciedla poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy i skuteczność działań aktywizacyjnych. Największy spadek odnotowano w latach 2014–2018, po czym sytuacja ustabilizowała się na poziomie około 2 tys. osób. Kobiety stanowią większą część zarejestrowanych bezrobotnych, choć różnice między płciami stopniowo się zmniejszają, w 2024 r. liczba kobiet wyniosła 987, a mężczyzn 958. Tendencja malejąca wskazuje na wzrost zatrudnienia i rozwój lokalnej gospodarki, jednak utrzymujący się poziom bezrobocia strukturalnego może nadal dotyczyć osób o niższych kwalifikacjach lub zamieszkujących tereny wiejskie.

Wykres 48. Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia

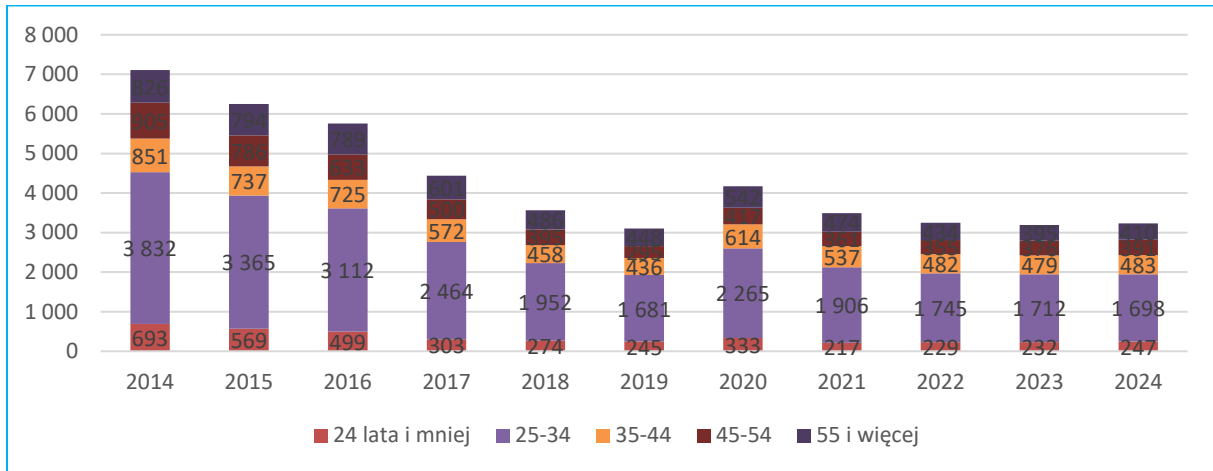

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W strukturze bezrobotnych w powiecie opolskim dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, choć ich liczba w ostatniej dekadzie systematycznie spada, z 1 510 i 1 351 osób w 2014 r. do odpowiednio 566 i 490 w 2024 r. Wyraźnie mniejszy udział mają osoby z wykształceniem wyższym, których liczba utrzymuje się na stosunkowo niskim i stabilnym poziomie (ok. 250–300). Spadek liczby bezrobotnych dotyczy wszystkich grup wykształcenia, co świadczy o ogólnej poprawie sytuacji na rynku pracy. Najszybciej zredukowana jest jednak grupa osób z wykształceniem zawodowym, co może być efektem rosnącego popytu na pracowników technicznych oraz rozwoju lokalnego sektora przemysłowego i usługowego.

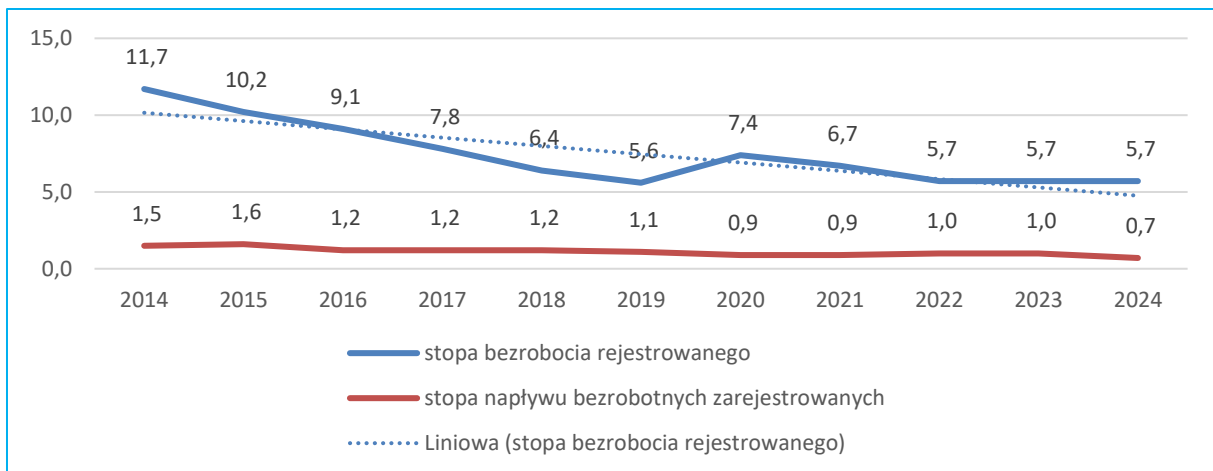
Wykres 49. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W strukturze bezrobotnych w powiecie opolskim dominują osoby w wieku 55 lat i więcej, których liczba w 2024 r. wyniosła 1 698 wobec 3 832 w 2014 r., spadek o ponad połowę świadczy o poprawie sytuacji tej grupy na rynku pracy. Jednocześnie utrzymuje się stosunkowo niski poziom bezrobocia wśród osób młodych (do 24 lat), które stanowią najmniejszy odsetek wszystkich bezrobotnych – w 2024 r. zarejestrowano 247 takich osób wobec 693 w 2014 r. Najbardziej stabilną grupą pozostają osoby w wieku 35–44 lata, utrzymujące się na poziomie około 480 bezrobotnych w ostatnich latach. Dane wskazują na długofalowy trend spadkowy we wszystkich grupach wiekowych, co potwierdza pozytywne zmiany w zatrudnieniu i większą aktywność zawodową mieszkańców powiatu.

Wykres 50. Stopa bezrobocia rejestrowanego i stopa napływu bezrobotnych zarejestrowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

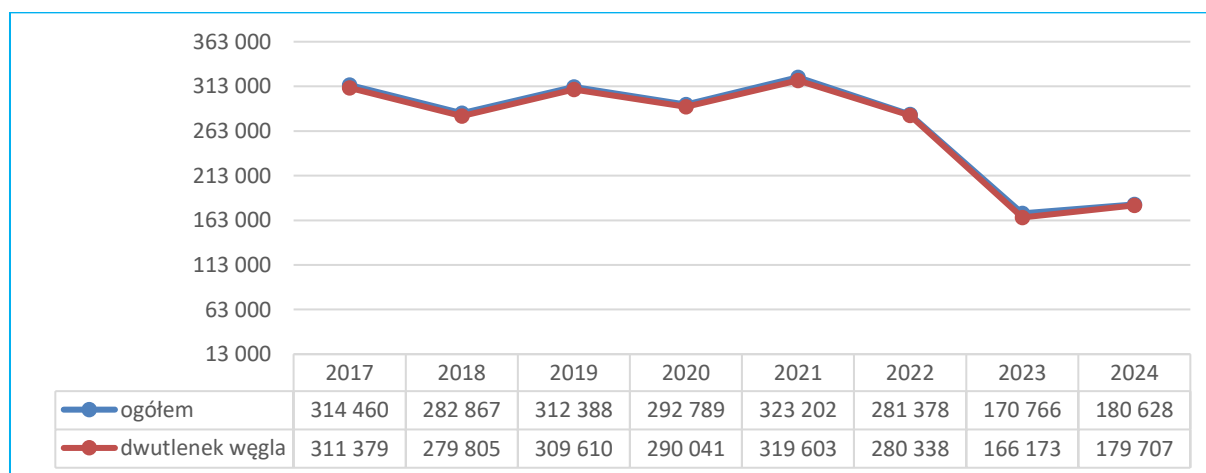

W powiecie opolskim w latach 2014–2024 obserwuje się wyraźny spadek stopy bezrobocia rejestrowanego z 11,7% do 5,7%, co potwierdza znaczną poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy. Po okresie stałego obniżania wskaźnika do poziomu 5,6% w 2019 r. nastąpiło chwilowe pogorszenie w 2020 r. (7,4%), będące efektem pandemii COVID-19, po czym wskaźnik ponownie ustabilizował się na niskim poziomie. Równocześnie stopa napływu bezrobotnych utrzymywała się na relatywnie niskim poziomie, spadając z 1,5% w 2014 r. do 0,7% w 2024 r., co świadczy o ograniczonym dopływie nowych osób bez pracy. Trend ten wskazuje na rosnącą stabilność zatrudnienia oraz skuteczność działań aktywizacyjnych w powiecie.

1.10. Przestrzeń i środowisko naturalne

Przyroda powiatu opolskiego wyróżnia się wysokim stopniem lesistości, lasy zajmują ponad 44% powierzchni (ok. 70,4 tys. ha), a największe ich kompleksy znajdują się w gminach Murów, Tułowice, Ozimek i Turawa. Dominują tu siedliska borowe i lasy mieszane, miejscami występują także olsy. Na terenie powiatu znajdują się liczne formy ochrony przyrody, w tym zespół przyrodniczo-krajobrazowy Lipno, rezerваты przyrody, pomniki przyrody oraz stanowisko dokumentacyjne Krasiejów, jedno z najcenniejszych paleontologicznych miejsc w Europie. Część obszaru powiatu objęta jest Stobrawskim Parkiem Krajobrazowym o powierzchni 52,6 tys. ha, należącym do największych w Polsce. Występują tu także użytki ekologiczne, łącznie dziewięć obiektów stanowiących siedliska cennych gatunków roślin i zwierząt.

Wykres 51. Emisja zanieczyszczeń gazowych (t/r)

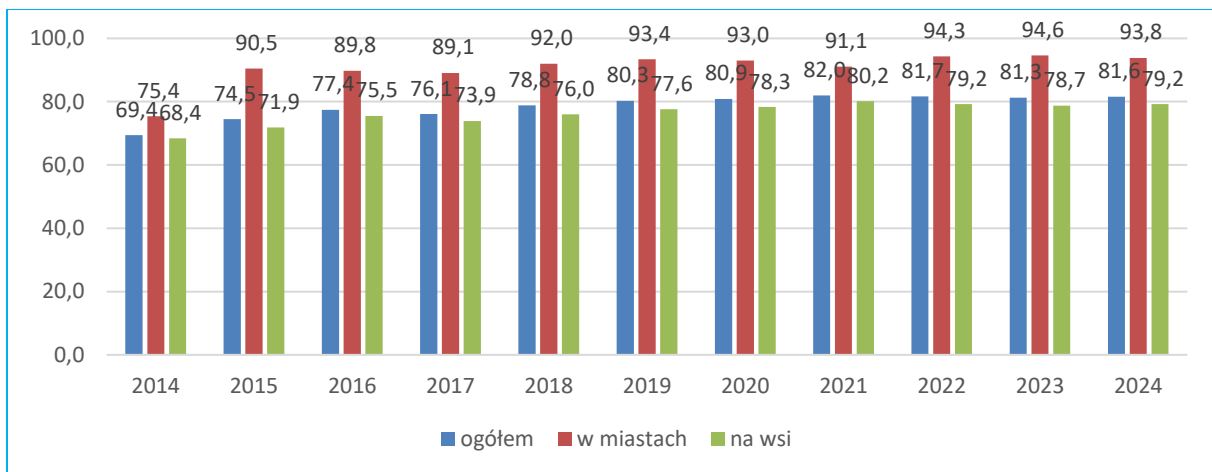

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W powiecie opolskim od 2017 r. widoczny jest wyraźny trend spadkowy w zakresie emisji zanieczyszczeń gazowych. W latach 2017–2021 poziom emisji utrzymywał się w granicach 280–320 tys. ton rocznie, po czym nastąpił gwałtowny spadek do około 170 tys. ton w 2023 r., a w 2024 r. odnotowano jedynie nieznaczne odbicie do 180,6 tys. ton. Emisja dwutlenku węgla, stanowiąca zdecydowaną większość całkowitej emisji, przebiegała analogicznie. Tak znacząca redukcja świadczy o postępującej transformacji energetycznej regionu.

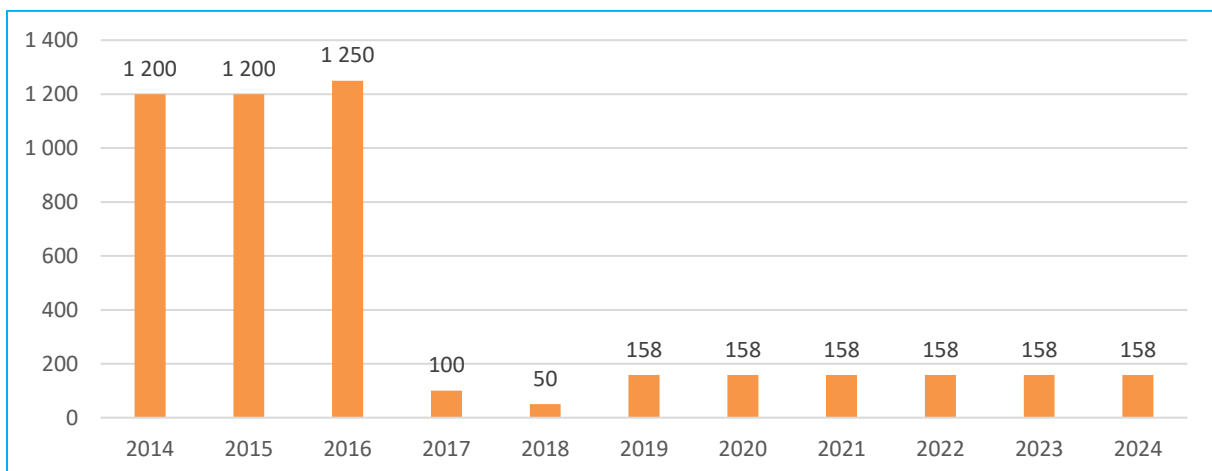
Wykres 52. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Można odnotować, że w ostatniej dekadzie systematycznie wzrastał odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, z 69,4% w 2014 r. do 81,5% w 2024 r. W miastach wskaźnik ten utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, przekraczając 90%, natomiast na obszarach wiejskich poprawa jest wolniejsza, choć również zauważalna, z 68,4% do 79,2%.

Wykres 53. Oczyszczalnie przemysłowe, przepustowość projektowa oczyszczalni (m3/dobę)

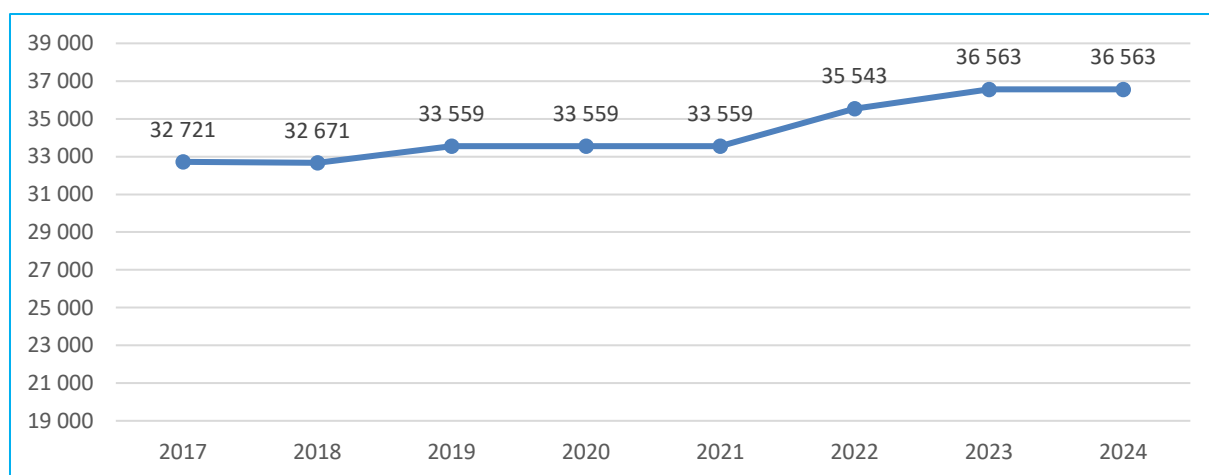

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W pierwszych latach analizowanego okresu przepustowość oczyszczalni przemysłowych w powiecie opolskim utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie, 1200–1250 m³/dobę w latach 2014–2016. Od 2017 r. nastąpił jednak znaczący spadek, a od 2019 r. wartości ustabilizowały się na poziomie 158 m³/dobę. Oznacza to redukcję mocy oczyszczalni o blisko 90%, co może wynikać z ograniczenia działalności przemysłowej lub z przejęcia części funkcji przez oczyszczalnie komunalne. Obecna przepustowość, utrzymująca się na stałym poziomie od kilku lat, sugeruje stabilizację sektora, jednak z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju konieczne jest monitorowanie zdolności przemysłu do oczyszczania ścieków i ewentualne wsparcie inwestycji modernizacyjnych.

Wykres 54. Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków, przepustowość ogółem (m³/dobę)

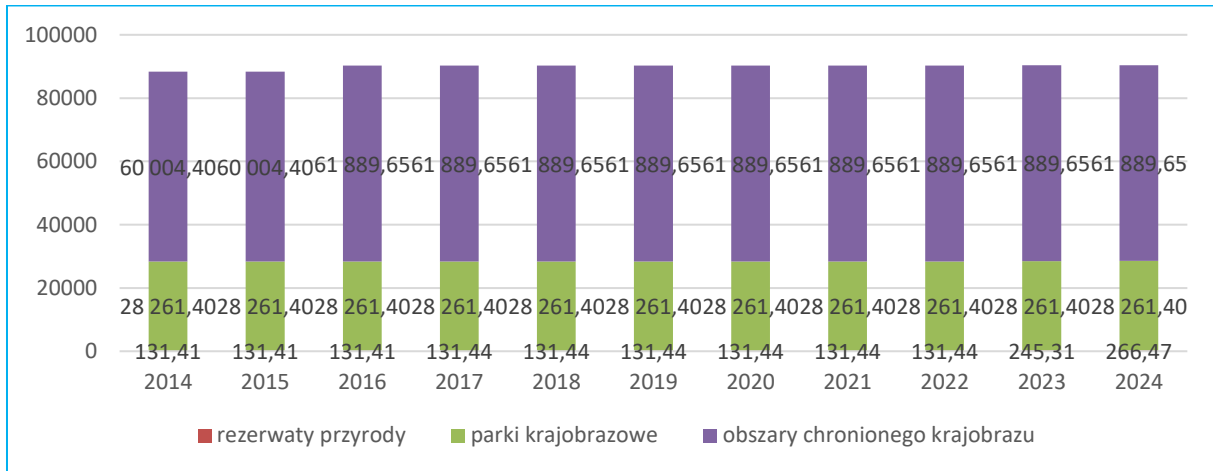

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Przepustowość oczyszczalni ścieków w powiecie opolskim w latach 2017–2024 wykazuje wyraźną tendencję wzrostową, z poziomu 32,7 tys. m³/dobę do 36,6 tys. m³/dobę. Wzrost o ponad 11% świadczy o konsekwentnej rozbudowie i modernizacji infrastruktury wodno-ściekowej. Utrzymanie stabilnego poziomu w latach 2023–2024 sugeruje osiągnięcie optymalnej wydajności w stosunku do potrzeb lokalnej gospodarki i mieszkańców. W dłuższej perspektywie kluczowe będzie jednak dalsze inwestowanie w technologie niskoemisyjne i energooszczędne, co pozwoli zwiększyć efektywność przetwarzania ścieków oraz ograniczyć wpływ na środowisko.

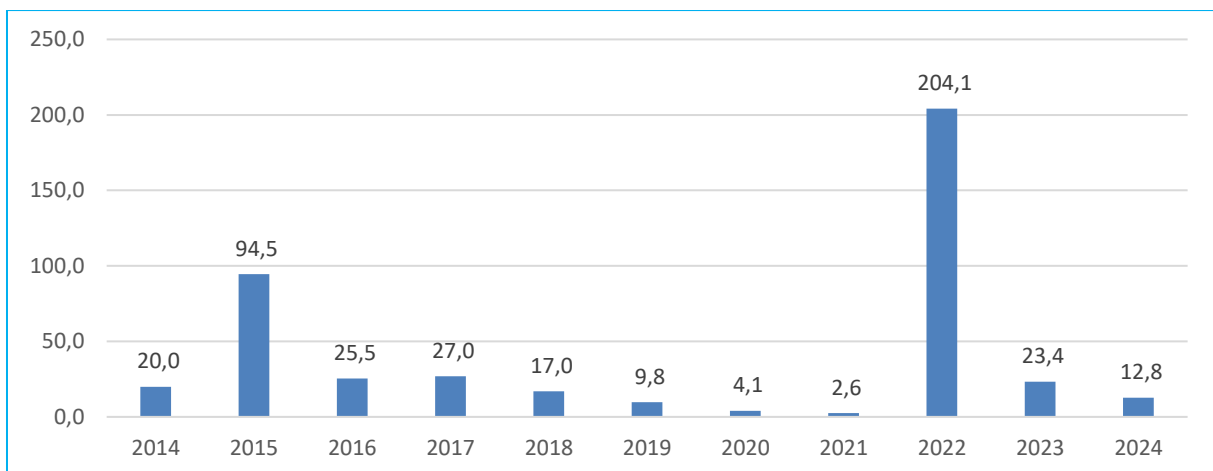
Wykres 55. Obszary prawnie chronione (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w powiecie opolskim pozostaje na stabilnym poziomie, około 88,9 tys. ha – co wskazuje na trwałe utrzymanie wysokiego udziału terenów objętych ochroną przyrody. Dominują obszary chronionego krajobrazu, które zajmują ponad dwie trzecie powierzchni, natomiast parki krajobrazowe utrzymują się na poziomie około 28,3 tys. ha. W ostatnich latach nieznacznie wzrosła powierzchnia rezerwatów przyrody, z 131 ha w 2021 r. do 266 ha w 2024 r., co świadczy o rozszerzaniu działań proekologicznych i ochronnych. Stabilność systemu ochrony przyrody sprzyja natomiast zachowaniu różnorodności biologicznej i stanowi istotny atut w polityce zrównoważonego rozwoju regionu.

Wykres 56. Odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk (t)

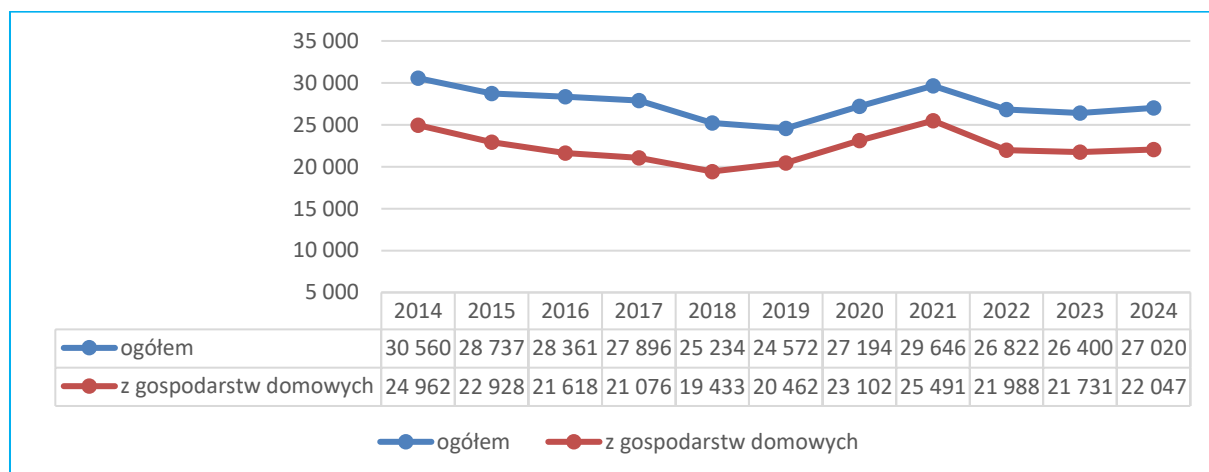

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wartość odpadów zebranych podczas likwidacji dzikich wysypisk w powiecie opolskim charakteryzuje się dużą zmiennością, co wskazuje na incydentalny charakter zjawiska. Szczególnie wysoki poziom odnotowano w 2015 r. (94,5 t) oraz 2022 r. (204,1 t), co mogło wynikać z akcji porządkowych o większej skali lub intensyfikacji kontroli terenów nielegalnego składowania. W pozostałych latach ilość odpadów wahała się między 2,6 a 27 t, co świadczy o generalnie malejącej skali problemu. Pomimo spadków, utrzymywanie stałego nadzoru i prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami pozostaje niezbędne dla zapobiegania ponownemu powstawaniu nielegalnych wysypisk. W tym miejscu należy zasygnalizować problem nielegalnego składowania odpadów, bardzo często niebezpiecznych lub niewiadomego pochodzenia, które po wykryciu, utylizowane są na koszt samorządu.

Wykres 57. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku (t)

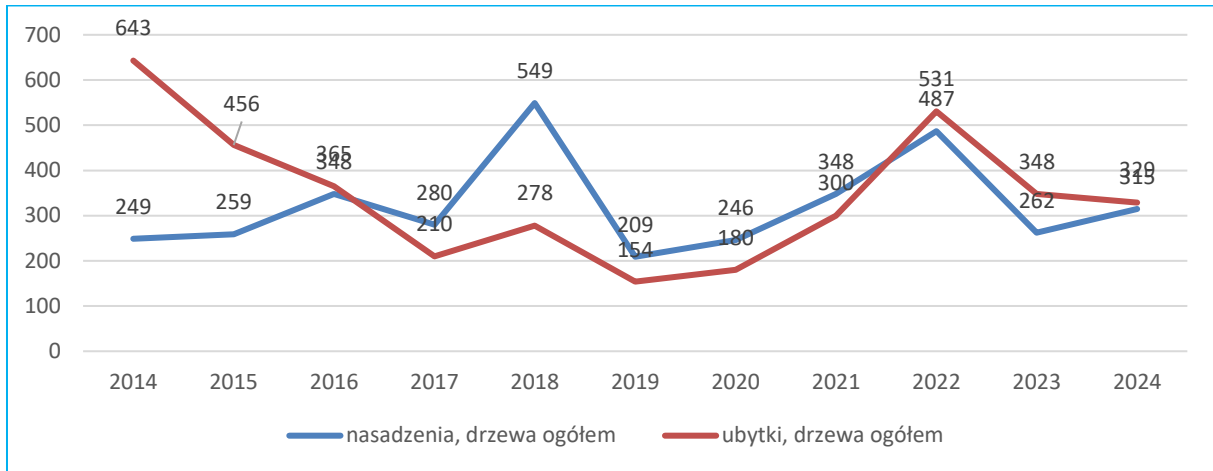

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W analizowanym okresie widoczny jest ogólny trend spadkowy w ilości zmieszanych odpadów zebranych w powiecie opolskim, z poziomu 30,6 tys. ton w 2014 r. do 27,0 tys. ton w 2024 r. Odpady pochodzące z gospodarstw domowych stanowią dominującą część ogółu, oscylując między 19 a 25 tys. ton rocznie. W latach 2020–2021 nastąpił krótkotrwały wzrost ilości odpadów, co mogło być efektem zwiększonej konsumpcji i pracy zdalnej w okresie pandemii. Stabilizacja w kolejnych latach sugeruje poprawę segregacji i większą świadomość ekologiczną mieszkańców. W dalszej perspektywie wskazane jest kontynuowanie działań edukacyjnych i inwestycji w systemy selektywnej zbiórki.

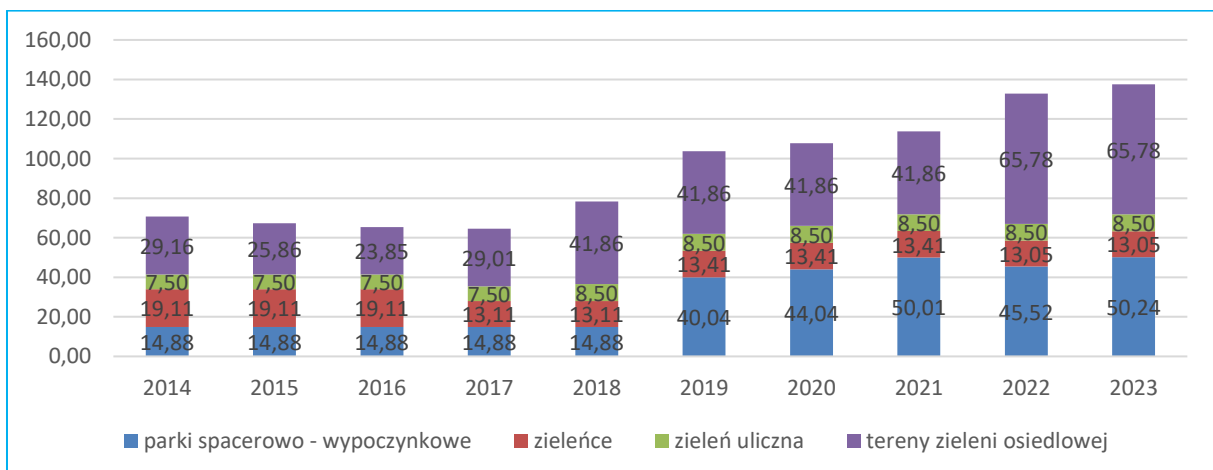
Wykres 58. Tereny zieleni, nasadzenia i ubytki (szt.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Relacja między nasadzeniami a ubytkami drzew w powiecie opolskim pokazuje znaczną poprawę równowagi w ostatnich latach. W 2014 r. ubytki (643 szt.) wyraźnie przewyższały nasadzenia (249 szt.), jednak w kolejnych latach różnica ta stopniowo malała. W latach 2018 i 2022 liczba nowych nasadzeń (odpowiednio 549 i 487 szt.) była zbliżona lub wyższa od ubytków, co świadczy o skuteczniejszej kompensacji zieleni. W 2024 r. odnotowano 319 nasadzeń i 348 ubytków, co sugeruje utrzymanie względnej równowagi. Dane wskazują na coraz lepsze zarządzanie zielenią miejską i wzrost świadomości ekologicznej, choć dalsze zwiększanie liczby nasadzeń mogłoby wzmocnić potencjał przyrodniczy regionu.

Wykres 59. Tereny zieleni, powierzchnia (ha)

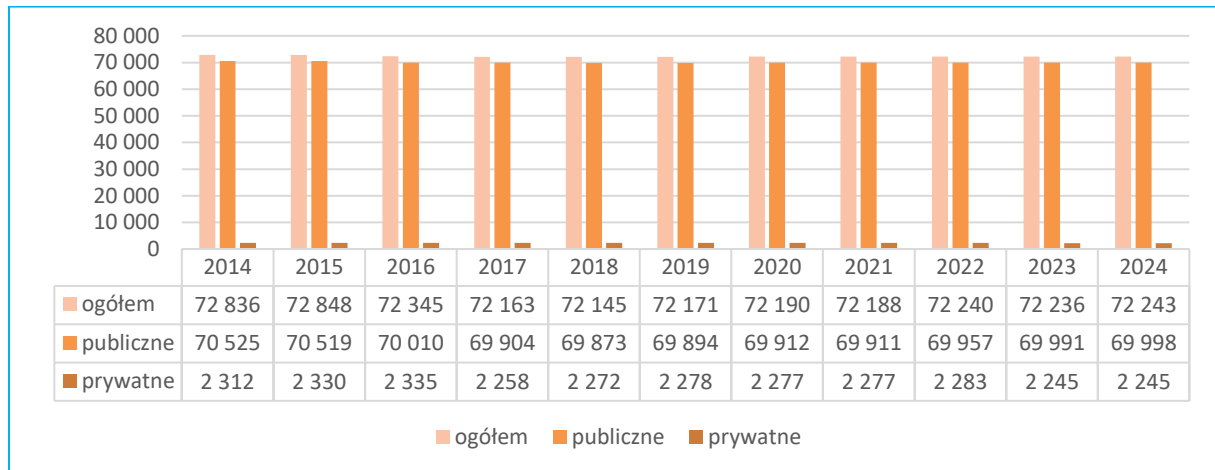
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powierzchnia terenów zieleni w powiecie opolskim systematycznie rośnie, z 71 ha w roku 2014 do niemal 138 ha w 2023 r. Największy przyrost dotyczył terenów zieleni osiedlowej,

które zwiększyły się z 29,16 ha do 65,78 ha, co potwierdza intensywny rozwój stref mieszkaniowych i dbałość o ich estetykę. Powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych wzrosła ponad trzykrotnie, z 14,9 ha do 50,2 ha, co odzwierciedla inwestycje w rekreacyjną infrastrukturę zieloną. Zieleniec i zieleń uliczna utrzymują się na zbliżonym poziomie, co może oznaczać stabilną, lecz niewystarczająco dynamiczną rewitalizację przestrzeni publicznej.

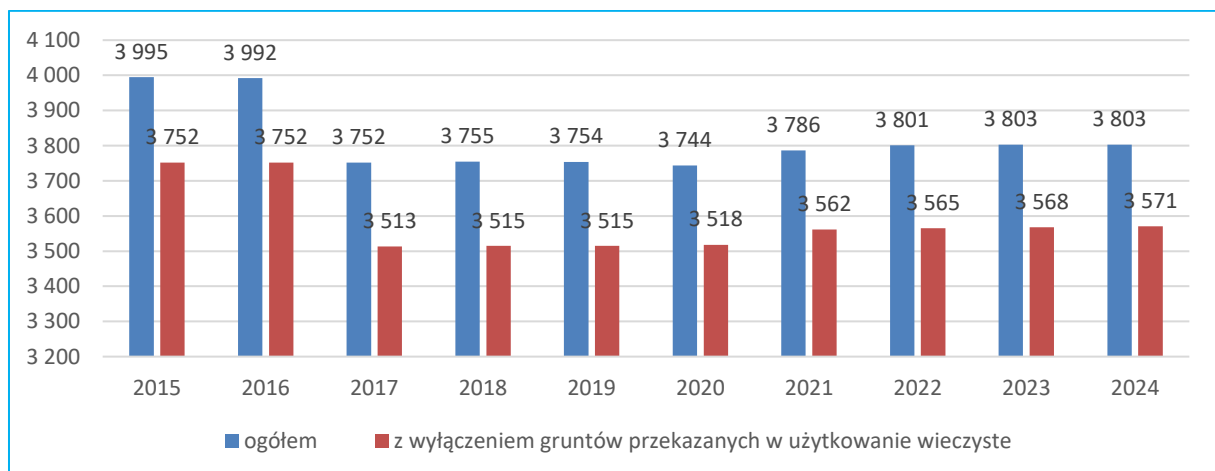
Wykres 60. Powierzchnia gruntów leśnych (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie opolskim pozostaje od dekady na stabilnym poziomie około 72,2 tys. ha, z czego ponad 97% stanowią lasy publiczne. Niewielki udział lasów prywatnych, utrzymujący się w granicach 2,2–2,3 tys. ha, świadczy o dominacji własności państwowej i zarządzaniu przez Lasy Państwowe. Stałość powierzchni leśnej potwierdza brak znaczących procesów wylesienia, ale też ograniczoną skalę nowych zalesień.

Wykres 61. Powierzchnia gruntów komunalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powierzchnia gruntów komunalnych w powiecie opolskim utrzymuje się na zbliżonym poziomie, około 3,8 tys. ha. Niewielkie wahania w latach 2015–2024 świadczą o stabilnej strukturze własności samorządowej. Warto zauważyć, że po wyłączeniu gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste, zasoby te zmniejszają się o około 230 ha, co wskazuje na znaczący udział nieruchomości przekazanych w długoterminowe użytkowanie. Utrzymanie stabilnej bazy gruntów komunalnych stanowi ważny atut w planowaniu inwestycji publicznych i polityce przestrzennej powiatu.

1.11. Turystyka

Turystyka stanowi jeden z istotnych elementów rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Opolskiego, opierając się na bogatych walorach przyrodniczych, kulturowych i historycznych regionu. Położenie powiatu wśród lasów, dolin rzecznych oraz jezior, w połączeniu z licznymi zabytkami i rozwiniętą infrastrukturą rekreacyjną, czyni go atrakcyjnym miejscem wypoczynku i turystyki weekendowej. W ostatnich latach zauważalny jest wzrost znaczenia turystyki aktywnej, kulturowej i agroturystyki, które łączą wypoczynek z poznawaniem lokalnego dziedzictwa i tradycji.

Na terenie powiatu znajduje się wiele cennych zabytków sakralnych, w tym liczne drewniane kościoły, które stanowią unikatowy przykład tradycyjnego budownictwa regionu. Ich konstrukcje odznaczają się wysoką wartością techniczną i artystyczną, a najstarsze z nich pochodzą z okresu średniowiecza. Uzupełnieniem tej grupy są kościoły murowane i klasztory, wśród których wyróżnia się kościół parafialny w Brynicy pod wezwaniem św. Szczepana, ponadstuletnia świątynia z bogatym barokowym wyposażeniem i ołtarzem z XVIII wieku. Cennym dziedzictwem kulturowym są również dawne zakłady przemysłowe, które dziś pełnią funkcję zabytków techniki, jak huta żelaza w Zagwizdzu wybudowana w XVIII wieku z inicjatywy Fryderyka II.

Powiat obfituje w liczne pałace i zamki, które świadczą o bogatej historii i tradycjach regionu. W Dąbrowie znajduje się późnorenesansowy pałac z początku XVII wieku, przebudowany pod koniec XIX stulecia w stylu neorenesansowym, obecnie pełniący funkcje edukacyjne i kulturalne. W Prószkowie oraz Tułowicach zachowały się imponujące zespoły pałacowo-parkowe otoczone starodrzewem i stawami. Ich architektura i otoczenie parkowe

nadają tym miejscom wyjątkowy klimat, przyciągając miłośników historii i turystyki kulturowej.

Na terenie powiatu wytyczono liczne szlaki turystyczne umożliwiające poznawanie zarówno walorów przyrodniczych, jak i kulturowych regionu. Do najciekawszych należą: Droga świętego Jakuba – Via Regia, Szlak Śląskich Kapliczek, Szlak Śląskiej Ceres, Szlak Hutników, Szlak Trzech Jezior, Szlak Śląskiego Dinozaura oraz Szlak Zamków, Pałaców i ks. Jana Dzierżona. Szlaki te pozwalają na aktywne poznawanie regionu pieszo, rowerem lub konno, prowadząc przez najpiękniejsze zakątki przyrody, zabytki architektury i miejsca o znaczeniu historycznym.

Wśród najważniejszych atrakcji turystycznych powiatu wymienić można Jura Park w Krasiejowie, unikatowy kompleks paleontologiczny i edukacyjny, zamek w Niemodlinie, zespół pałacowo-parkowy w Prószkowie, Jezioro Turawskie i Jezioro Srebrne w Osowcu, Arboretum w Prószkowie, Stawy Tułowickie oraz zabytkową hutę żelaza w Zagwizdzu. Duże znaczenie mają również walory przyrodnicze, takie jak Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Lipno”, Stawy Niemodlińskie oraz rozległe kompleksy leśne Stobrawskich Lasów i Borów Niemodlińskich, które sprzyjają rozwojowi turystyki pieszej, rowerowej i wędkarskiej.

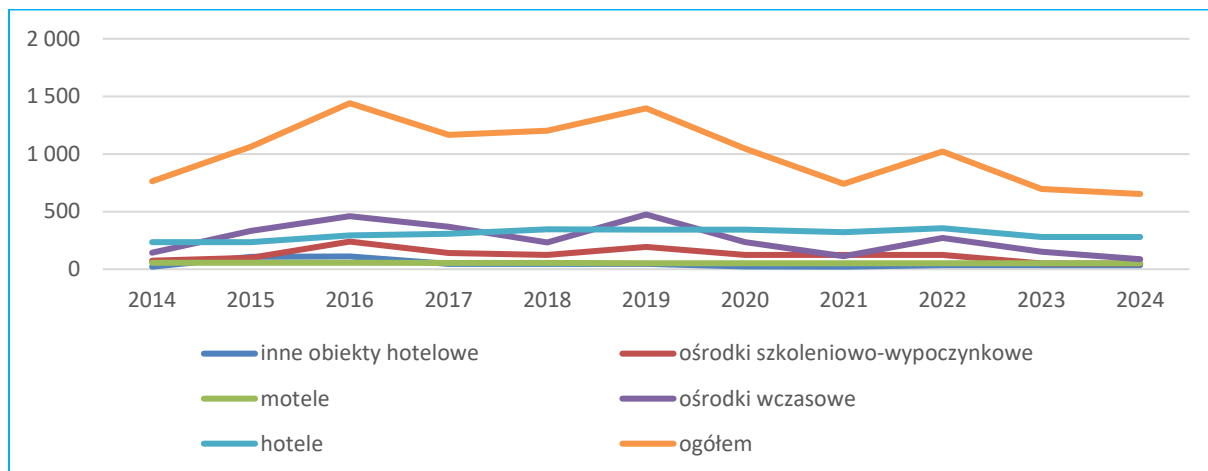
Korzystne warunki klimatyczne powiatu sprzyjają całorocznej turystyce. Średnia roczna temperatura wynosi około 8,2°C, a okres wegetacyjny trwa ponad 220 dni. Największe opady notuje się w miesiącach letnich, co pozytywnie wpływa na rozwój przyrody i atrakcyjność krajobrazu. Łagodne zimy oraz umiarkowane wiatry sprawiają, że region jest przyjazny dla turystyki aktywnej, rekreacji i agroturystyki.

W ostatnich latach dynamicznie rozwija się agroturystyka, szczególnie w gminach o dużym udziale lasów i terenów rolniczych. Jest ona ważnym elementem wspierającym rozwój lokalny, łącząc funkcje ekonomiczne, społeczne i kulturowe. Pozwala na promocję lokalnych produktów, tradycji kulinarnych i rzemiosła, a także stanowi źródło dodatkowych dochodów dla rodzinnych gospodarstw rolnych. Dalszy rozwój agroturystyki wymaga jednak wzmocnienia infrastruktury noclegowej i rekreacyjnej oraz ułatwień prawnych dla sprzedaży produktów lokalnych.

Turystyka w powiecie opolskim ma charakter zrównoważony i perspektywiczny. Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, bogata historia, liczne zabytki oraz dynamicznie rozwijająca się oferta turystyczna sprawiają, że region ten ma duży potencjał do rozwoju nowoczesnych form turystyki, w tym edukacyjnej, ekologicznej i kulturowej.

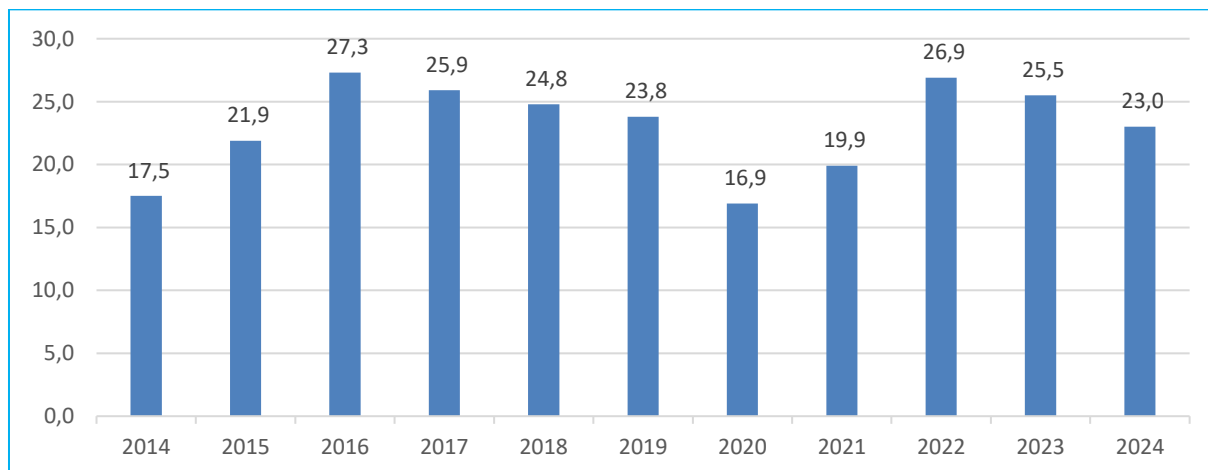
Wykres 62. Miejsca noclegowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba miejsc noclegowych w powiecie opolskim charakteryzuje się dużą zmiennością, od około 700 w 2014 r. do szczytowego poziomu 1,450 w 2016 i 2019 r., po czym nastąpił wyraźny spadek do 650 w 2024 r. Największy udział w bazie noclegowej mają ośrodki wczasowe i inne obiekty hotelowe, natomiast motele i ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe stanowią niewielki segment rynku. Spadek liczby miejsc po 2020 r. może być wynikiem zmian w strukturze turystyki krajowej i wpływu pandemii na działalność obiektów noclegowych.

Wykres 63. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych ogółem (%)

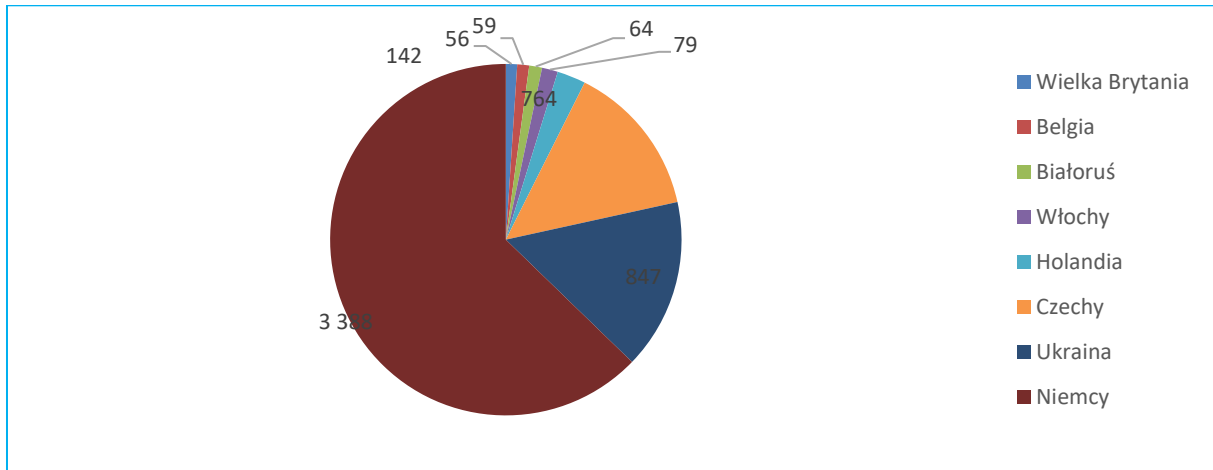
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w powiecie opolskim cechuje się wyraźnymi wahaniami w analizowanym okresie. Po wzroście do rekordowego poziomu 27,3% w 2016 roku, wskaźnik stopniowo obniżał się, osiągając najniższą wartość 16,9% w 2020 roku, co można wiązać z ograniczeniami w turystyce spowodowanymi pandemią COVID-19. Od 2021

r. obserwuje się ponowny wzrost zainteresowania bazą noclegową, a w 2022 r. wykorzystanie miejsc sięgnęło 26,9%. W latach 2023–2024 wskaźnik ustabilizował się na poziomie 23–25%, co potwierdza odbudowę ruchu turystycznego i utrzymującą się atrakcyjność regionu.

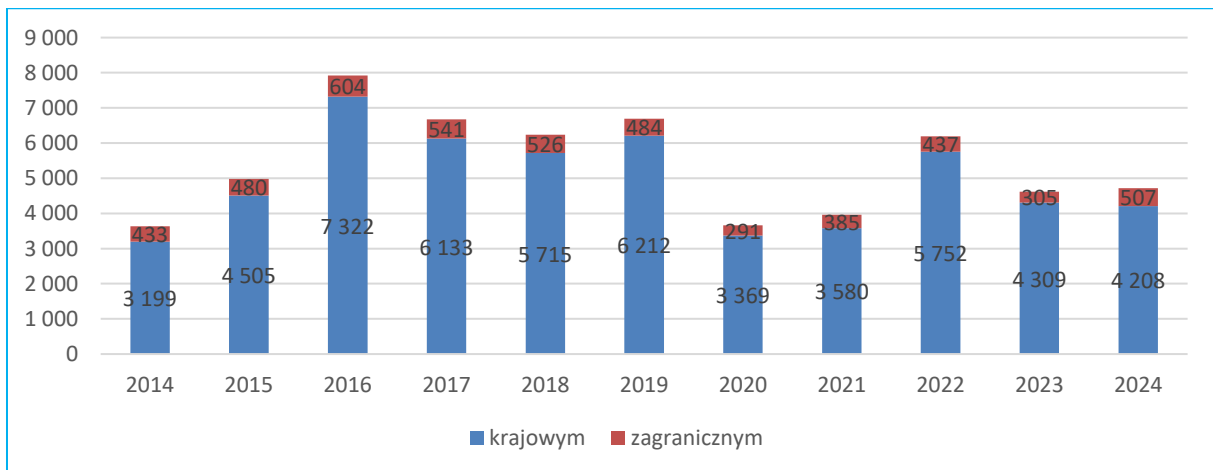
Wykres 64. Turyści zagraniczni w 2024 r. (wybrane kraje)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W strukturze turystów zagranicznych odwiedzających powiat opolski w 2024 roku zdecydowanie dominują goście z Niemiec, których liczba (3 338 osób) ponad czterokrotnie przewyższała wynik kolejnej grupy, turystów z Wielkiej Brytanii (847 osób). Znaczący udział odnotowano również w przypadku obywateli Czech (79 osób) oraz Holandii (64 osoby). Pozostałe kraje, takie jak Włochy, Białoruś czy Belgia, reprezentowane były w znacznie mniejszym stopniu. Struktura ta wskazuje na utrzymującą się silną pozycję Niemiec jako głównego rynku turystycznego regionu.

Wykres 65. Noclegi udzielone turystom krajowym i zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych ogółem na 10 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

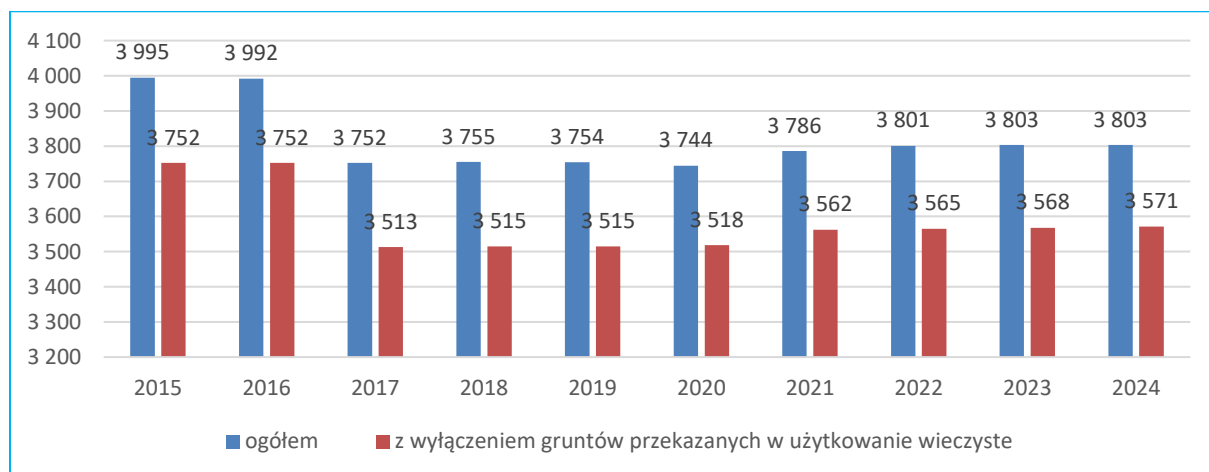

W latach 2014–2024 liczba noclegów udzielonych turystom w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wykazywała dużą zmienność, z wyraźnym szczytem w 2016 roku (7 926 noclegów), po którym nastąpił stopniowy spadek. W 2024 roku wskaźnik ten wyniósł 4 715, z czego większość stanowili turyści krajowi (4 208 noclegów). Udział turystów zagranicznych utrzymywał się na niskim poziomie – około 500 noclegów – co wskazuje, że rynek turystyczny powiatu ma głównie charakter krajowy. Dane te podkreślają potencjał do rozwoju oferty dla odwiedzających z zagranicy, zwłaszcza z krajów o silnych powiązaniach z regionem.

1.12. Planowanie przestrzenne

Planowanie przestrzenne stanowi kluczowy instrument kształtowania ładu przestrzennego, racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska oraz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Działania w tym obszarze koncentrują się na zapewnieniu harmonijnego rozwoju gmin, ochronie terenów cennych przyrodniczo i kulturowo, a także na wspieraniu inwestycji infrastrukturalnych i gospodarczych. Spójna polityka przestrzenna sprzyja tworzeniu atrakcyjnego, funkcjonalnego i bezpiecznego środowiska życia mieszkańców, jednocześnie wzmacniając konkurencyjność powiatu w skali regionalnej.

Wykres 66. Powierzchnia gruntów komunalnych w powiecie ogółem (ha)

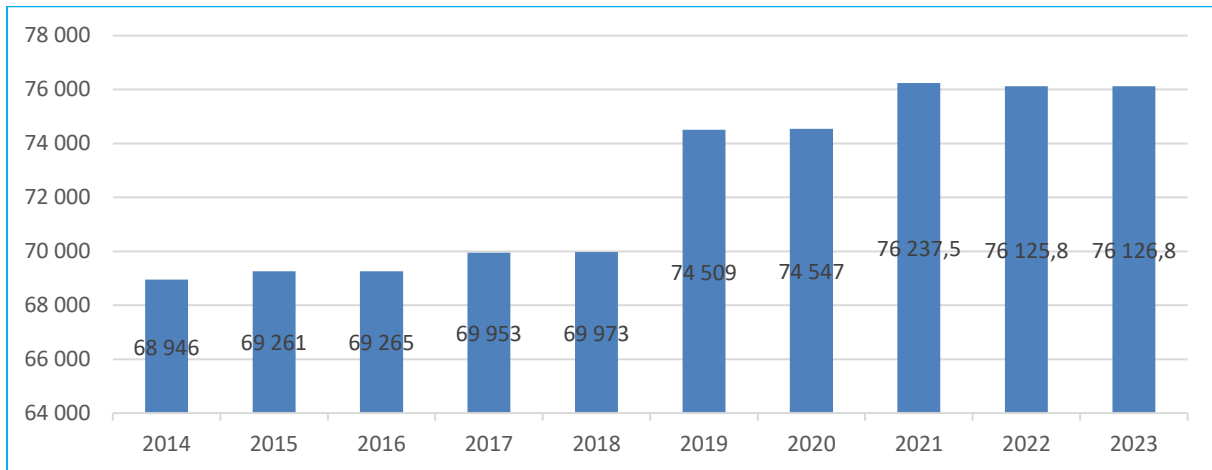
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powierzchnia gruntów komunalnych w powiecie utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie, oscylując między 3 744 a 3 995 ha. Po spadku w latach 2017–2020 obserwuje się niewielki wzrost i stabilizację od 2021 roku na poziomie ok. 3 800 ha. W przypadku gruntów z wyłączeniem tych oddanych w użytkowanie wieczyste wartości pozostają niższe, ok. 3 500–

3 570 ha. Dane wskazują na zachowanie równowagi w gospodarowaniu zasobami komunalnymi, przy braku znaczących wahań w strukturze własności.

Wykres 67. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, powierzchnia gmin ogółem objęta obowiązującymi planami (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powierzchnia gmin objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego systematycznie rosła z 68 946 ha w 2014 r. do 76 237 ha w 2021 r., po czym ustabilizowała się na poziomie ok. 76 tys. ha. Największy przyrost odnotowano w latach 2018–2019, co wskazuje na intensyfikację prac planistycznych w tym okresie. W ostatnich trzech latach wartości pozostają niezmiennie, co sugeruje, że większość obszaru o znaczeniu rozwojowym została już objęta planami, a obecnie działania mają głównie charakter aktualizacyjny i porządkujący.

1.13. Rolnicze zagospodarowanie terenu

Rolnictwo odgrywa istotną rolę w strukturze gospodarczej powiatu opolskiego, stanowiąc ważny element lokalnej tożsamości oraz źródło utrzymania dla znacznej części mieszkańców obszarów wiejskich. Charakteryzuje się ono znacznym zróżnicowaniem zarówno pod względem wielkości gospodarstw, jak i kierunków produkcji, co wpływa na złożoność sytuacji ekonomicznej w sektorze rolnym. W powiecie funkcjonują zarówno gospodarstwa nowoczesne i wysoko wydajne, prowadzące produkcję towarową, jak i małe, często ekstensywne jednostki o ograniczonych możliwościach inwestycyjnych.

Według danych statystycznych w powiecie opolskim funkcjonuje kilka tysięcy indywidualnych gospodarstw rolnych, a ich przeciętna powierzchnia przekracza średnią

województwą i krajową, co wskazuje na relatywnie korzystne warunki rozwoju. Mimo to struktura agrarna pozostaje rozdrobniona, największy odsetek stanowią gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 hektarów. Wymaga to dalszej konsolidacji gruntów i wsparcia procesów modernizacyjnych, aby zwiększyć efektywność ekonomiczną oraz konkurencyjność lokalnego rolnictwa.

Produkcja roślinna w powiecie opiera się głównie na uprawie zbóż – pszenicy ozimej, jęczmienia jarego, kukurydzy na ziarno oraz buraków cukrowych. Ważnym elementem pozostaje również hodowla bydła i trzody chlewnej, a w ostatnich latach dynamicznie rozwija się uprawa warzyw i kwiatów w systemie szklarniowym. Coraz większe znaczenie zyskują gospodarstwa ekologiczne oraz agroturystyczne, które łączą działalność rolną z usługami turystycznymi, wspierając lokalną przedsiębiorczość i promocję produktów regionalnych. Kierunek ten wpisuje się w ideę zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, podkreślając potencjał Powiatu Opolskiego jako miejsca nowoczesnego, przyjaznego środowisku i otwartego na innowacje w rolnictwie.

1.14. Organizacje sportowe

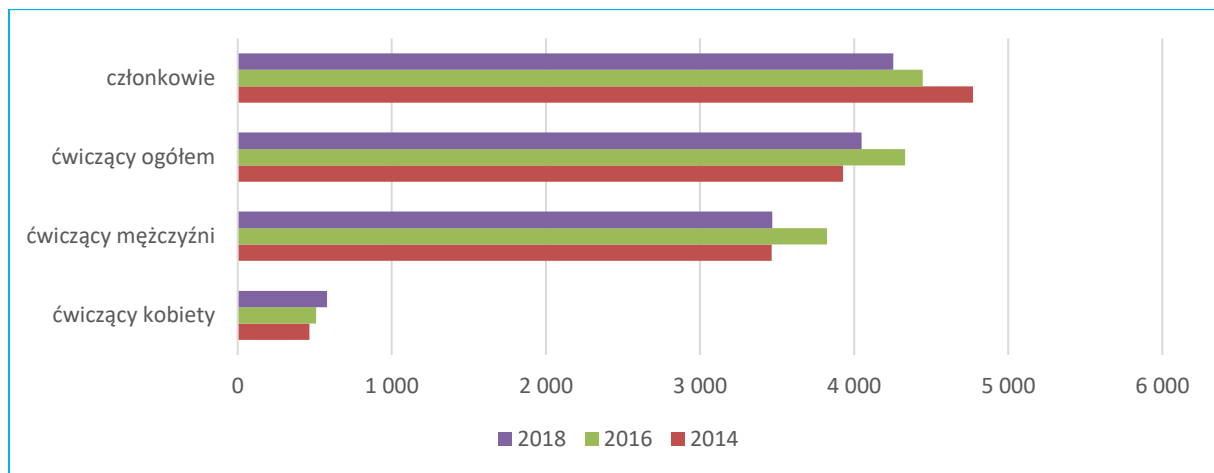
Na terenie Powiatu Opolskiego działa szereg uczniowskich klubów sportowych, które aktywnie wspierają rozwój kultury fizycznej dzieci i młodzieży. Należą do nich m.in.: Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Pomologia” i „PLUKS Pomologia” w Prószkowie, LUKS „Sukces” w Komprachcicach, UKS Karate Towarzystwo „Kyokushin” w Dobrzeniu Wielkim, LUKS „Skalnik” w Tarnowie Opolskim, MLUKS „Sprinter-Prószków” w Boguszycach, UKS „Orlik” w Ligocie Turawskiej, UKS „Relaks” i UKS „Jaszczury” w Ozimku, UKS „Błyskawica” w Prószkowie, UKS „Podium” w Kup, UKS „Jook-Am” w Ozimku, MLUKS w Tułowicach, ULKS „Orzeł” w Żlinicach, LUKS „Maksimus” w Dąbrowie, LUKS „Dalia” w Popielowie, LMLUKS „Relaks” w Murowie, LUKS „Victoria-Domecko” w Domecku, UKS „Sokolik” w Niemodlinie, UKS przy PSP nr 1 w Ozimku, MUKS Jełowa oraz UKS „Jedynka” w Niemodlinie. Kluby te odgrywają kluczową rolę w promowaniu sportu szkolnego i rozwijaniu lokalnych talentów sportowych.

Uczniowskie kluby sportowe pełnią w powiecie istotną funkcję społeczną, wychowawczą i integracyjną. Stanowią fundament lokalnego systemu sportu powszechnego, wspierając rozwój fizyczny dzieci i młodzieży oraz promując zdrowy styl życia. Ich działalność sprzyja kształtowaniu postaw prospołecznych, współpracy i rywalizacji w duchu fair play. Kluby

te często współpracują ze szkołami i samorządami, organizując zawody, turnieje i wydarzenia sportowo-rekreacyjne, które budują poczucie wspólnoty wśród mieszkańców. Dzięki ich zaangażowaniu możliwe jest wczesne odkrywanie i wspieranie młodych talentów, a także tworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego na terenach wiejskich. W dłuższej perspektywie działalność tych organizacji przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz promocji powiatu jako regionu dbającego o rozwój sportu i rekreacji.

Wykres 68. Członkowie i ćwiczący w klubach sportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba członków i osób ćwiczących w klubach sportowych utrzymuje się na stabilnym poziomie, z niewielkim spadkiem między 2014 a 2018 rokiem. W 2014 r. liczba członków przekraczała 4,8 tys., a ćwiczących ogółem około 4 tys., natomiast w 2018 r. wartości te spadły odpowiednio do ok. 4,4 tys. i 3,9 tys. Struktura uczestnictwa wskazuje na wyraźną dominację mężczyzn, którzy stanowią zdecydowaną większość ćwiczących. Udział kobiet, choć systematycznie rosnący, nadal pozostaje relatywnie niski.

1.15. Kultura

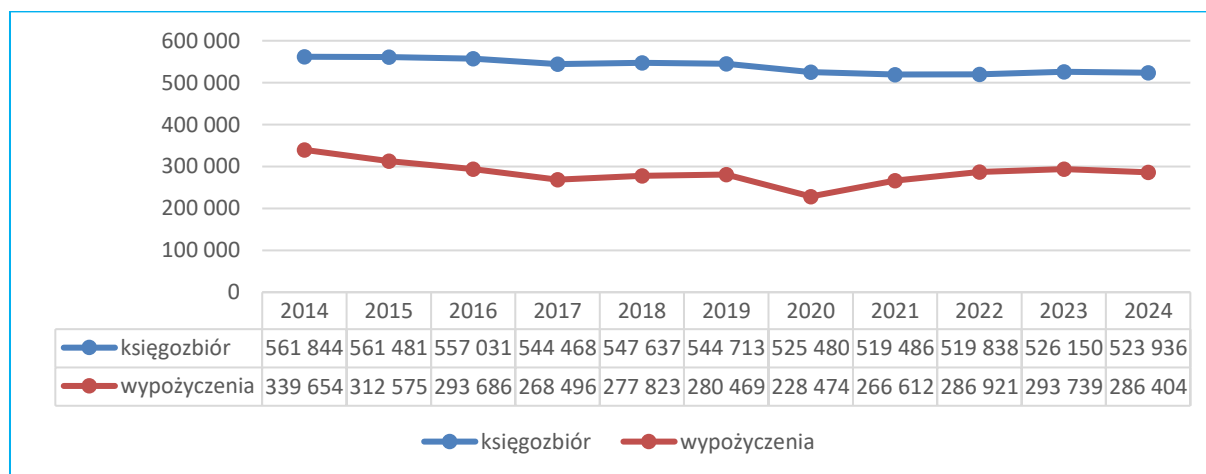
Na terenie powiatu opolskiego funkcjonuje szeroka i zróżnicowana infrastruktura kulturalna, obejmująca zarówno instytucje o znaczeniu regionalnym, jak i lokalne ośrodki kultury, kina oraz muzea. W tym miejscu należy zaznaczyć, że mieszkańcy powiatu opolskiego korzystają regularnie z zasobów kulturalnych zlokalizowanych na terenie miasta Opola, w tym bibliotek, zachodzi więc tutaj naturalny proces synergii usług kultury. W Opolu działają główne centra życia kulturalnego regionu, takie jak Teatr im. Jana Kochanowskiego, Teatr Lalki i Aktora

im. Alojzego Smolki, Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera oraz sieć kin, w tym Kino Helios i Klub Dobrego Filmu Studio w Młodzieżowym Domu Kultury. Bogatą ofertę muzealną tworzą m.in. Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Wsi Opolskiej, Muzeum Diecezjalne oraz Centralne Muzeum Jeńców Wojennych. W Prószkowie mieści się również unikatowy księgozbiór pierwszej w Europie Królewskiej Akademii Rolniczej. Ważną rolę w kształtowaniu i animowaniu życia kulturalnego odgrywają Gminne Ośrodki Kultury, działające m.in. w Dobrzeniu Wielkim, Prószkowie, Popielowie, Tarnowie Opolskim, Ozimku, Niemodlinie, Komprachcicach, Tułowicach i Łubnianach. Oferują one bogaty program wydarzeń artystycznych, warsztatów, zajęć edukacyjnych i sportowych, stanowiąc istotne centra integracji lokalnych społeczności.

Na terenie powiatu funkcjonuje również rozbudowana sieć bibliotek publicznych, pełniących kluczową rolę w upowszechnianiu czytelnictwa, edukacji kulturalnej i integracji lokalnych społeczności. W poszczególnych gminach działają Gminne Biblioteki Publiczne, m.in. w Turawie, Chrząstowicach, Komprachcicach, Dąbrowie, Murowie (z siedzibą w Zagwizdzu), Popielowie, Tarnowie Opolskim, Dobrzeniu Wielkim, Prószkowie, Łubnianach, Ozimku i Tułowicach, a także Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Niemodlinie. W stolicy regionu, Opolu, funkcjonują liczne biblioteki o znaczeniu ponadlokalnym, w tym Miejska Biblioteka Publiczna, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki oraz Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka, które oferują szeroki dostęp do księgozbiorów, zbiorów specjalnych i multimediiów. W strukturze bibliotecznej działają również wyspecjalizowane jednostki, takie jak Biblioteka Austriacka, czy Oddział Muzyczny.

Wykres 69. Biblioteki publiczne, księgozbiór i wypożyczenia

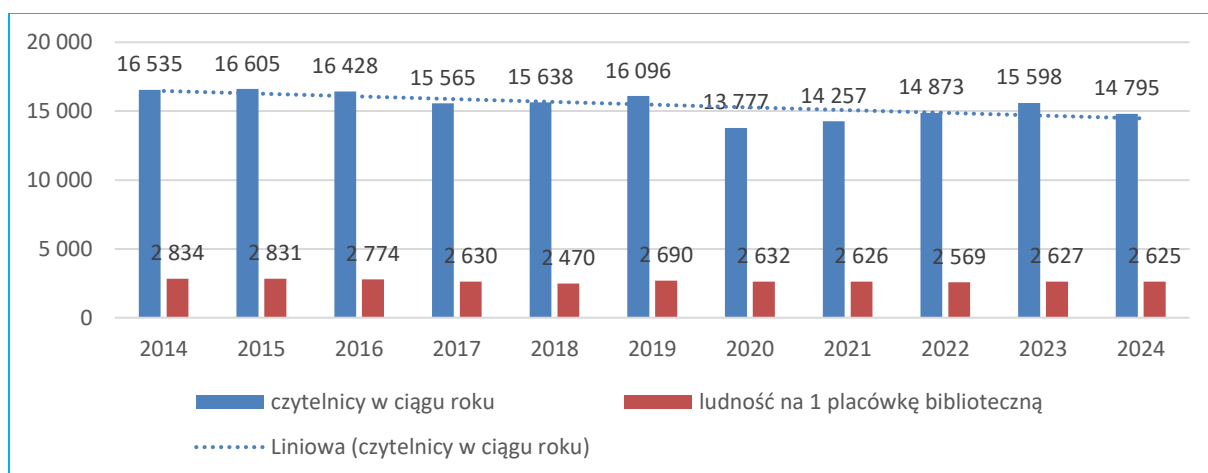

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wielkość księgozbioru w bibliotekach publicznych pozostaje od lat stabilna, z poziomu 561,8 tys. woluminów w 2014 r. do 523,9 tys. w 2024 r., co oznacza niewielki spadek o ok. 7%. Znacznie większe wahania obserwuje się w liczbie wypożyczeń, które zmniejszyły się z 339,6 tys. w 2014 r. do 286,4 tys. w 2024 r.

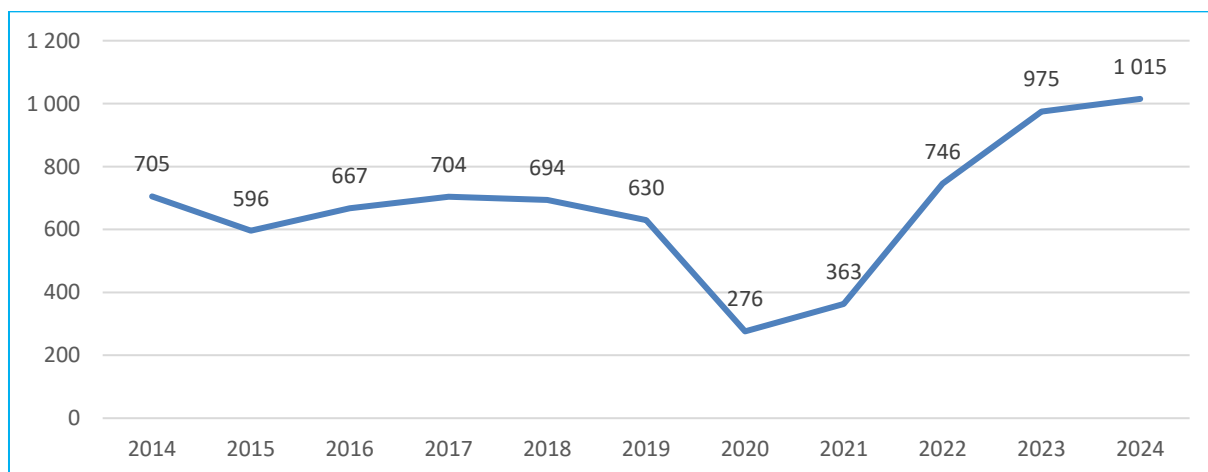
Wykres 70. Biblioteki publiczne, czytelnictwo

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba czytelników korzystających z bibliotek publicznych utrzymuje się na relatywnie stabilnym poziomie, jednak w perspektywie dekady widoczna jest tendencja malejąca, z 16,5 tys. w 2014 r. do 14,8 tys. w 2024 r. Zmniejszająca się liczba użytkowników może świadczyć o spadku zainteresowania tradycyjnym modelem korzystania z bibliotek, wynikającym z cyfryzacji i zmiany nawyków czytelniczych. Warto zauważyć, że liczba ludności przypadająca na jedną placówkę biblioteczną utrzymuje się w granicach 2,5–2,8 tys. osób.

Wykres 71. Liczba imprez organizowanych w powiecie ogółem

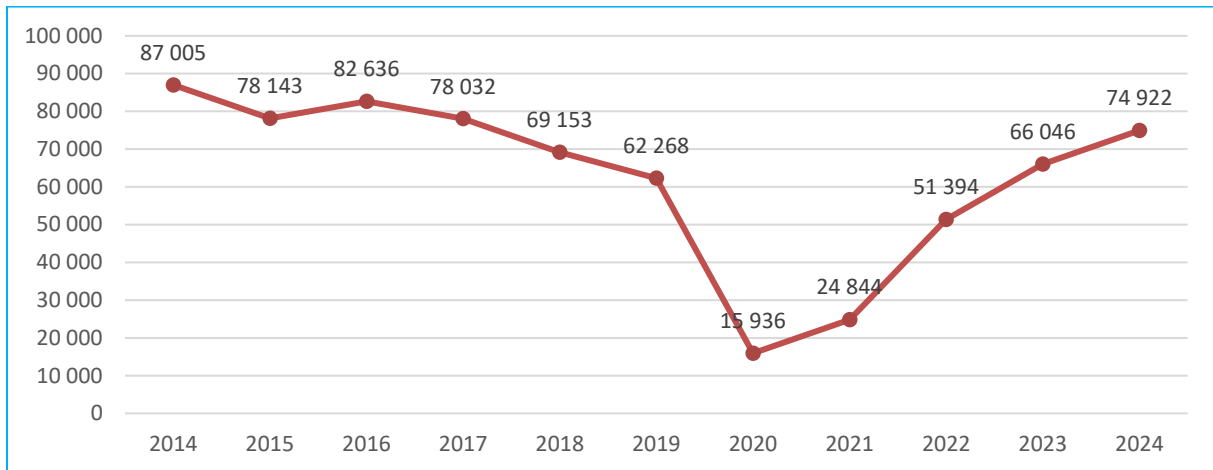

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba imprez organizowanych w powiecie charakteryzuje się dużą zmiennością, jednak ogólny trend wskazuje na silne ożywienie aktywności kulturalnej po okresie pandemii COVID-19. W latach 2014–2019 liczba wydarzeń utrzymywała się w przedziale 600–700 rocznie, natomiast w 2020 r. odnotowano gwałtowny spadek do 276 imprez. Kolejne lata przyniosły jednak dynamiczny wzrost, osiągając 975 wydarzeń w 2023 r. i 1 015 w 2024 r.

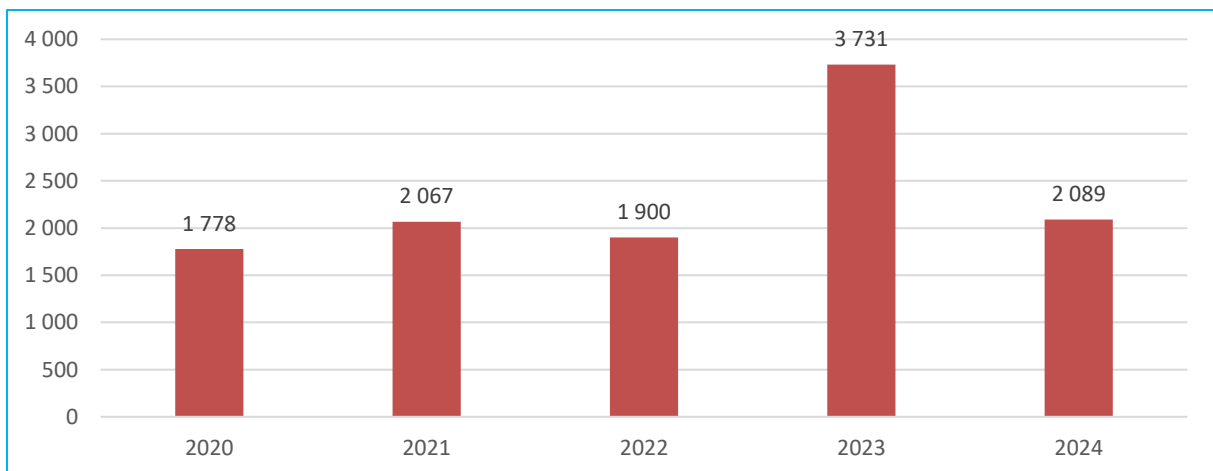
Wykres 72. Liczba uczestników imprez organizowanych w powiecie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba uczestników imprez w powiecie w analizowanym okresie wykazuje znaczną zmienność, silnie związaną z ograniczeniami pandemicznymi. Do 2019 r. obserwowano stopniowy spadek frekwencji, z 87 tys. osób w 2014 r. do 62 tys. w 2019 r. Rok 2020 przyniósł spadek do 15,9 tys. uczestników, co było efektem lockdownów i zawieszenia działalności kulturalnej. W kolejnych latach nastąpiło systematyczne odbudowywanie uczestnictwa.

Wykres 73. Zwiedzający muzea

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

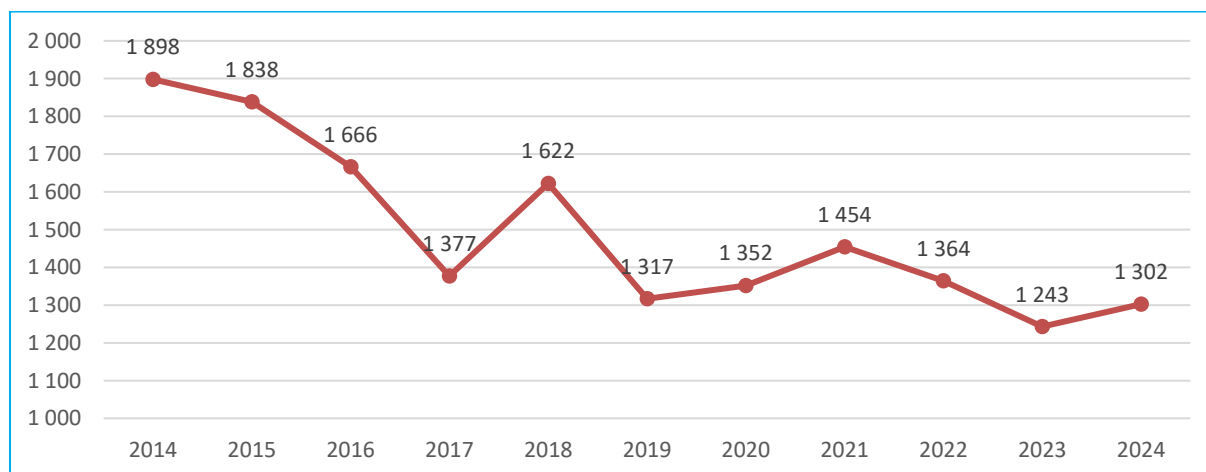

Liczba zwiedzających muzea w powiecie w latach 2020–2024 charakteryzuje się wyraźną zmiennością, wynikającą głównie z czynników zewnętrznych. Po spadkach w okresie pandemii (1,8 tys. w 2020 r.) obserwowany był wzrost zainteresowania ofertą muzealną, który kulminował w roku 2023, gdy frekwencja osiągnęła 3,7 tys. osób. W 2024 r. liczba odwiedzających ponownie zmalała do 2,1 tys., co może wynikać z ograniczenia wydarzeń czasowych i ekspozycji specjalnych. Mimo fluktuacji, widoczna jest stabilizacja zainteresowania dziedzictwem kulturowym regionu.

1.16. Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo stanowi jeden z kluczowych filarów jakości życia mieszkańców powiatu i jest istotnym elementem zrównoważonego rozwoju regionu. Na jego poziom wpływają zarówno działania służb mundurowych, w tym policji, straży pożarnej i służb ratowniczych, jak również skuteczność lokalnych systemów reagowania kryzysowego oraz zaangażowanie społeczności w inicjatywy prewencyjne. Władze powiatu prowadzą stały monitoring zagrożeń oraz realizują działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa publicznego, ochronę przeciwpożarową oraz przeciwpowodziową (kluczowy aspekt), bezpieczeństwo ruchu drogowego i zarządzanie kryzysowe, co przekłada się na wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Wykres 74. Liczba przestępstw ogółem

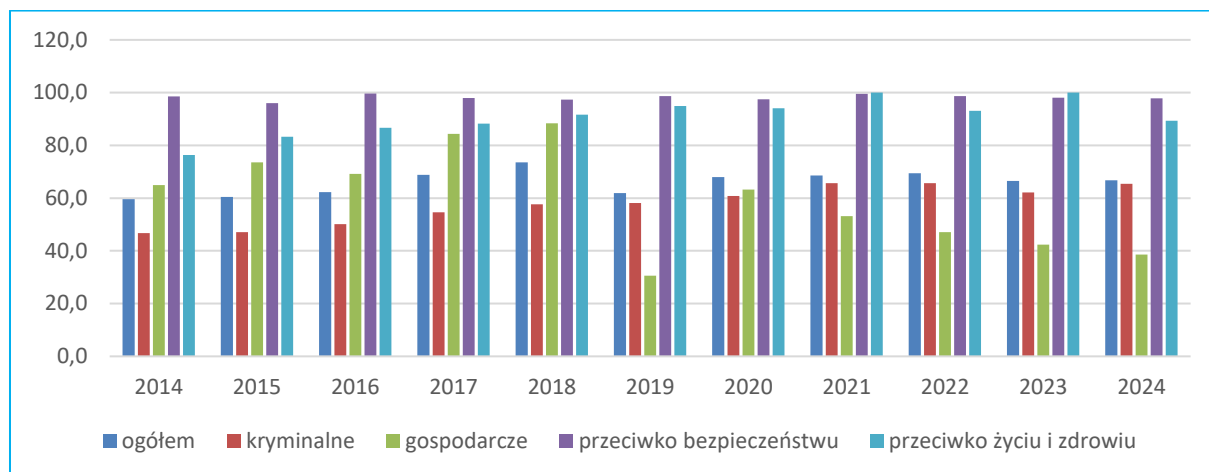
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba przestępstw ogółem w powiecie w latach 2014–2024 wykazuje wyraźny trend spadkowy, co wskazuje na ogólną poprawę bezpieczeństwa publicznego. Od poziomu 1898

czynów zabronionych w 2014 r. liczba ta systematycznie malała, osiągając najniższy wynik 1243 w 2023 r. Okresowe wzrosty, m.in. w 2018 i 2021 r., mogły wynikać z intensyfikacji działań policyjnych lub zmian w kwalifikacji prawnej niektórych czynów. Stabilizacja poziomu przestępczości w ostatnich latach sugeruje utrzymującą się skuteczność prewencji oraz wzrost świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa.

Wykres 75. Wybrane wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w powiecie utrzymują się na wysokim poziomie, szczególnie w odniesieniu do przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu oraz przeciwko bezpieczeństwu, gdzie odsetek wykrywalności w większości lat przekracza 90%. Zauważalne są jednak większe wahania w przypadku przestępstw gospodarczych i kryminalnych, co może wynikać z ich bardziej złożonego charakteru dowodowego. Ogólny wskaźnik wykrywalności w latach 2014–2024 utrzymuje się na poziomie 70–100%, co świadczy o skuteczności działań organów ścigania i stabilnym poziomie bezpieczeństwa w regionie.

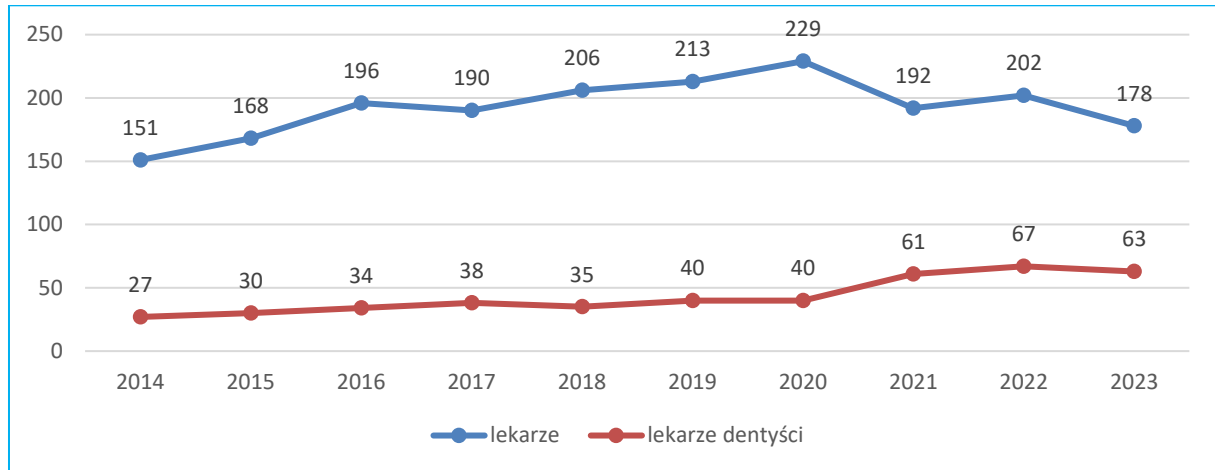
1.17. Ochrona zdrowia

Ochrona zdrowia w powiecie opolskim stanowi kluczowy element polityki społecznej i jakości życia mieszkańców. System opieki zdrowotnej w regionie opiera się na sieci placówek publicznych i niepublicznych, obejmujących podstawową opiekę zdrowotną, opiekę specjalistyczną oraz działalność profilaktyczną. Szczególną rolę w zapewnianiu dostępu do usług medycznych odgrywają przychodnie, szpitale, poradnie specjalistyczne oraz gabinety stomatologiczne. Władze samorządowe podejmują działania na rzecz poprawy infrastruktury

medycznej, wspierania kadry medycznej oraz promowania zdrowego stylu życia. Odbywa się to poprzez dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego dla placówek leczniczych z terenu powiatu jak również z terenu miasta Opola.

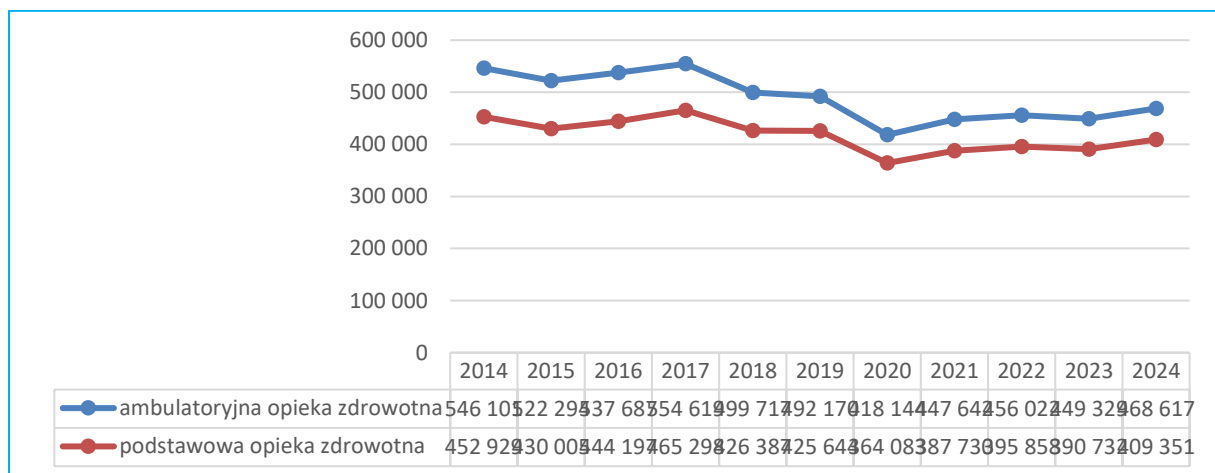
Wykres 76. Kadra medyczna, lekarze i lekarze dentyści

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba lekarzy w powiecie systematycznie rosła do 2020 r., osiągając 229 osób, po czym nastąpiło lekkie zmniejszenie zatrudnienia w kolejnych latach. Wzrost liczby lekarzy dentyistów był bardziej stabilny, a wyraźny przyrost odnotowano po 2020 r., co może wynikać z rosnącego zapotrzebowania na usługi stomatologiczne. W 2023 r. w powiecie pracowało 178 lekarzy i 63 dentyistów, co wskazuje na utrzymanie relatywnie korzystnych proporcji w dostępie do opieki medycznej, choć wciąż widoczna jest potrzeba dalszego wzmocnienia kadry w kontekście starzejącego się społeczeństwa.

Wykres 77. Porady lekarskie ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba porad lekarskich w powiecie utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie, przy zauważalnych wahaniami w poszczególnych latach. Po znacznym spadku w 2020 r., będącym konsekwencją ograniczeń pandemicznych, odnotowano stopniowy powrót do wyższej aktywności usług medycznych. Ambulatoryjna opieka zdrowotna wykazuje większą zmienność niż podstawowa, co może wynikać z dostępności specjalistów i sezonowości wizyt. W 2024 r. udzielono 486 617 porad ambulatoryjnych i 409 351 w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, co świadczy o stabilnym poziomie zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.

1.18. Edukacja

System oświaty w powiecie opolskim odgrywa istotną rolę w kształtowaniu kapitału ludzkiego oraz w zapewnianiu młodym mieszkańcom regionu wysokiego poziomu edukacji i wszechstronnego rozwoju. Powiat pełni funkcję organu prowadzącego dla czterech zespołów szkół ponadpodstawowych: w Ozimku, Niemodlinie, Prószkowie oraz Tułowicach. W 2024 roku do placówek tych uczęszczało łącznie 999 uczniów. Dodatkowo, od roku szkolnego 2021/2022 Powiat Opolski prowadzi Publiczną Szkołę Podstawową w Zespole Szkół im. Bolesława Chrobrego w Niemodlinie, do której w 2024 roku uczęszczało 124 uczniów. Łącznie w szkołach prowadzonych przez Powiat zatrudnionych było 158 nauczycieli realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego, wychowania i opieki.

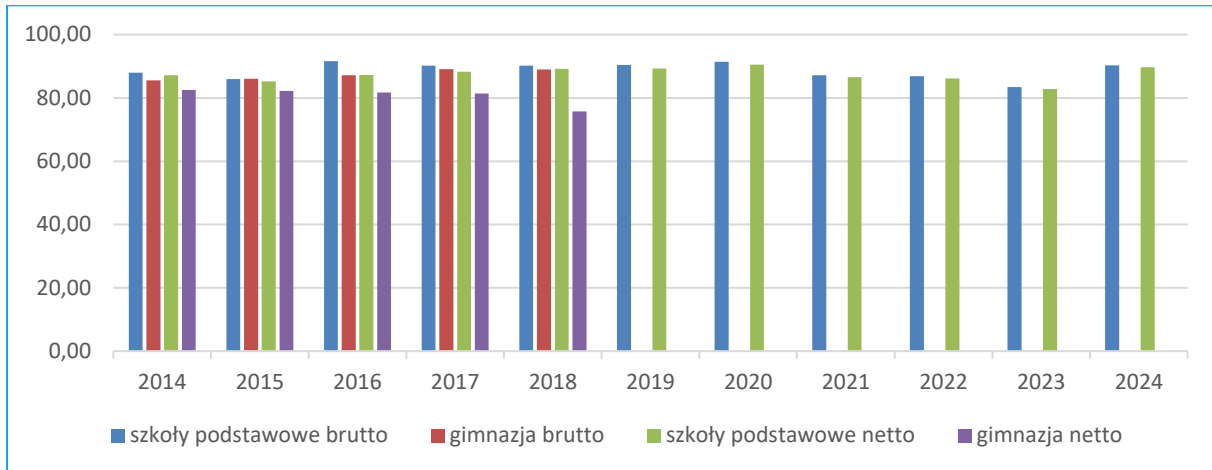
Placówki edukacyjne w powiecie są dobrze wyposażone technicznie i systematycznie modernizowane, co pozwala na prowadzenie zajęć z wykorzystaniem nowoczesnych metod nauczania. Szkoły dysponują pracowniami komputerowymi z dostępem do Internetu oraz specjalistycznymi pracowniami do nauki przedmiotów ścisłych, języków obcych, mechaniki i mechatroniki. Wysoki poziom wyposażenia sprzyja rozwijaniu kompetencji cyfrowych uczniów, jednak ze względu na dynamiczny postęp technologiczny niezbędne jest dalsze doposażanie szkół w nowoczesne środki dydaktyczne.

Na terenie powiatu funkcjonują także placówki niepubliczne, które uzupełniają ofertę edukacyjną o specjalistyczne formy kształcenia. Należą do nich m.in. Zespół Szkół Niepublicznych Specjalnych im. „Alicji po drugiej stronie lustra” w Kup, przeznaczony dla uczniów ze sprzężonymi niepełnosprawnościami i autyzmem oraz Niepubliczny Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Towarzystwa Społecznych Działań na rzecz Dzieci

i Młodzieży „Razem w przyszłość” w Stobrawie. Obecność tych instytucji świadczy o kompleksowym podejściu do edukacji w powiecie, obejmującym zarówno kształcenie ogólne, zawodowe, jak i specjalne.

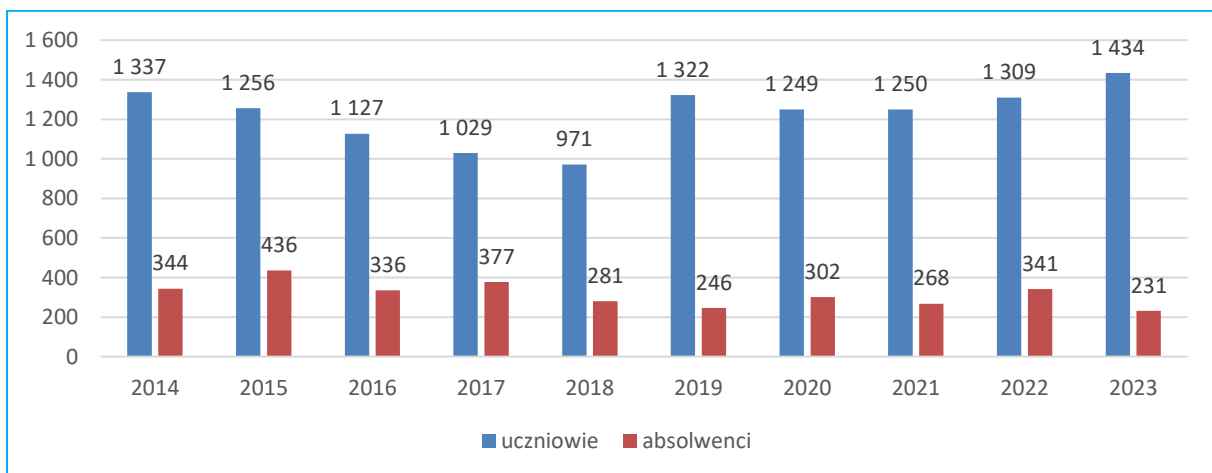
Wykres 78. Współczynniki skolaryzacji (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Poziom skolaryzacji w powiecie utrzymuje się na bardzo wysokim i stabilnym poziomie, co potwierdza powszechny dostęp do edukacji podstawowej. Wskaźniki dla szkół podstawowych zarówno brutto, jak i netto, oscylują wokół 85–90%, wykazując minimalne wahania w analizowanym okresie. Widoczny spadek współczynników dla gimnazjów po 2018 r. jest naturalnym skutkiem reformy systemu oświaty i ich wygaszenia. Utrzymanie wysokich wartości wskaźników świadczy o skutecznej organizacji sieci szkół i równomiernym dostępie uczniów do edukacji na poziomie obowiązkowym.

Wykres 79. Szkoły ponadgimnazjalne z policealnymi

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

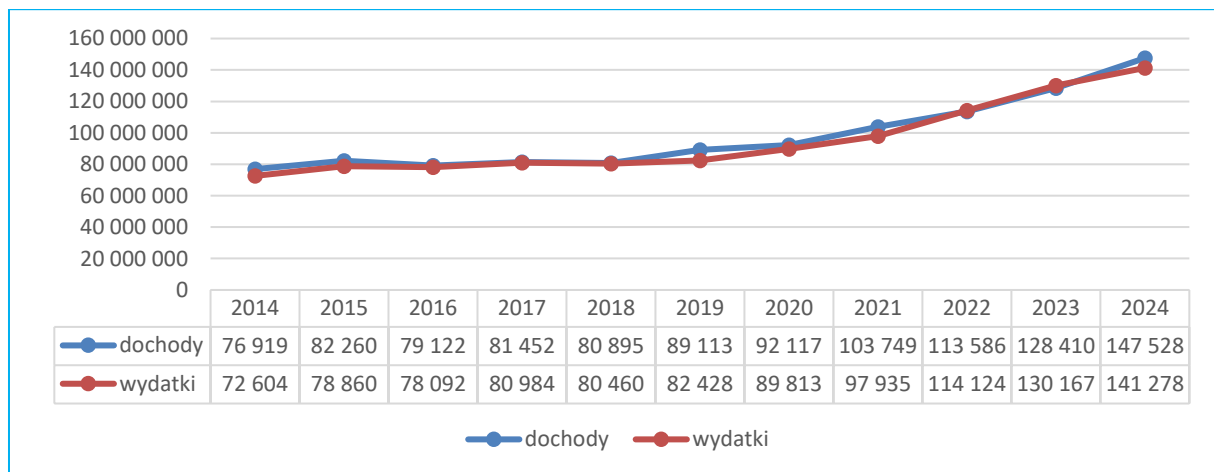

W analizowanym okresie liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych powiatu opolskiego charakteryzowała się umiarkowaną zmiennością, przy ogólnym trendzie wzrostowym w ostatnich latach. Po spadku z poziomu 1 337 uczniów w 2014 roku do 971 w roku 2018, nastąpił wyraźny wzrost, w 2023 roku liczba uczniów osiągnęła 1 434, co stanowi najwyższy wynik w badanym dziesięcioleciu. Wzrost ten można wiązać z reformą edukacyjną oraz poprawą oferty kształcenia zawodowego i technicznego w szkołach prowadzonych przez powiat. Liczba absolwentów w badanym okresie wykazuje natomiast tendencję malejącą, od 436 w 2015 roku do 231 w roku 2023. Spadek ten wynika częściowo z wahań demograficznych, zmniejszania się liczby roczników w wieku szkolnym oraz zmian w strukturze szkolnictwa ponadpodstawowego.

1.19. Stan finansów samorządowych

Stan finansów samorządowych stanowi kluczowy element oceny kondycji ekonomicznej powiatu oraz jego zdolności do realizacji zadań publicznych i inwestycyjnych. Analiza budżetu pozwala określić zarówno poziom dochodów i wydatków, jak i strukturę finansowania zadań własnych, zleconych oraz inwestycji współfinansowanych ze środków zewnętrznych, w tym funduszy Unii Europejskiej.

Wykres 80. Dochody i wydatki Powiatu Opolskiego ogółem (PLN)

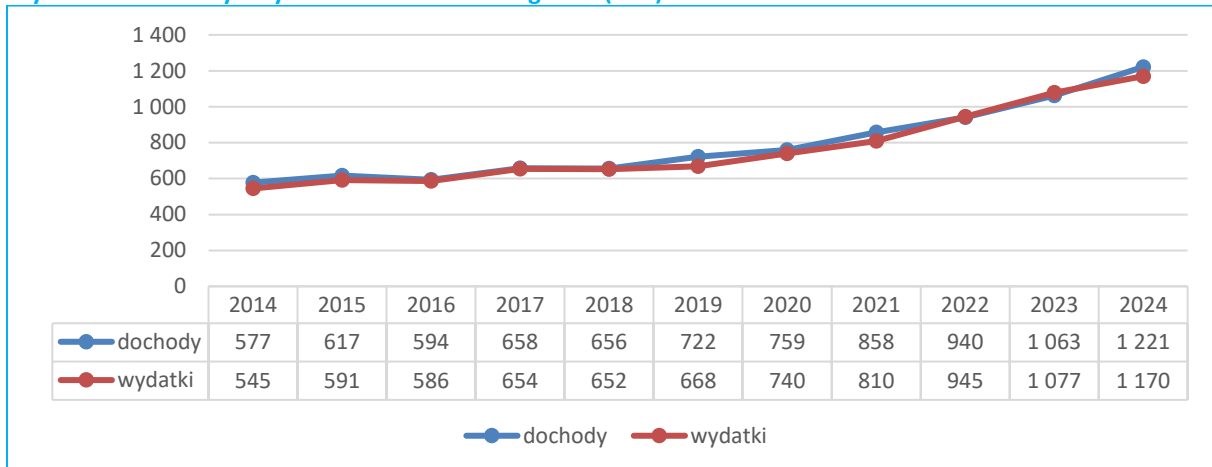
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014–2024 obserwuje się systematyczny wzrost zarówno dochodów, jak i wydatków powiatu, co wskazuje na stabilny rozwój finansów samorządowych. W 2014 r. dochody wynosiły niespełna 77 mln zł, natomiast w 2024 r. przekroczyły 147 mln zł, co oznacza

wzrost o blisko 90%. Wydatki zwiększyły się w tym czasie z 72,6 mln zł do ponad 141 mln zł. Od 2019 r. tempo wzrostu obu kategorii przyspieszyło, co wiąże się z intensyfikacją działań inwestycyjnych oraz wzrostem kosztów realizacji zadań publicznych. Pomimo zbliżonych wartości obu wskaźników, utrzymanie równowagi budżetowej świadczy o racjonalnej polityce finansowej powiatu i zdolności do efektywnego gospodarowania środkami publicznymi.

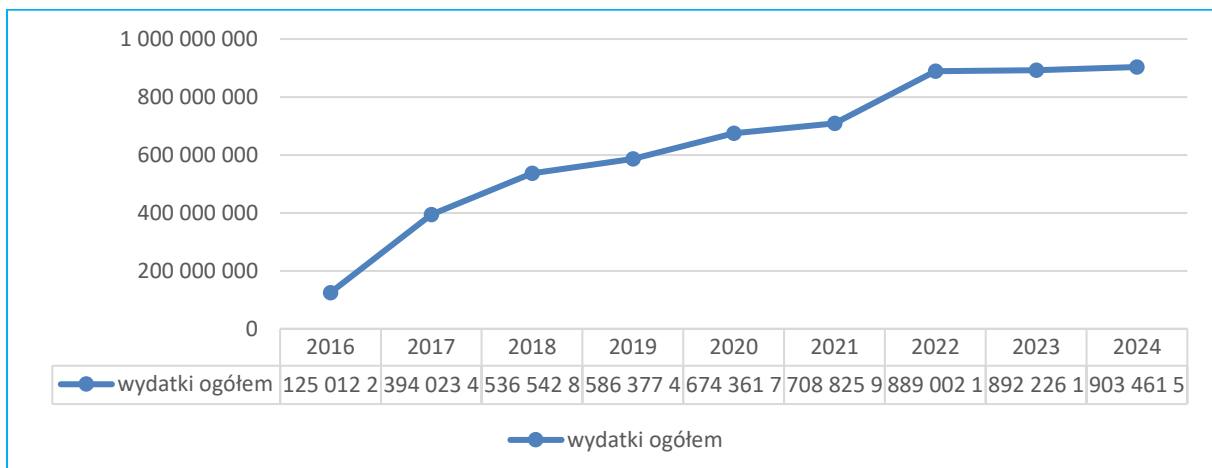
Wykres 81. Dochody i wydatki na mieszkańca ogółem (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W analizowanym okresie dochody i wydatki powiatu w przeliczeniu na mieszkańca systematycznie rosły, co odzwierciedla zarówno wzrost możliwości finansowych samorządu, jak i rosnące potrzeby inwestycyjne oraz społeczne. W 2014 r. dochody na mieszkańca wynosiły 577 zł, a wydatki 545 zł, podczas gdy w 2024 r. wartości te wzrosły odpowiednio do 1 221 zł i 1 170 zł. Szczególnie dynamiczny przyrost odnotowano po 2020 r., co może być efektem zwiększenia środków unijnych, programów inwestycyjnych oraz inflacji.

Wykres 82. Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich (PLN), dotyczy całego powiatu wraz z gminami

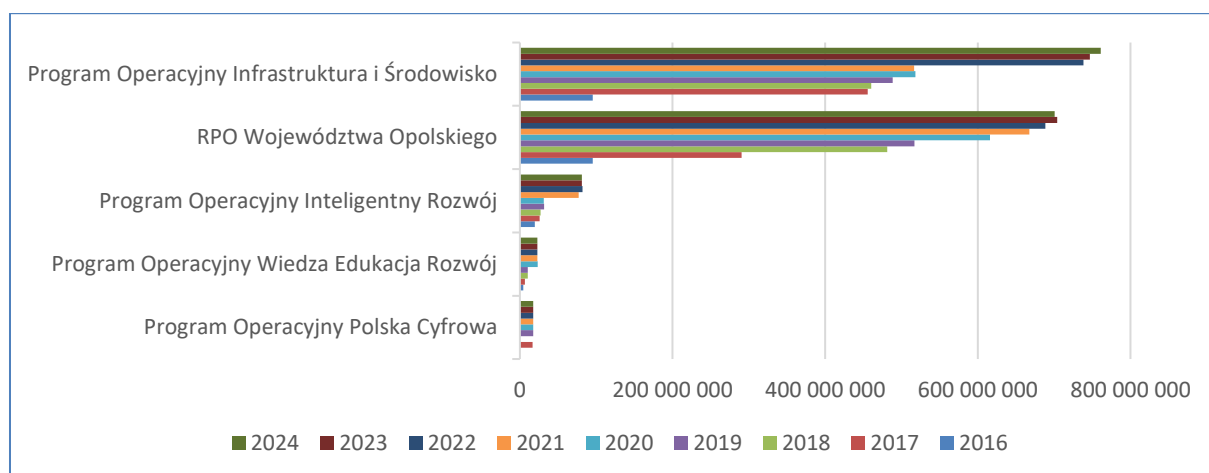

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich w powiecie opolskim, uwzględniająca również gminy, wykazuje wyraźny trend wzrostowy w latach 2016–2024. W 2016 roku łączna wartość podpisanych umów wynosiła ok. 125 mln zł, natomiast w 2024 roku osiągnęła rekordowy poziom ponad 903 mln zł. Szczególnie dynamiczny przyrost widoczny jest w latach 2016–2018 oraz 2021–2022, co wiąże się z intensyfikacją wdrażania programów unijnych w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 oraz rozpoczęciem realizacji nowych projektów z okresu 2021–2027. Wysoki poziom utrzymujący się po 2022 roku potwierdza stabilne zaangażowanie samorządów Powiatu w pozyskiwanie funduszy europejskich oraz ich skuteczne wykorzystanie na rozwój infrastruktury, edukacji, ochrony środowiska i usług publicznych.

Wykres 83. Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich w podziale na programy operacyjne, wydatki ogółem (PLN), dotyczy całego powiatu wraz z gminami

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

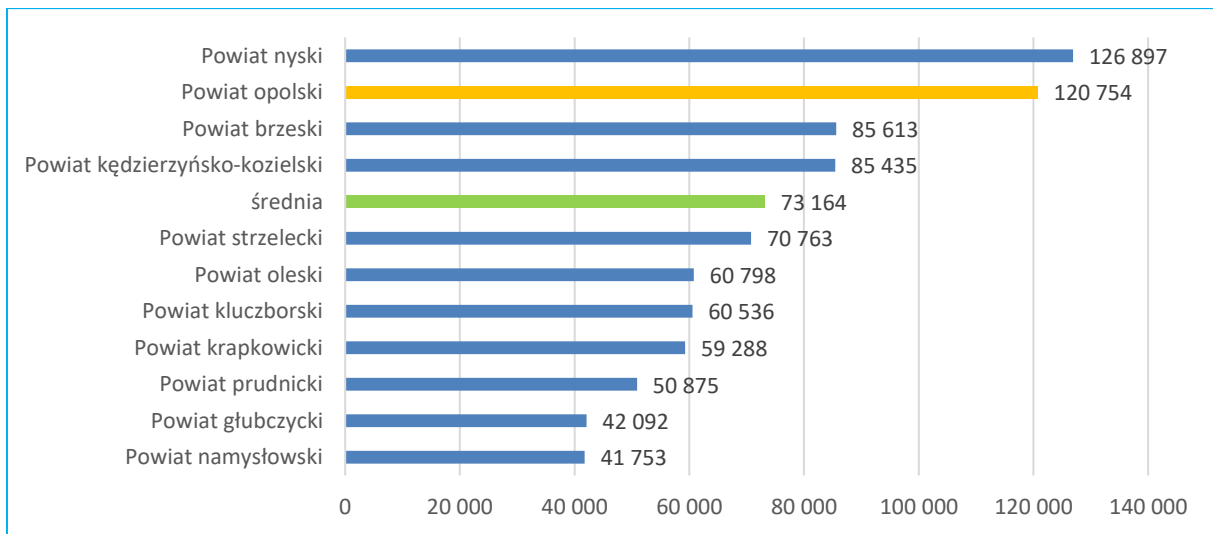
Można zauważyć, że największy udział w pozyskiwaniu środków europejskich przez powiat opolski oraz gminy wchodzące w jego skład w badanym okresie utrzymują projekty finansowane z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego. Oba te programy odpowiadają łącznie za zdecydowaną większość wartości podpisanych umów, co potwierdza koncentrację inwestycji na rozwój infrastruktury transportowej, ochrony środowiska i gospodarki niskoemisyjnej. W dalszej kolejności plasują się Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Wiedza Edukacja Rozwój oraz Polska Cyfrowa, które wspierają przedsięwzięcia innowacyjne, edukacyjne oraz cyfryzację usług publicznych.

2. Powiat polski na tle innych powiatów województwa opolskiego

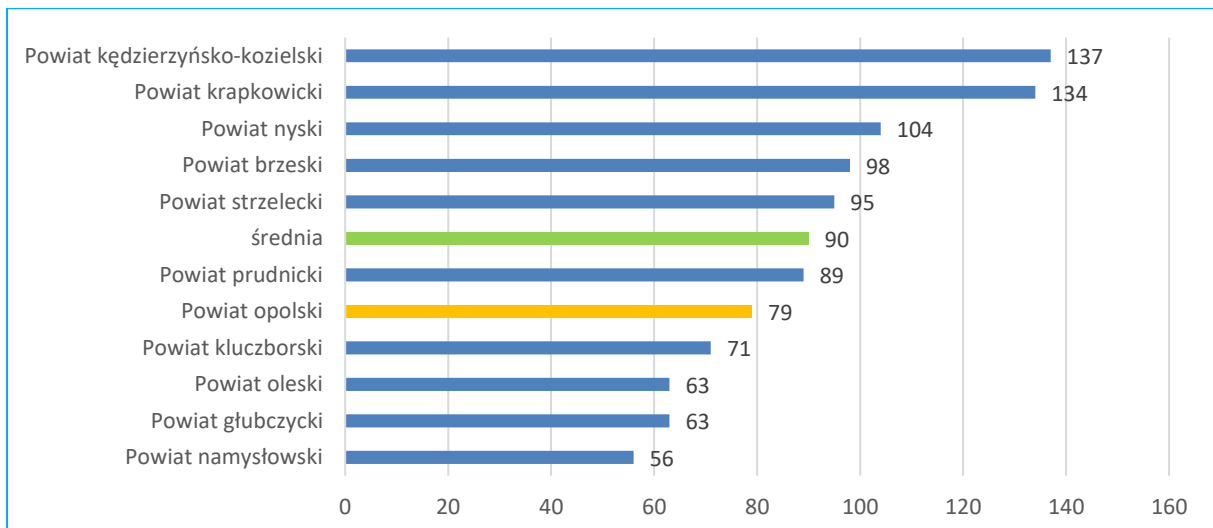
W procesie porównania jednostek terytorialnych wzięto pod uwagę łącznie 11 powiatów województwa opolskiego. Nie uwzględniono tylko Opola, miasta na prawach powiatu. Poniższe analizy dotyczą roku 2024, źródłem danych był GUS.

Wykres 84. Ludność [osoba]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 85. Gęstość zaludnienia [osoba/km²]

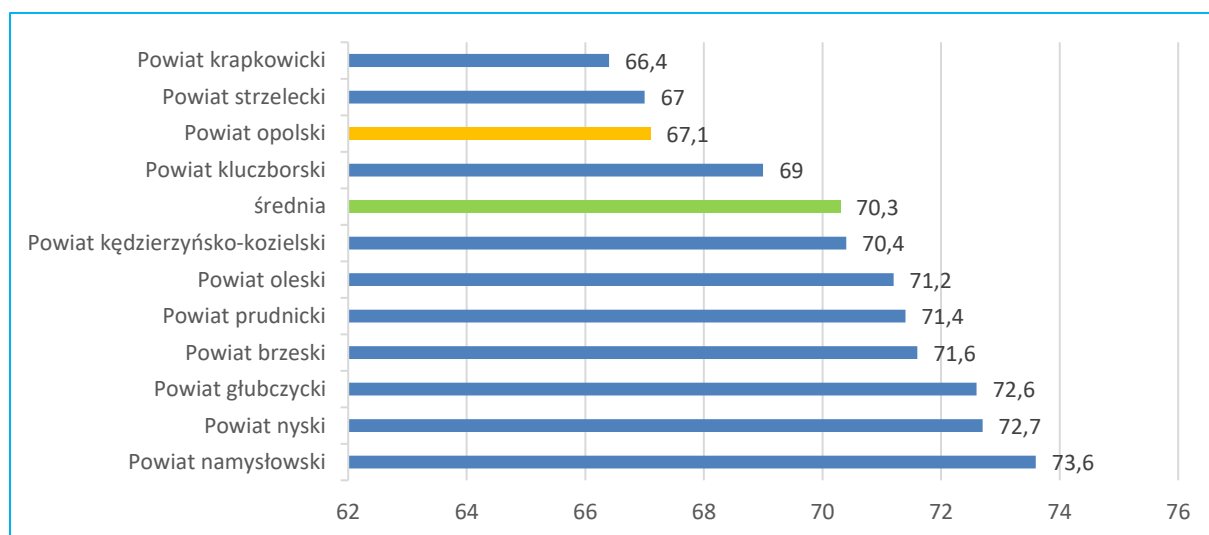
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Powiat opolski, z liczbą 120 754 mieszkańców, zajmuje drugie miejsce w województwie opolskim pod względem liczby ludności, ustępując jedynie powiatowi nyskiemu. Jego potencjał demograficzny znacząco przewyższa średnią regionalną (73 164 osób), co wskazuje na wysoką koncentrację mieszkańców w obszarze o silnych powiązaniach z miastem Opole i Aglomeracją Opolską. Wysoki poziom urbanizacji, rozwinięta infrastruktura oraz atrakcyjność inwestycyjna i mieszkaniowa przekładają się na utrzymanie liczby ludności na stabilnym poziomie. Relatywnie duży zasób kapitału ludzkiego stanowi ważny czynnik rozwojowy.

Powiat opolski, z gęstością zaludnienia wynoszącą 79 osób na km², lokuje się poniżej średniej wojewódzkiej (90 osób/km²) i zajmuje siódmą pozycję w regionie. Wynik ten wskazuje na umiarkowane zagęszczenie ludności, co odzwierciedla zarówno wiejski charakter większości obszaru powiatu, jak i silne oddziaływanie miasta Opole, które koncentruje funkcje metropolitalne i przyciąga mieszkańców. Wysokie wartości w powiatach kędzierzyńsko-kozielskim, krapkowickim i nyskim wynikają z ich większej urbanizacji i koncentracji przemysłu. Dla powiatu opolskiego utrzymanie zrównoważonej gęstości zaludnienia jest korzystne pod względem jakości życia i ładu przestrzennego, jednak wymaga dalszego wzmocnienia dostępności komunikacyjnej i usług publicznych, aby przeciwdziałać suburbanizacji i odpływowi ludności w kierunku centrum aglomeracji.

Wykres 86. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba]

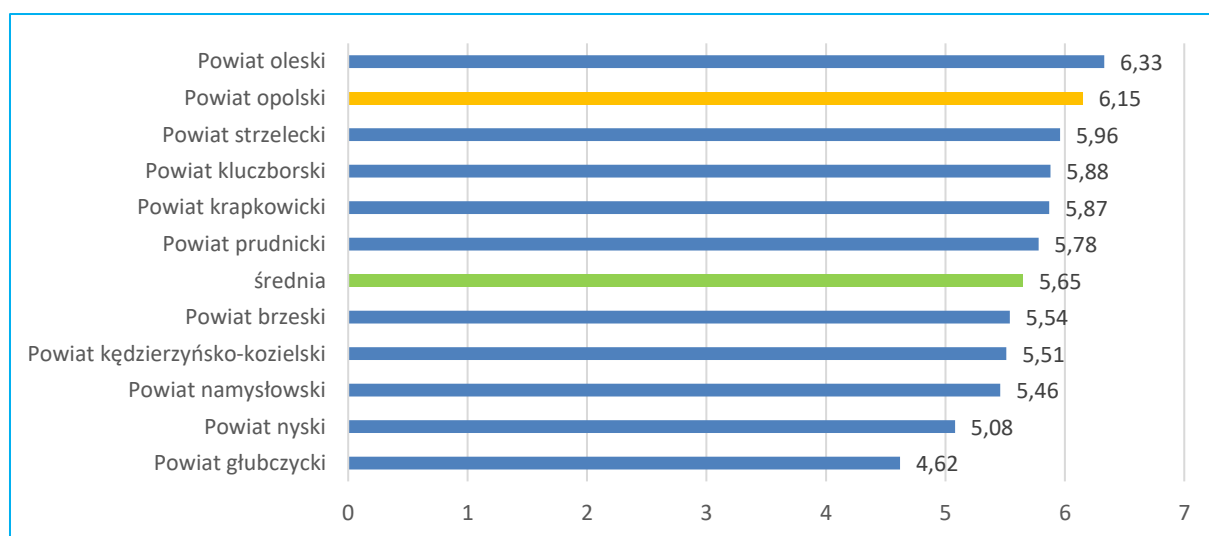
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Z wartością wskaźnika 67,1 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, powiat opolski należy do powiatów o korzystniejszej strukturze

demograficznej w regionie, zajmując jedną z niższych pozycji w zestawieniu i wyraźnie poniżej średniej wojewódzkiej (70,3). Oznacza to relatywnie mniejsze obciążenie ludności aktywnej zawodowo osobami w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym. Wynik ten może być efektem migracji osób w wieku produkcyjnym do strefy podmiejskiej Opola oraz napływu mieszkańców poszukujących pracy i lepszych warunków życia. Dla polityki społecznej powiatu sytuacja ta jest korzystna, gdyż oznacza większy potencjał aktywności zawodowej i podatkowej, jednak w perspektywie długookresowej niezbędne jest przeciwdziałanie procesowi starzenia się ludności poprzez wspieranie rodzin, poprawę dostępności usług dla seniorów i rozwój lokalnych miejsc pracy.

Wykres 87. Urodzenia żywe na 1000 ludności [osoba]

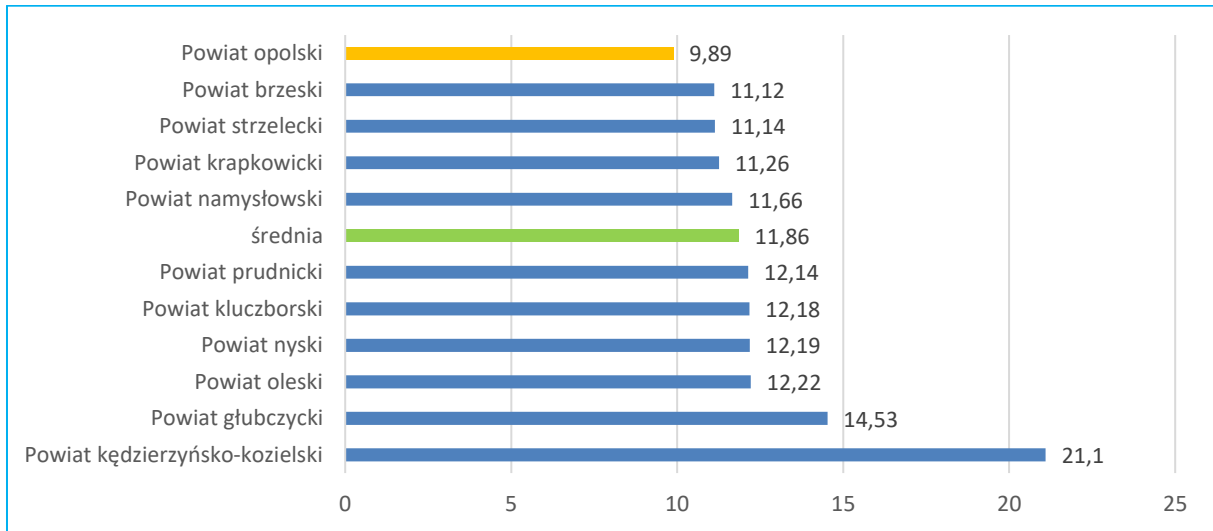
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Powiat opolski, z wartością 6,15 urodzeń żywych na 1000 mieszkańców, zajmuje drugie miejsce w województwie opolskim, wyraźnie powyżej średniej regionalnej (5,65). Wysoki poziom wskaźnika wskazuje na relatywnie korzystną sytuację demograficzną, szczególnie na tle większości innych powiatów regionu, które od lat borykają się z niskim przyrostem naturalnym. Wynik ten można wiązać z oddziaływaniem aglomeracji opolskiej, lepszym dostępem do infrastruktury społecznej oraz wyższym poziomem zamożności mieszkańców, co sprzyja decyzjom prokreacyjnym. Powiat opolski utrzymuje tym samym pozycję obszaru o większym potencjale demograficznym, choć wskaźnik nadal pozostaje zbyt niski, by zahamować proces starzenia się populacji. Dla przyszłej polityki społecznej kluczowe będzie

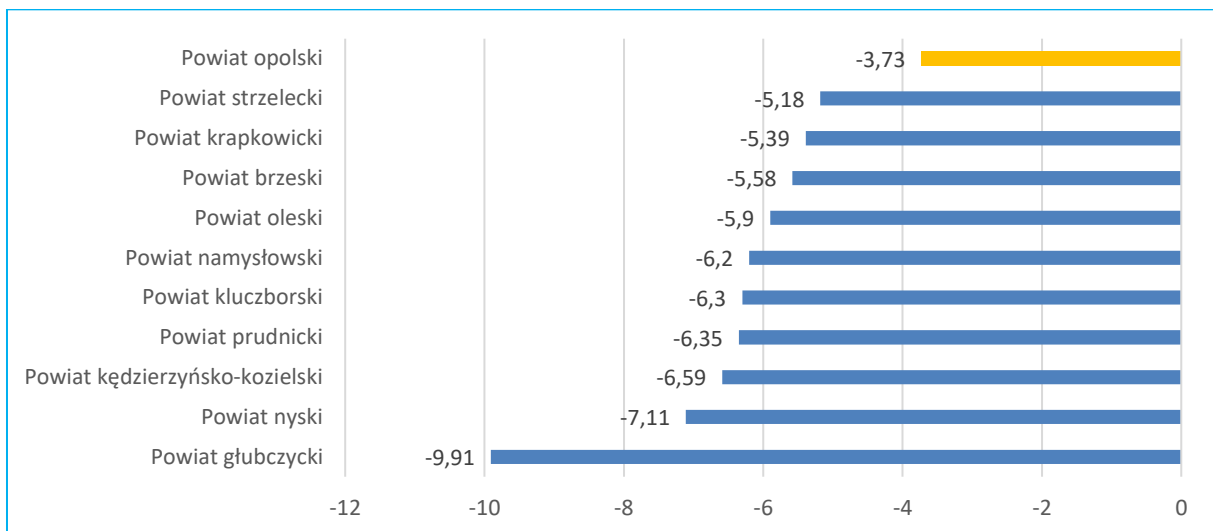
wspieranie młodych rodzin, rozwój żłobków, przedszkoli i usług opiekuńczych, które mogą w dłuższej perspektywie stabilizować strukturę wieku mieszkańców.

Wykres 88. Zgony na 1000 ludności [osoba]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 89. Przyrost naturalny na 1000 ludności [osoba]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

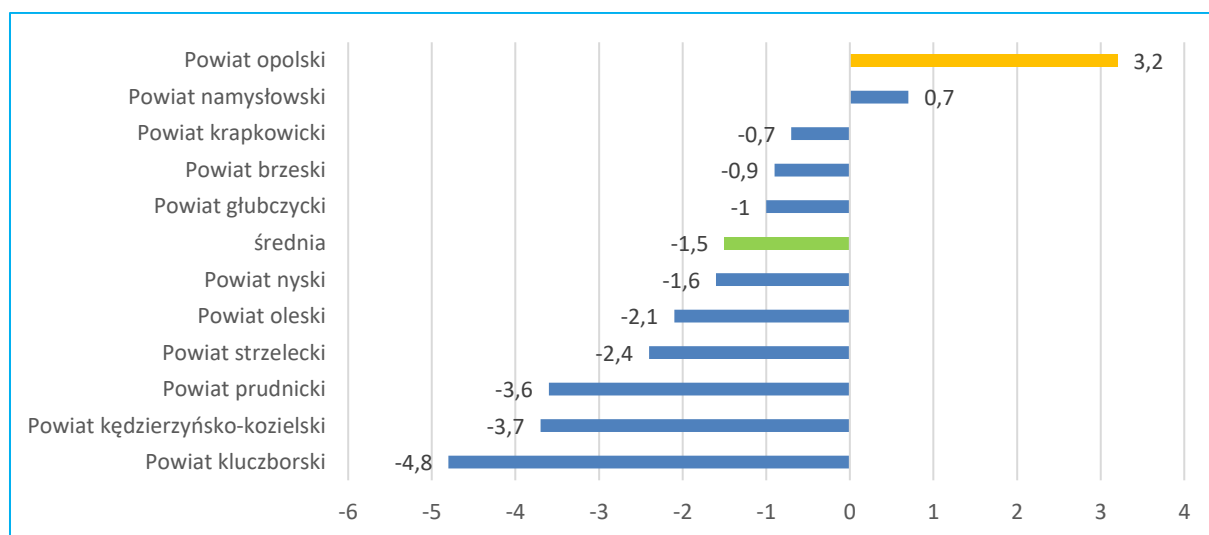
Wskaźnik 9,89 zgonów na 1000 mieszkańców plasuje powiat opolski na pierwszym miejscu w regionie pod względem najniższej umieralności, wyraźnie poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 11,86. Relatywnie niska liczba zgonów może wynikać z korzystnej struktury wieku ludności, wyższego poziomu urbanizacji oraz bliskości wyspecjalizowanych ośrodków medycznych w Opolu. Zjawisko to świadczy również o wyższej jakości życia i lepszym

dostępie do usług zdrowotnych w porównaniu z powiatami peryferyjnymi, w których proces starzenia społeczeństwa jest bardziej zaawansowany. Wynik powiatu opolskiego potwierdza jego silną pozycję w regionie w kontekście warunków zdrowotnych mieszkańców, choć w dłuższej perspektywie konieczne będzie utrzymanie tego trendu poprzez dalszy rozwój infrastruktury zdrowotnej i działania prozdrowotne sprzyjające starzejącej się populacji.

Powiat opolski, z przyrostem naturalnym na poziomie $-3,73$ na 1000 mieszkańców, charakteryzuje się najkorzystniejszym wynikiem w województwie, mimo że wartość wskaźnika pozostaje ujemna. Oznacza to, że ubytek ludności z tytułu przewagi liczby zgonów nad urodzeniami jest tu relatywnie najmniejszy, co wyróżnia powiat na tle regionu o utrzymującej się tendencji depopulacyjnej. Szczególnie niekorzystna sytuacja demograficzna występuje w powiatach głubczyckim ($-9,91$) i nyskim ($-7,11$), gdzie spadek liczby ludności ma charakter trwały i pogłębiający się. Lepszy wynik powiatu opolskiego wynika prawdopodobnie z oddziaływania Aglomeracji Opolskiej, wyższego poziomu urbanizacji i lepszego dostępu do usług publicznych. Ujemny, lecz umiarkowany bilans demograficzny stanowi jednak sygnał ostrzegawczy, wskazujący na konieczność wspierania polityki rodzinnej, rozwoju infrastruktury mieszkaniowej i działań zachęcających młodych do pozostania w regionie.

Wykres 90. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności [osoba]

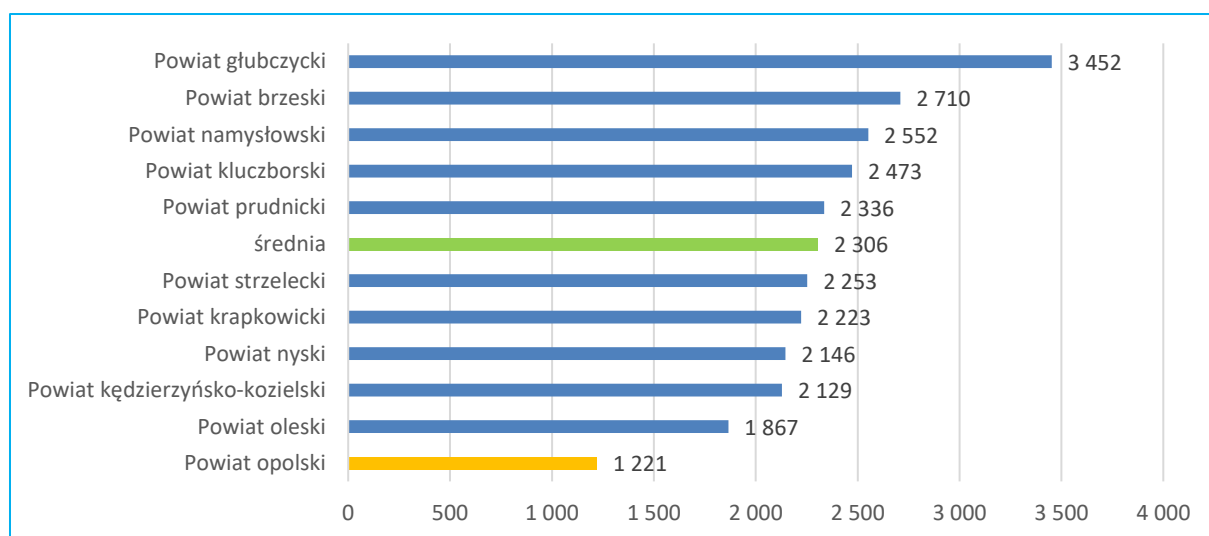
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Można zauważyć, że powiat opolski, z dodatnim saldem migracji na poziomie 3,2 na 1000 mieszkańców, wyróżnia się zdecydowanie na tle całego województwa, osiągając

najlepszy wynik w regionie. Wartość ta znacząco przewyższa średnią wojewódzką (-1,5), a także wyniki większości powiatów o wyraźnie ujemnym saldzie, jak prudnicki (-3,6), kędzierzyńsko-kozielski (-3,7) czy kluczborski (-4,8). Pozytywne saldo migracji w powiecie opolskim świadczy o jego wysokiej atrakcyjności osiedleńczej, związanej z bliskością Opola, dobrze rozwiniętą infrastrukturą, dostępem do rynku pracy oraz wysoką jakością życia. Zjawisko to potwierdza silną suburbanizację i rolę powiatu jako zaplecza mieszkaniowo-usługowego aglomeracji. Dla dalszego rozwoju kluczowe będzie utrzymanie tego trendu poprzez rozwój budownictwa, infrastruktury społecznej i komunikacyjnej, a także efektywne planowanie przestrzenne sprzyjające zrównoważonemu wzrostowi populacji.

Wykres 91. Dochody ogółem budżetu powiatu na mieszkańca [zł]

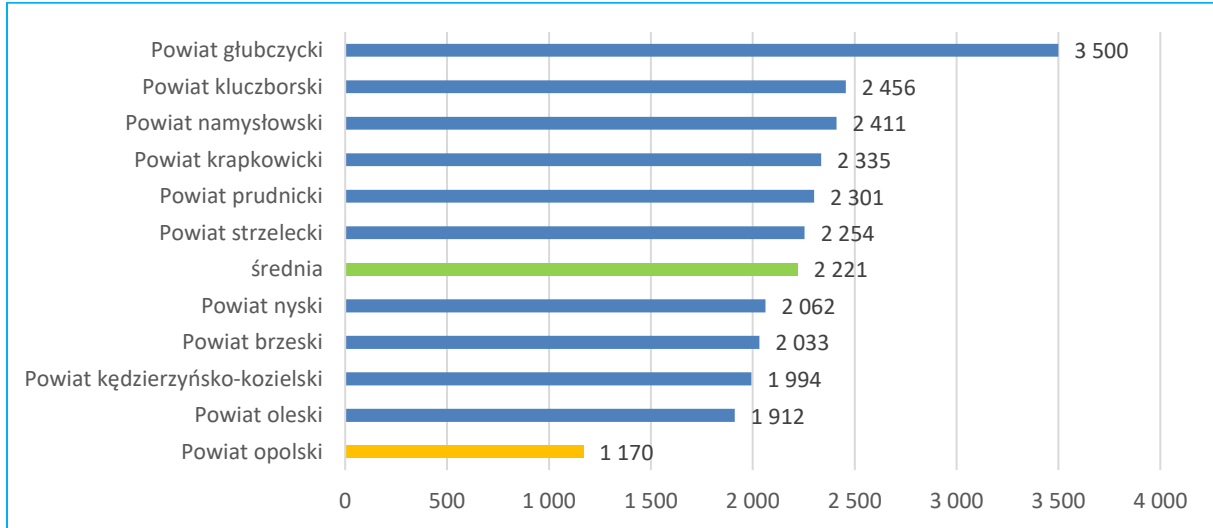
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Z dochodami ogółem budżetu w wysokości 1 221 zł na mieszkańca, powiat opolski zajmuje ostatnie miejsce w województwie opolskim, osiągając wynik znacznie niższy od średniej regionalnej wynoszącej 2 306 zł. Tak duża dysproporcja wskazuje na ograniczone możliwości finansowe samorządu w stosunku do innych powiatów, szczególnie głubczyckiego (3 452 zł) i brzeskiego (2 710 zł), które dysponują znacznie większym potencjałem budżetowym. Niski poziom dochodów może wynikać z charakteru funkcjonalnego powiatu, o dominacji funkcji mieszkaniowych i usługowych powiązanych z miastem Opole, co ogranicza bazę podatkową i wpływy z działalności gospodarczej. Wynik ten wskazuje na konieczność intensyfikacji działań w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych, w tym unijnych

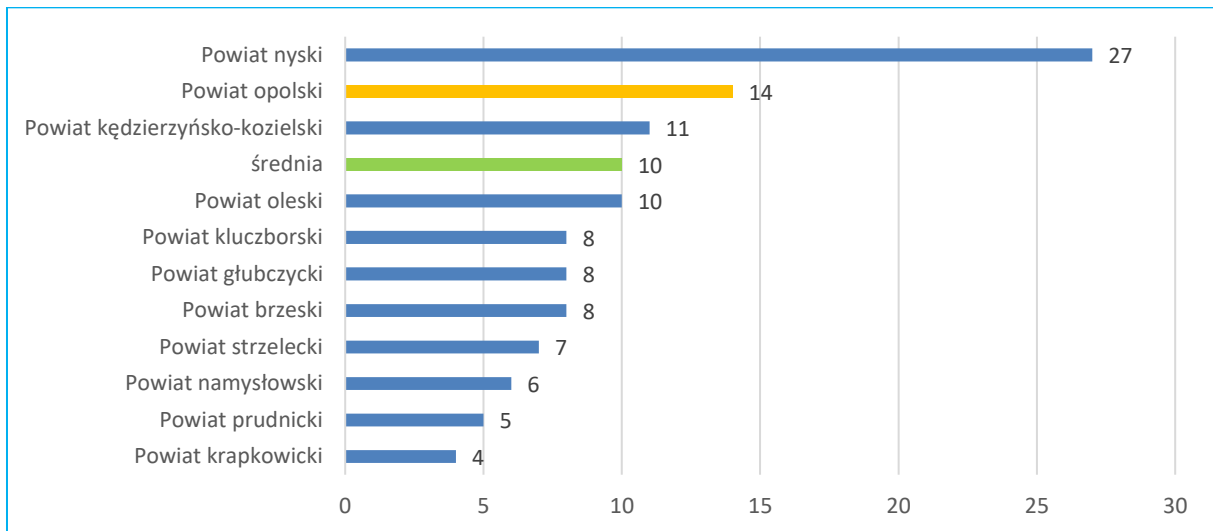
i krajowych, oraz rozwijania lokalnej przedsiębiorczości, aby zwiększyć samodzielność finansową i możliwości inwestycyjne powiatu w kolejnych latach.

Wykres 92. Wydatki ogółem budżetu powiatu na mieszkańca [zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 93. Turystyczne obiekty noclegowe [ob.]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

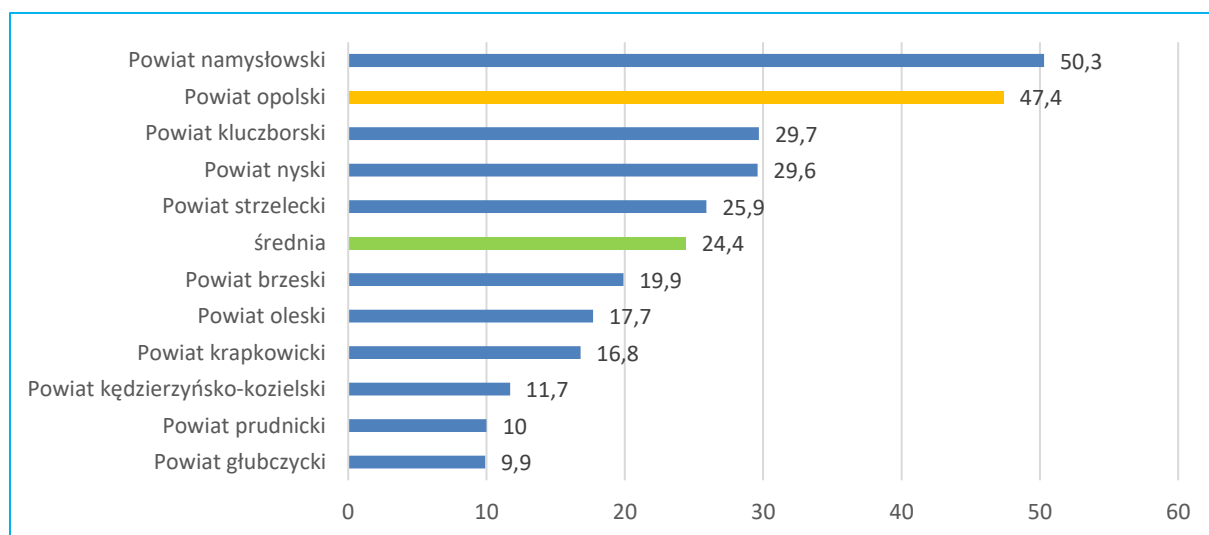
Powiat opolski, z wydatkami ogółem budżetu wynoszącymi 1 170 zł na mieszkańca, zajmuje ostatnie miejsce w województwie opolskim i znacząco odbiega od średniej regionalnej wynoszącej 2 221 zł. Tak niski poziom wydatków świadczy o ograniczonych możliwościach inwestycyjnych i finansowych powiatu, co wynika m.in. z jego funkcji zaplecza mieszkaniowo-usługowego Aglomeracji Opolskiej oraz stosunkowo niewielkiej liczby dużych projektów

inwestycyjnych. Dla porównania powiat głubczycki, z najwyższym poziomem wydatków (3 500 zł), dysponuje niemal trzykrotnie większymi środkami per capita. Utrzymanie stabilności finansowej wymaga w tym kontekście aktywnego pozyskiwania środków zewnętrznych, racjonalizacji wydatków bieżących oraz szerszego wykorzystania instrumentów partnerstwa publiczno-prywatnego, aby zwiększyć zdolność inwestycyjną powiatu i poprawić jakość usług publicznych.

Z liczbą 14 turystycznych obiektów noclegowych powiat opolski plasuje się na drugiej pozycji w województwie opolskim, wyraźnie przekraczając średnią regionalną wynoszącą 10 obiektów. Wysoki wynik potwierdza rosnące znaczenie funkcji turystycznej w strefie oddziaływania Aglomeracji Opolskiej oraz rozwój bazy noclegowej ukierunkowanej na krótkookresowy wypoczynek, turystykę wiejską i agroturystykę. Dla porównania, liderem pozostaje powiat nyski z 27 obiektami, co odzwierciedla jego silną pozycję w turystyce rekreacyjnej i uzdrowiskowej. Niższe wartości w powiatach takich jak prudnicki, namysłowski czy krapkowicki wskazują na ograniczoną infrastrukturę i mniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego. Wynik powiatu opolskiego należy uznać za korzystny, jednak dalszy rozwój sektora wymaga inwestycji w zróżnicowaną ofertę usług, poprawę standardów obiektów i promocję regionu jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku blisko stolicy województwa.

Wykres 94. Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności [szt.]

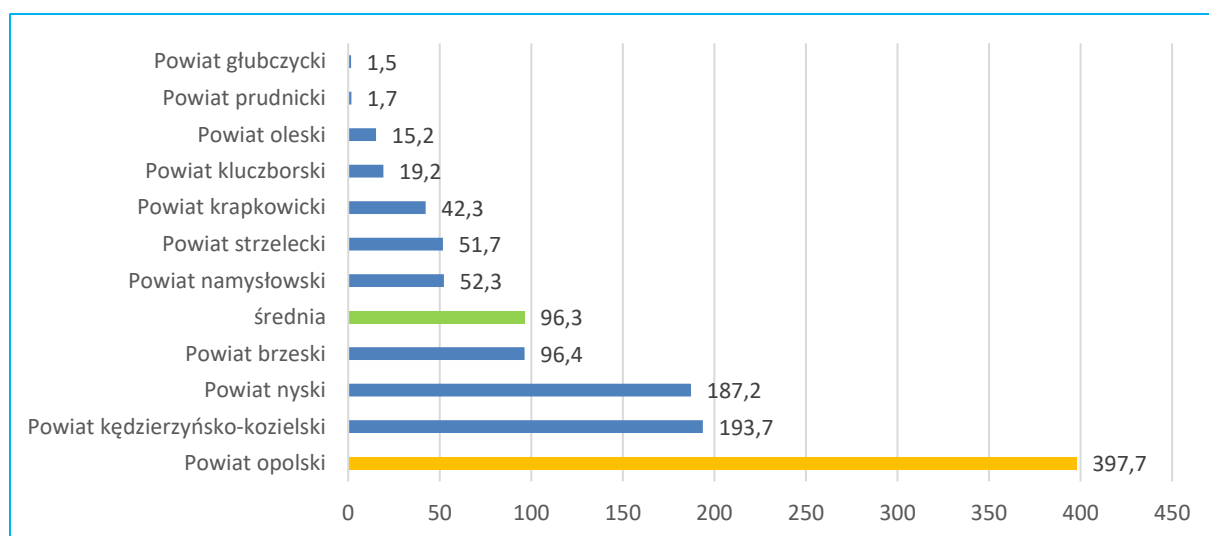
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie opolskim wynosi 47,4 na 10 tys. ludności, co daje mu drugie miejsce w województwie i wynik niemal

dwukrotnie wyższy od średniej regionalnej (24,4). Tak wysoki poziom aktywności inwestycyjnej w budownictwie mieszkaniowym potwierdza silną dynamikę rozwoju obszarów podmiejskich Aglomeracji Opolskiej, gdzie obserwuje się intensywną suburbanizację oraz wzrost liczby nowych inwestycji prywatnych i deweloperskich. Najwyższy wskaźnik w powiecie namysłowskim (50,3) potwierdza podobny trend rozwojowy w jego obszarach peryferyjnych względem dużych ośrodków. Dla porównania, powiaty południowe, takie jak prudnicki czy głubczycki, cechują się znacznie niższą aktywnością budowlaną, co odzwierciedla słabsze procesy demograficzne i inwestycyjne. Dane te potwierdzają wysoką atrakcyjność osiedleńczą powiatu opolskiego, sprzyjającą jego dalszemu rozwojowi.

Wykres 95. Odpady wytworzone w ciągu roku [tys. t]

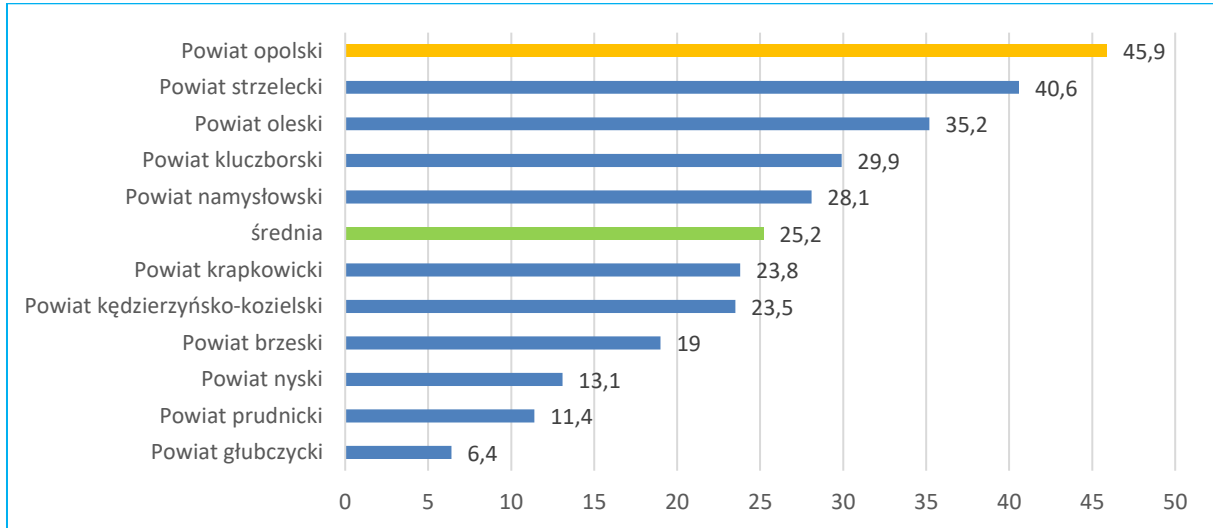
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Z wynikiem 397,7 tys. ton odpadów wytworzonych w ciągu roku powiat opolski zajmuje zdecydowanie pierwsze miejsce w województwie opolskim, generując ponad dwukrotnie więcej odpadów niż kolejne w zestawieniu powiaty kędzierzyńsko-kozielski (193,7 tys. ton) i nyski (187,2 tys. ton). Wartość ta znacznie przewyższa średnią regionalną wynoszącą 96,3 tys. ton, co jednoznacznie wskazuje na silne uprzemysłowienie powiatu i wysoką aktywność gospodarczą. Wynik jest pochodną koncentracji zakładów przemysłowych, inwestycji infrastrukturalnych oraz intensywnej działalności budowlanej i usługowej w strefie oddziaływania Aglomeracji Opolskiej. Z drugiej strony, dane te podkreślają konieczność dalszego rozwoju systemów selektywnej zbiórki, recyklingu i ograniczania ilości odpadów

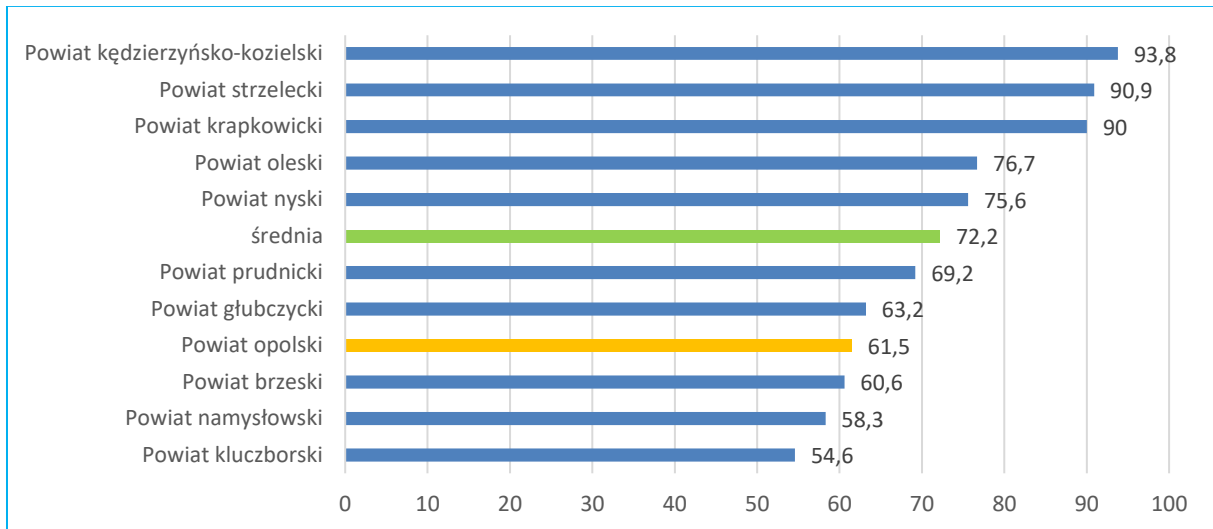
u źródła. Dla porównania w powiatach o charakterze rolniczym, takich jak prudnicki czy głubczycki, poziom wytwarzania odpadów jest znikomy.

Wykres 96. Lesistość [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 97. Drogi publiczne o twardej nawierzchni (powiatowe i gminne) na 100 km² [km]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

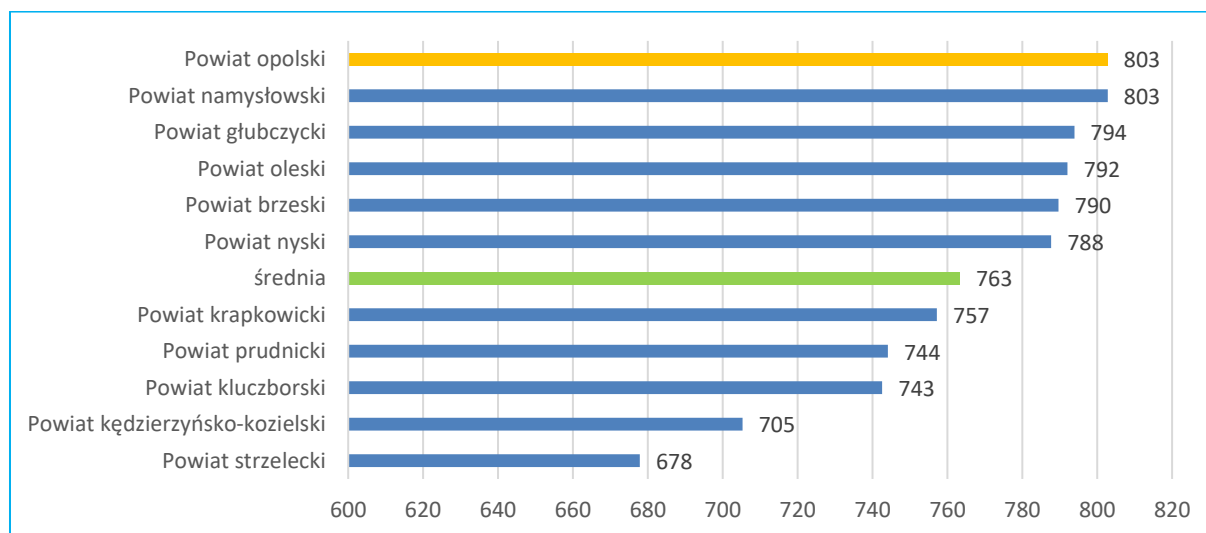
Z udziałem lasów na poziomie 45,9% powierzchni powiat opolski zajmuje pierwsze miejsce w województwie opolskim, wyraźnie przewyższając średnią regionalną wynoszącą 25,2%. Tak wysoki wskaźnik lesistości świadczy o znacznych zasobach przyrodniczych i wysokim potencjale ekologicznym obszaru. Lasy pełnią kluczową funkcję w ochronie

różnorodności biologicznej, retencji wód oraz poprawie jakości powietrza, a także stanowią istotny walor rekreacyjny i turystyczny. Dla porównania, najmniej zalesione powiaty, głubczycki (6,4%) i prudnicki (11,4%), charakteryzują się bardziej rolniczym wykorzystaniem przestrzeni. Wynik powiatu opolskiego potwierdza, że jest to obszar o zrównoważonym zagospodarowaniu przestrzennym, w którym rozwój gospodarczy współistnieje z ochroną środowiska. Utrzymanie wysokiego poziomu lesistości powinno pozostać jednym z priorytetów lokalnej polityki, zwłaszcza w kontekście adaptacji do zmian klimatu.

Gęstość dróg publicznych o twardej nawierzchni w powiecie opolskim wynosi 61,5 km na 100 km², co plasuje go poniżej średniej wojewódzkiej (72,2 km) i wskazuje na umiarkowany poziom rozwinięcia infrastruktury drogowej. Wynik ten może być efektem zróżnicowanej struktury przestrzennej powiatu, obejmującej zarówno obszary zurbanizowane w strefie podmiejskiej Opola, jak i rozległe tereny o charakterze rolniczo-przyrodniczym. Dla porównania, najwyższą gęstością sieci dróg charakteryzują się powiaty kędzierzyńsko-kozielski (93,8 km) oraz strzelecki (90,9 km), co odzwierciedla ich bardziej kompaktową strukturę przestrzenną i przemysłowy charakter. Wynik powiatu opolskiego wskazuje na potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury transportowej, szczególnie dróg lokalnych łączących mniejsze miejscowości z głównymi szlakami komunikacyjnymi. Poprawa dostępności transportowej mogłaby zwiększyć atrakcyjność inwestycyjną regionu.

Wykres 98. Samochody osobowe 1000 ludności [szt.]

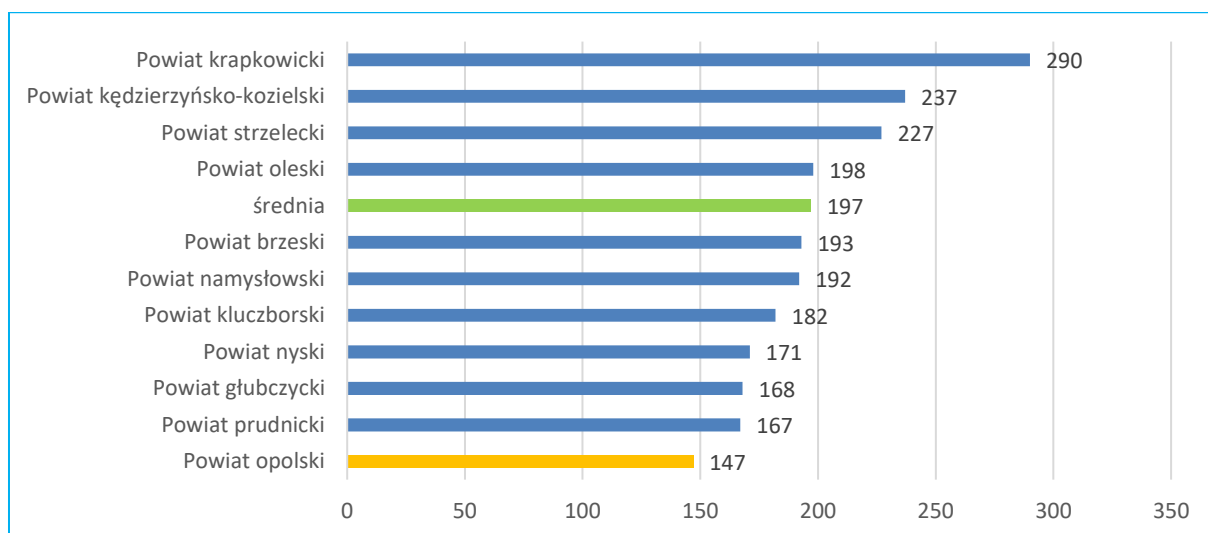

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Z liczbą 803 samochodów osobowych na 1000 mieszkańców powiat opolski zajmuje pierwsze miejsce w województwie (ex aequo z powiatem namysłowskim), wyraźnie przewyższając średnią regionalną wynoszącą 763. Tak wysoki poziom motoryzacji potwierdza zarówno rosnący poziom zamożności mieszkańców, jak i silne powiązania funkcjonalne z Opolem, skutkujące codziennymi dojazdami do pracy i szkół. Wysoka liczba pojazdów wskazuje również na niską dostępność transportu publicznego w części obszarów wiejskich, co wymusza korzystanie z transportu indywidualnego. Dla porównania, najniższe wartości odnotowano w powiatach strzeleckim (678) i kędzierzyńsko-kozielskim (705), co wiąże się z większą urbanizacją i lepszą infrastrukturą komunikacji zbiorowej. Wysoki wskaźnik dla powiatu opolskiego podkreśla potrzebę inwestycji w drogi lokalne, parkingi i rozwiązania proekologiczne, takie jak rozwój transportu niskoemisyjnego.

Wykres 99. Pracujący na 1000 ludności [osoba]

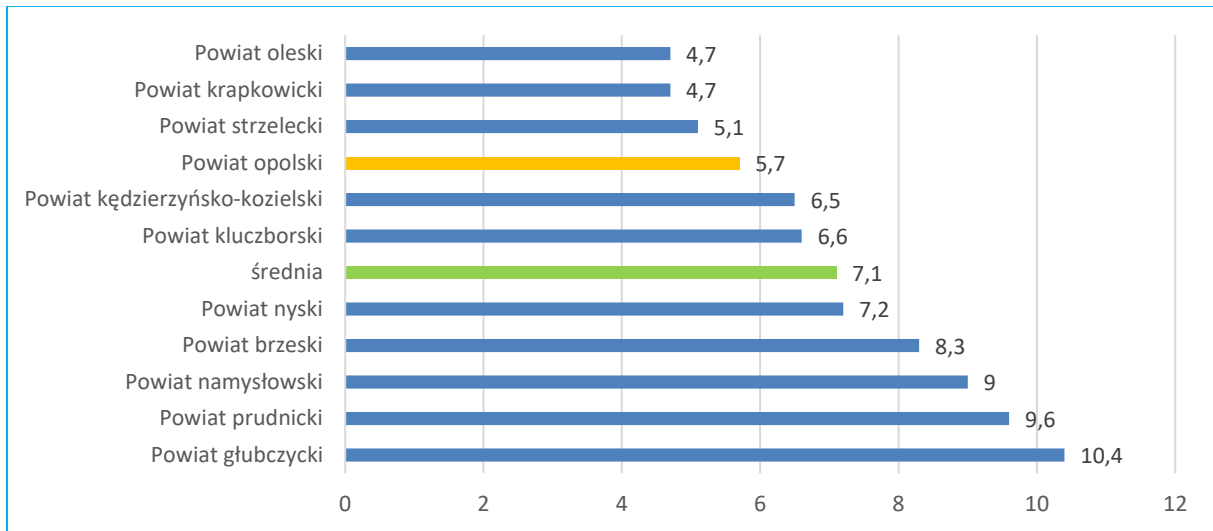
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik liczby pracujących na 1000 mieszkańców w powiecie opolskim wynosi 147, co jest najniższym wynikiem w województwie opolskim i znacząco poniżej średniej regionalnej (197). Wartość ta wskazuje na relatywnie słabszą aktywność zawodową mieszkańców oraz możliwy odpływ osób pracujących do miasta Opole, które pełni funkcję głównego ośrodka zatrudnienia w regionie. Niskie zatrudnienie lokalne może być też efektem struktury gospodarczej powiatu, zdominowanej przez funkcje mieszkaniowe i usługowe o ograniczonym potencjale zatrudnieniowym. Dla porównania, najwyższy wskaźnik odnotowano w powiecie krapkowickim (290), co potwierdza jego silne zaplecze przemysłowe. Wynik powiatu

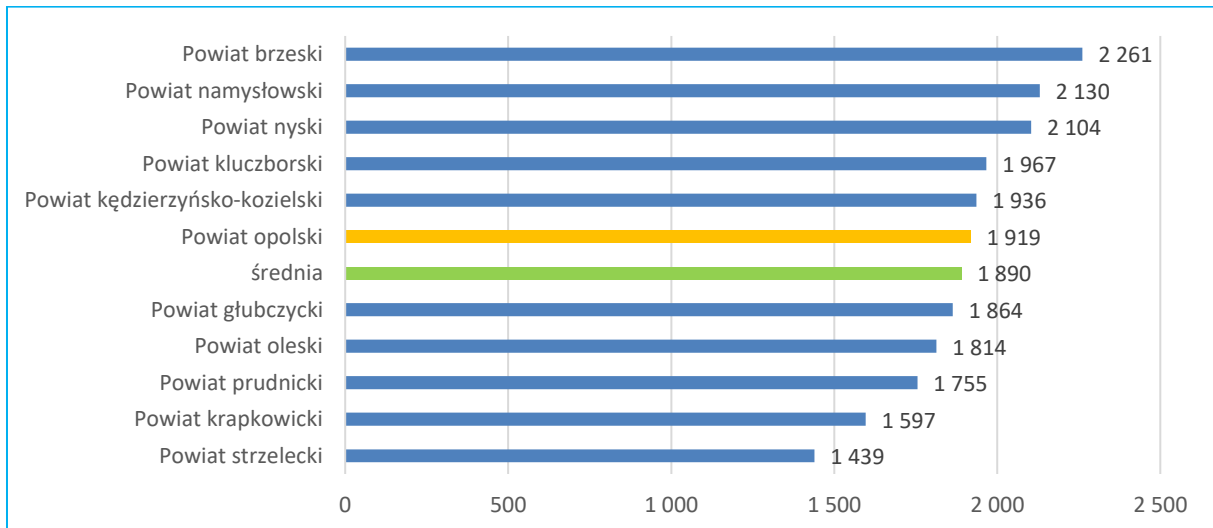
opolskiego wskazuje na potrzebę wzmocnienia lokalnej bazy przedsiębiorczości, wspierania inwestycji produkcyjnych i usługowych oraz tworzenia warunków sprzyjających powstawaniu miejsc pracy, szczególnie w sektorach innowacyjnych i pozarolniczych.

Wykres 100. Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 101. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym [szt.]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

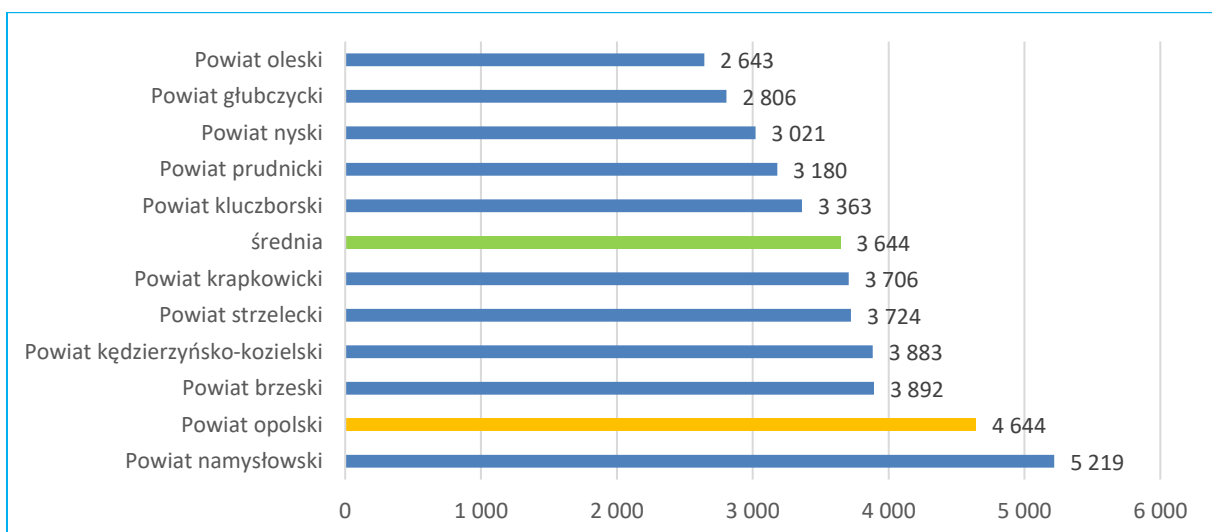
Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie opolskim wynosi 5,7%, co plasuje go w grupie powiatów o relatywnie niskim bezrobociu i poniżej średniej wojewódzkiej (7,1%).

Wynik ten świadczy o stabilnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, wynikającej z bliskości Opola, głównego ośrodka zatrudnienia w regionie – oraz z rosnącej liczby miejsc pracy w sektorze usług i budownictwa. Dobrą kondycję rynku pracy potwierdzają również niskie wskaźniki w sąsiednich powiatach o zróżnicowanej strukturze gospodarczej, jak strzelecki (5,1%) czy oleski (4,7%). Z kolei najwyższe bezrobocie w powiatach głubczyckim (10,4%) i prudnickim (9,6%) wskazuje na peryferyjny charakter tych obszarów i mniejsze możliwości zatrudnienia. Dla powiatu opolskiego utrzymanie korzystnego trendu wymaga dalszego wspierania przedsiębiorczości, inwestycji w kapitał ludzki oraz dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy, zwłaszcza w branżach technicznych i usługowych.

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej w powiecie opolskim wynosi 1 919 na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, co plasuje powiat nieco powyżej średniej wojewódzkiej (1 890) i wskazuje na stosunkowo dobrą kondycję przedsiębiorczości lokalnej. Wynik ten potwierdza silne powiązania gospodarcze z aglomeracją opolską, która stwarza korzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie w sektorze usług, handlu i budownictwa. Wysoką aktywność przedsiębiorczą odnotowano w powiatach brzeskim (2 261) i namysłowskim (2 130), co wskazuje na silniejsze tradycje małej przedsiębiorczości i aktywność w sektorze MŚP. Pozycja powiatu opolskiego świadczy o jego stabilnym potencjale przedsiębiorczości, który można dalej wzmocnić poprzez rozwój stref inwestycyjnych, doradztwo biznesowe i współpracę z ośrodkami naukowo-badawczymi.

Wykres 102. Liczba ludności na aptekę ogólnodostępną [osoba]

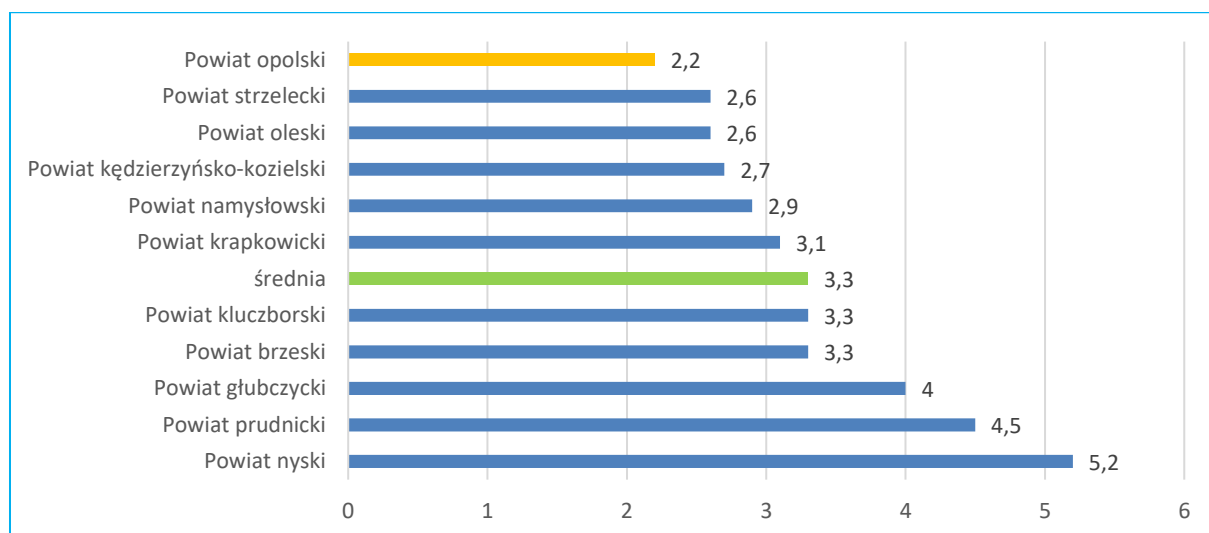

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W powiecie opolskim na jedną aptekę ogólnodostępną przypada 4 644 mieszkańców, co stanowi wynik gorszy od średniej wojewódzkiej (3 644 osoby) i plasuje powiat w dolnej części zestawienia. Oznacza to relatywnie słabszą dostępność do usług farmaceutycznych, szczególnie w porównaniu z powiatami namysłowskim (5 219 osób na aptekę, najwyższy wskaźnik) i oleskim (2 643 – najniższy), co może odzwierciedlać różnice w rozmieszczeniu ludności i strukturze sieci osadniczej. Wynik powiatu opolskiego należy interpretować w kontekście jego bliskości do miasta Opole, które pełni funkcję ośrodka centralnego i skupia znaczną część aptek obsługujących również mieszkańców powiatu. Mimo to, wskaźnik sugeruje potrzebę poprawy równomiernego rozmieszczenia placówek farmaceutycznych w mniejszych miejscowościach, zwłaszcza na terenach wiejskich, aby zwiększyć dostępność leków i skrócić dystans do usług zdrowotnych dla mieszkańców całego obszaru powiatu.

Wykres 103. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem [%]

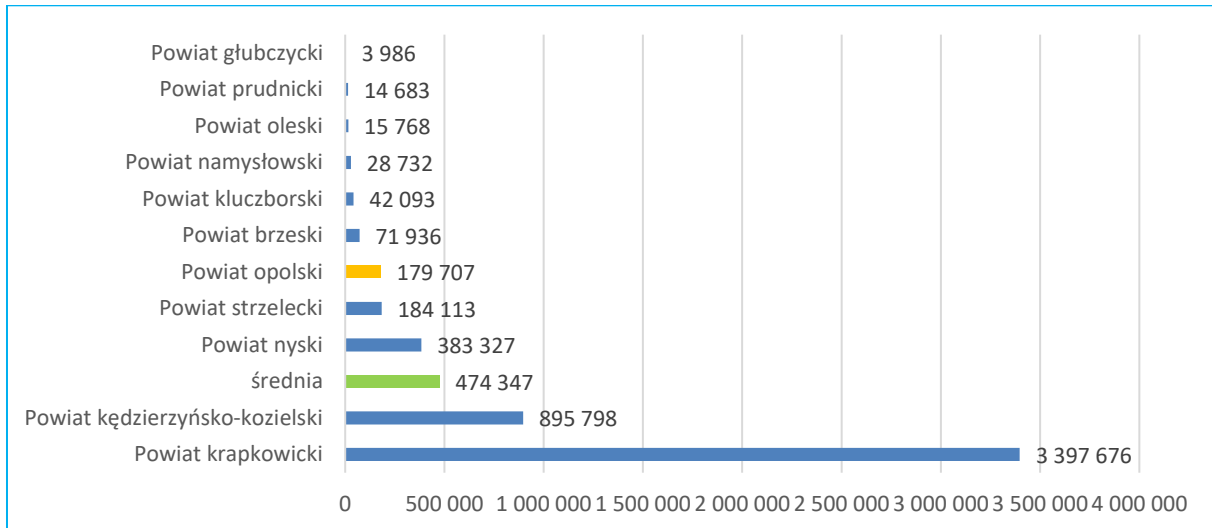
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie opolskim wynosi 2,2%, co jest najniższym wynikiem w województwie opolskim i znacząco poniżej średniej regionalnej wynoszącej 3,3%. Dane te wskazują na stosunkowo dobrą sytuację społeczną i mniejsze nasilenie problemów socjalnych w porównaniu z innymi powiatami, szczególnie południowymi, takimi jak nyski (5,2%) czy prudnicki (4,5%), gdzie bezrobocie i wykluczenie społeczne mają większe znaczenie. Niska skala korzystania z pomocy społecznej w powiecie opolskim może być pochodną wyższego poziomu zamożności mieszkańców, silnego rynku pracy oraz bliskości Opola jako ośrodka administracyjno-gospodarczego. Wynik

ten świadczy o relatywnie wysokiej samodzielności ekonomicznej mieszkańców, jednak nie eliminuje potrzeby wspierania grup zagrożonych marginalizacją, zwłaszcza osób starszych i niepełnosprawnych, dla których dostęp do usług społecznych pozostaje wyzwaniem.

Wykres 104. Emisja dwutlenku węgla [t/r]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Emisja dwutlenku węgla w powiecie opolskim wynosi 179 707 ton rocznie, co stanowi wartość znacznie niższą od średniej wojewódzkiej (474 347 ton) i lokuje powiat w grupie obszarów o umiarkowanym poziomie emisji. Wynik ten odzwierciedla zrównoważony charakter lokalnej gospodarki oraz ograniczoną obecność przemysłu ciężkiego. Wysoka koncentracja emisji w powiatach krapkowickim (3 397 676 ton) i kędzierzyńsko-kozielskim (895 798 ton) wynika z funkcjonowania dużych zakładów przemysłowych i energetycznych, stanowiących główne źródła zanieczyszczeń w regionie. Na tym tle powiat opolski prezentuje się korzystnie pod względem wpływu na środowisko, co zwiększa jego potencjał w zakresie rozwoju zielonej gospodarki, turystyki oraz osadnictwa. W dalszej perspektywie wskazane jest jednak kontynuowanie działań proekologicznych, zwłaszcza w zakresie modernizacji źródeł ciepła, poprawy efektywności energetycznej budynków i rozwoju odnawialnych źródeł energii.

3. Analiza SWOT powiatu opolskiego

Analiza SWOT stanowi jedno z kluczowych narzędzi wykorzystywanych w planowaniu strategicznym i zarządzaniu rozwojem lokalnym. Umożliwia kompleksowe spojrzenie na sytuację społeczno-gospodarczą, przestrzenną, środowiskową oraz instytucjonalną jednostki samorządu terytorialnego, a w przypadku Powiatu Opolskiego pełni rolę syntetycznego podsumowania diagnozy oraz punktu wyjścia do formułowania wizji, celów strategicznych i operacyjnych.

Dzięki swojej strukturze opartej na czterech kategoriach, silnych stronach (Strengths), słabych stronach (Weaknesses), szansach (Opportunities) i zagrożeniach (Threats), analiza pozwala na precyzyjne zidentyfikowanie zarówno czynników wewnętrznych, wynikających z lokalnych zasobów i potencjałów, jak i zewnętrznych, zależnych od otoczenia regionalnego, krajowego i globalnego.

Przeprowadzona analiza umożliwia wskazanie elementów, które stanowią o przewagach konkurencyjnych powiatu oraz obszarów wymagających wsparcia, restrukturyzacji bądź działań naprawczych. Identyfikacja szans i zagrożeń natomiast pozwala lepiej przygotować się na przyszłe wyzwania rozwojowe, takie jak zmiany demograficzne, gospodarcze, technologiczne czy klimatyczne. Właściwie opracowana analiza SWOT wspiera proces podejmowania decyzji inwestycyjnych, planowania interwencji publicznych oraz projektowania przedsięwzięć współfinansowanych ze środków krajowych i unijnych, przyczyniając się do bardziej efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów.

W kontekście „Strategii Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035” analiza SWOT pełni także funkcję integracyjną i partycypacyjną, angażuje lokalnych interesariuszy, instytucje, organizacje społeczne oraz mieszkańców w proces współtworzenia kierunków rozwoju. Pozwala zbudować wspólną wizję przyszłości, sprzyja dialogowi oraz budowie konsensusu wokół priorytetów strategicznych. Opracowana w oparciu o diagnozę społeczno-gospodarczą, analiza SWOT stanowi spójne narzędzie porządkujące wnioski, które zostały pogrupowane w ramach kluczowych obszarów rozwoju, tworząc podstawę do dalszego programowania działań strategicznych Powiatu Opolskiego.

Tabela 1. Analiza SWOT powiatu opolskiego

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Centralne położenie w województwie opolskim, zapewniające korzystne powiązania przestrzenne i funkcjonalne.• Dogodne połączenia komunikacyjne, w tym bliskość autostrady A4 i sieci dróg krajowych oraz linii kolejowych.• Wysoki poziom lesistości (ponad 44%) oraz duże zasoby przyrodnicze i rekreacyjne, w tym Stobrawski Park Krajobrazowy i Jezioro Turawskie.• Rozwinięta baza turystyczna z cennymi zabytkami, szlakami kulturowymi i przyrodniczymi oraz ośrodkami rekreacyjnymi.• Dostępność surowców mineralnych i rozwinięte zaplecze przemysłowe (m.in. cementownie, huty, zakłady przetwórcze).• Zróżnicowana struktura gospodarcza z przewagą mikro i małych przedsiębiorstw oraz rozwijającym się sektorem usług.• Bliskość miasta Opola, ośrodka akademickiego i administracyjnego, generująca efekt synergii gospodarczej i edukacyjnej.• Wysoka aktywność samorządów lokalnych w pozyskiwaniu funduszy europejskich i krajowych.• Bogata oferta edukacyjna, w tym szkoły zawodowe i techniczne dostosowane do potrzeb rynku pracy.• Rozwinięta sieć instytucji kultury, bibliotek i organizacji pozarządowych wspierających życie społeczne.• Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego oraz sprawne służby ratownicze i OSP.• Wysoka kultura produkcji rolnej oraz wzrost zainteresowania rolnictwem ekologicznym i agroturystyką.• Dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna w zakresie edukacji, kultury i zdrowia.• Atrakcyjny krajobraz i czyste środowisko sprzyjające rozwojowi turystyki i rekreacji.• Stabilna sytuacja finansowa samorządów powiatowych i gminnych.• Rozwijająca się współpraca międzynarodowa, w tym partnerstwa z regionami europejskimi.	<ul style="list-style-type: none">• Ujemne saldo migracji i spadek liczby ludności, szczególnie w wieku produkcyjnym.• Odpyły młodych, wykształconych osób do większych ośrodków miejskich i za granicę.• Niedostateczny poziom innowacyjności i konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw.• Zróżnicowany poziom rozwoju gospodarczego gmin, koncentracja aktywności wokół Opola.• Niewystarczające wykorzystanie potencjału Odry dla celów gospodarczych i transportowych.• Niewystarczająca liczba inwestycji w sektorze nowoczesnych technologii i przemysłów kreatywnych.• Słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa, zwłaszcza autobusowa i kolejowa w mniejszych gminach.• Zły stan techniczny części dróg powiatowych i brak kompleksowej sieci ścieżek rowerowych.• Niewystarczające wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).• Nierównomierny dostęp do usług zdrowotnych i specjalistycznej opieki medycznej.• Niedostateczna baza sportowa i rekreacyjna w mniejszych miejscowościach.• Niski poziom rozwoju mieszkalnictwa społecznego i spółdzielczego.• Ograniczony dostęp do szerokopasmowego Internetu na terenach wiejskich.• Problemy z adaptacją infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.• Degradacja części obiektów zabytkowych o wysokich wartościach historycznych.• Wysokie koszty utrzymania infrastruktury technicznej w stosunku do dochodów własnych gmin z terenu powiatu.
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Możliwość pozyskania środków unijnych w ramach programów FEnKS, Funduszy Europejskich dla Opolskiego 2021-2027 oraz w kolejnym okresie programowania 2028-2034.	<ul style="list-style-type: none">• Pogłębianie się problemów demograficznych, starzenie się ludności i migracja młodych.• Spadek dochodów własnych samorządów przy rosnących kosztach utrzymania infrastruktury.

<ul style="list-style-type: none">• Rozwój zielonej gospodarki i wykorzystanie potencjału OZE (biogazownie, fotowoltaika, biomasa).• Wzrost znaczenia Aglomeracji Opolskiej jako obszaru funkcjonalnego i wspólnej platformy inwestycyjnej.• Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez rozwój stref gospodarczych i terenów przemysłowych.• Rozwój sektora turystycznego, w tym turystyki weekendowej, rowerowej i ekologicznej.• Wzrost świadomości ekologicznej i rozwój gospodarki obiegu zamkniętego.• Możliwość wykorzystania potencjału edukacyjnego Opola w kształceniu zawodowym i wyższym.• Wsparcie dla przedsiębiorczości i sektora MŚP ze środków unijnych i krajowych.• Wzrost zainteresowania inwestorów przemysłem niskoemisyjnym i nowymi technologiami.• Rozwój cyfryzacji, e-usług publicznych i automatyzacji procesów administracyjnych.• Możliwość rozwoju agroturystyki i produktów lokalnych w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe.• Wzrost znaczenia ekonomii społecznej i działań integrujących lokalne społeczności.• Rozwój infrastruktury transportowej w regionie, w tym modernizacja dróg i linii kolejowych.• Dalsze wzmacnianie współpracy międzynarodowej i wymiany gospodarczej w ramach UE.• Rozwój sektora usług medycznych i rehabilitacyjnych w odpowiedzi na starzenie się społeczeństwa.• Zwiększenie udziału samorządów w programach rewitalizacyjnych i proekologicznych.	<ul style="list-style-type: none">• Rosnąca konkurencja innych regionów w pozyskiwaniu inwestorów i funduszy UE.• Wzrost kosztów energii i usług komunalnych ograniczający inwestycje publiczne.• Postępująca degradacja środowiska, zanieczyszczenie wód i powietrza.• Ryzyko występowania zjawisk ekstremalnych, powodzi, susz i gwałtownych burz.• Ryzyko niedostatecznego zabezpieczenia przeciwpowodziowego w rejonie doliny Odry.• Wysoka inflacja i niestabilność gospodarcza wpływająca na finanse lokalne.• Brak kadr technicznych i zawodowych w kluczowych branżach gospodarki.• Utrzymujący się niski poziom wynagrodzeń w sektorze publicznym i usługowym.• Wzrost obciążeń administracyjnych i zmian prawnych ograniczających elastyczność samorządów.• Ryzyko utraty środków unijnych w przypadku niedostosowania do wymogów formalnych i ekologicznych (DNSH).• Utrzymujące się różnice rozwojowe między gminami powiatu.• Wysoka presja transportowa i rosnące natężenie ruchu samochodowego.• Spadek zainteresowania młodych pracą w rolnictwie i przemyśle wytwórczym.• Degradacja krajobrazu i dziedzictwa kulturowego w wyniku zaniedbań konserwacyjnych i urbanizacji.• Napięcie geopolityczne i ryzyko konfliktów zbrojnych.
---	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej oraz materiałów dostarczonych przez Starostwo Powiatowe w Opolu

Przeprowadzona analiza SWOT wskazuje na zrównoważony, lecz zróżnicowany potencjał rozwojowy, wynikający z połączenia mocnych stron o charakterze gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Kluczowym atutem powiatu pozostaje jego centralne położenie w regionie, bliskość Opola oraz korzystne powiązania transportowe, w tym autostrady A4. Wysoka lesistość, bogactwo przyrodnicze i kulturowe oraz zróżnicowana struktura gospodarcza stanowią solidne podstawy rozwoju turystyki, usług i rolnictwa. Wyróżniającym czynnikiem jest również aktywność samorządów w pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz stabilność finansowa jednostek, które sprzyjają realizacji inwestycji publicznych. Rozwinięta

infrastruktura społeczna, wysoka jakość edukacji oraz poczucie bezpieczeństwa podnoszą jakość życia mieszkańców, a współpraca międzynarodowa i dostęp do funduszy unijnych otwierają możliwości dla dalszego rozwoju lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych.

Jednocześnie diagnoza ujawnia wyzwania, które mogą ograniczać tempo rozwoju w perspektywie długookresowej. Najistotniejsze z nich to niekorzystne trendy demograficzne, odpływ młodych i wykształconych mieszkańców, a także niedostateczna innowacyjność lokalnych przedsiębiorstw. Słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa, niewystarczająca infrastruktura techniczna i ograniczony dostęp do usług medycznych utrudniają równomierny rozwój poszczególnych gmin. W perspektywie zewnętrznej największym zagrożeniem pozostają wahania gospodarcze, rosnące koszty utrzymania infrastruktury i energii, a także konkurencja innych regionów w pozyskiwaniu inwestycji. Kluczowym zadaniem dla władz samorządowych jest zatem maksymalne wykorzystanie dostępnych szans, w tym funduszy unijnych, rozwoju zielonej gospodarki i agroturystyki, przy jednoczesnym ograniczaniu ryzyk związanych z depopulacją, zmianami klimatycznymi i nierównościami terytorialnymi.

4. Misja i wizja powiatu opolskiego

Wizja rozwoju powiatu opolskiego stanowi kluczowy element strategicznego zarządzania, określając długofalowy, pożądany kierunek zmian społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Jest ona wyrazem aspiracji wspólnoty lokalnej, łączącej tradycję i tożsamość regionu z nowoczesnym podejściem do rozwoju. Wizja ta przedstawia syntetyczny obraz przyszłości powiatu, miejsca przyjaznego do życia, pracy i inwestowania, które skutecznie wykorzystuje swoje zasoby przyrodnicze, społeczne i gospodarcze. Jej celem jest integracja działań samorządów, instytucji publicznych, przedsiębiorców oraz mieszkańców wokół wspólnego celu, jakim jest zrównoważony rozwój i wysoka jakość życia.

Powiat opolski to region o silnych więziach społecznych, bogatym dziedzictwie kulturowym i rosnącym potencjale gospodarczym, w którym równowaga pomiędzy ochroną środowiska, rozwojem infrastruktury i aktywizacją mieszkańców stanowi podstawę nowoczesnej polityki rozwoju. Wizja rozwoju opiera się na przekonaniu, że skuteczne wykorzystanie atutów położenia, zasobów ludzkich, kapitału naturalnego i przedsiębiorczości mieszkańców pozwoli umocnić pozycję powiatu jako ważnego ośrodka gospodarczego, edukacyjnego i turystycznego w województwie opolskim.

Wizja rozwoju powiatu opolskiego 2035.

Powiat opolski – nowoczesny, zrównoważony i otwarty region, w którym tradycja współistnieje z innowacyjnością, a rozwój gospodarczy idzie w parze z troską o środowisko i jakość życia mieszkańców. To przestrzeń atrakcyjna do życia, nauki, pracy i wypoczynku, dobrze skomunikowana, bezpieczna i przyjazna inwestorom. Powiat opolski staje się centrum współpracy lokalnej i międzynarodowej, wykorzystując swoje zasoby przyrodnicze i kulturowe dla rozwoju turystyki, przedsiębiorczości i edukacji, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

W centrum działań znajduje się mieszkaniec, aktywny, dobrze wykształcony, zaangażowany w życie lokalne. Samorząd powiatowy zapewnia mu dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, nowoczesnej infrastruktury, bezpiecznego środowiska oraz możliwości osobistego i zawodowego rozwoju. Powiat staje się przestrzenią współpracy pomiędzy

instytucjami, gminami i organizacjami społecznymi, które wspólnie realizują ideę odpowiedzialnego i partnerskiego rozwoju.

Misja powiatu opolskiego.

Misją powiatu opolskiego jest tworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego poprzez nowoczesne, transparentne i partnerskie zarządzanie. Samorząd powiatowy pełni rolę integratora działań lokalnych, inicjatora współpracy oraz katalizatora zmian sprzyjających wzrostowi jakości życia mieszkańców. Działa w sposób otwarty, oparty na dialogu i współodpowiedzialności, wspierając przedsiębiorczość, innowacyjność, edukację, kulturę i ochronę środowiska.

Powiat opolski rozwija się w oparciu o własne zasoby i potencjały, przyrodnicze, ludzkie, gospodarcze i kulturowe, wzmacniając jednocześnie więzi społeczne i współpracę międzysektorową. Misją powiatu jest bycie regionem równowagi i nowoczesności, w którym mieszkańcy mogą realizować swoje aspiracje, a wspólne działania prowadzą do trwałego dobrobytu, spójności społecznej i zachowania unikatowych walorów opolskiej ziemi dla przyszłych pokoleń.

5. Cel horyzontalny, cele strategiczne i zadania

Na bazie przeprowadzonych badań oraz konsultacji, w oparciu o diagnozę społeczno-ekonomiczną sformułowane zostały kluczowe cele strategiczne oraz zadania powiatu opolskiego do 2035 roku.

Cel horyzontalny to: **Zrównoważony i długofalowy rozwój Powiatu Opolskiego, oparty na aktywności mieszkańców, konkurencyjnej i nowoczesnej gospodarce, wysokiej jakości środowisku, rozwiniętej infrastrukturze oraz efektywnym i partnerskim zarządzaniu publicznym.**

- Cel strategiczny 1. SPOŁECZEŃSTWO AKTYWNE, BEZPIECZNE I ZINTEGROWANE. Powiat stawia na rozwój kapitału ludzkiego, integrację społeczną oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Kluczowe znaczenie ma wzmocnienie kompetencji społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych, a także zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i równego dostępu do usług.
- Cel strategiczny 2. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA. Celem jest wspieranie przedsiębiorczości, inwestycji oraz tworzenie przyjaznego klimatu biznesowego. Powiat powinien stać się miejscem, w którym rozwija się nowoczesna gospodarka oparta na wiedzy, innowacjach i partnerstwie z sektorem prywatnym.
- Cel strategiczny 3. ŚRODOWISKO PRZYJAZNE CZŁOWIEKOWI. Priorytetem jest ochrona walorów przyrodniczych, zwiększenie wykorzystania OZE oraz poprawa jakości powietrza i wód. Powiat Opolski stawia na zrównoważony rozwój i adaptację do zmian klimatu.
- Cel strategiczny 4. NOWOCZESNA I ZRÓWNOWAŻONA INFRASTRUKTURA. Rozwój infrastruktury technicznej, transportowej i cyfrowej stanowi warunek poprawy dostępności przestrzennej, jakości życia oraz konkurencyjności gospodarczej powiatu.
- Cel strategiczny 5. SPRAWNE I PARTNERSKIE ZARZĄDZANIE PUBLICZNE. Powiat dąży do wzmocnienia potencjału instytucjonalnego, przejrzystości działań oraz dialogu społecznego. Nowoczesny samorząd to ten, który działa efektywnie, w sposób partycypacyjny i z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

Tabela 2. Struktura celów strategii rozwoju powiatu opolskiego

CEL STRATEGICZNY HORYZONTALNY Zrównoważony i długofalowy rozwój Powiatu Opolskiego, oparty na aktywności mieszkańców, konkurencyjnej i nowoczesnej gospodarce, wysokiej jakości środowisku, rozwiniętej infrastrukturze oraz efektywnym i partnerskim zarządzaniu publicznym.	
Cel strategiczny 1. SPOŁECZEŃSTWO AKTYWNE, BEZPIECZNE I ZINTEGROWANE	
Zadanie 1.1	Wspieranie programów integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem.
Zadanie 1.2	Rozwój systemu usług opiekuńczych i wsparcia seniorów.
Zadanie 1.3	Rozszerzanie oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych, szczególnie zawodowych.
Zadanie 1.4	Wspieranie programów stypendialnych i inicjatyw edukacyjnych dla uczniów zdolnych.
Zadanie 1.5	Dostosowanie placówek oświatowych do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Zadanie 1.6	Wzmacnianie profilaktyki zdrowotnej, promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.
Zadanie 1.7	Rozwijanie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie powiatu.
Zadanie 1.8	Wspieranie rozwoju instytucji kultury, bibliotek i świetlic wiejskich.
Zadanie 1.9	Aktywizacja lokalnych społeczności poprzez inicjatywy obywatelskie i wolontariat.
Zadanie 1.10	Rozszerzenie działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.
Zadanie 1.11	Wspieranie OSP i służb ratowniczych w wyposażeniu i szkoleniach.
Zadanie 1.12	Realizacja projektów przeciwdziałających przemocy i uzależnieniom.
Zadanie 1.13	Rozwijanie współpracy organizacji pozarządowych z samorządem powiatowym.
Zadanie 1.14	Promowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji lokalnych.
Zadanie 1.15	Zwiększanie dostępności usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.
Cel strategiczny 2. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA	
Zadanie 2.1	Tworzenie warunków do rozwoju sektora MŚP i lokalnych firm rodzinnych.
Zadanie 2.2	Promocja terenów inwestycyjnych w ramach Aglomeracji Opolskiej.
Zadanie 2.3	Wspieranie klastrów gospodarczych i współpracy nauka–biznes.
Zadanie 2.4	Rozwijanie centrów szkolenia zawodowego zgodnych z potrzebami rynku pracy.
Zadanie 2.5	Wspieranie przedsiębiorczości kobiet i młodych osób.
Zadanie 2.6	Rozwijanie systemu doradztwa gospodarczego i inkubatorów przedsiębiorczości.
Zadanie 2.7	Wspieranie gospodarki o obiegu zamkniętym i zielonych technologii.
Zadanie 2.8	Promowanie marki lokalnych produktów i usług.
Zadanie 2.9	Organizacja targów i wydarzeń promujących lokalny biznes.
Zadanie 2.10	Wspieranie inwestycji w branży wysokich technologii i przemysł 4.0.
Zadanie 2.11	Rozwój współpracy międzynarodowej w obszarze gospodarki i innowacji.
Zadanie 2.12	Wykorzystanie potencjału energetycznego regionu jako impulsu rozwojowego.
Zadanie 2.13	Rozwój turystyki gospodarczej, kongresowej i szkoleniowej.
Zadanie 2.14	Promocja dostępności funduszy unijnych dla przedsiębiorców.
Zadanie 2.15	Promocja powiatu jako miejsca atrakcyjnego do inwestowania i życia.
Cel strategiczny 3. ŚRODOWISKO PRZYJAZNE CZŁOWIEKOWI	
Zadanie 3.1	Rozwój projektów związanych z OZE (fotowoltaika, biogaz, pompy ciepła).
Zadanie 3.2	Termomodernizacja budynków publicznych i mieszkalnych.
Zadanie 3.3	Wspieranie inwestycji w gospodarkę niskoemisyjną i oszczędność energii.
Zadanie 3.4	Rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych.
Zadanie 3.5	Wspieranie programów ochrony powietrza i ograniczania smogu.
Zadanie 3.6	Edukacja ekologiczna i kampanie prośrodowiskowe.
Zadanie 3.7	Rozwój zielonej infrastruktury – parków, nasadzeń i terenów rekreacyjnych.
Zadanie 3.8	Promowanie rolnictwa ekologicznego i lokalnych produktów.
Zadanie 3.9	System monitorowania zagrożeń środowiskowych.
Zadanie 3.10	Rekultywacja nieczynnych wyrobisk i terenów poeksploatacyjnych.
Zadanie 3.11	Rozwijanie transportu niskoemisyjnego i elektromobilności.

Zadanie 3.12	Wspieranie gospodarki odpadami zgodnej z zasadami GOZ.
Cel strategiczny 4. NOWOCZESNA I ZRÓWNOWAŻONA INFRASTRUKTURA	
Zadanie 4.1	Modernizacja i rozbudowa dróg powiatowych o znaczeniu komunikacyjnym.
Zadanie 4.2	Budowa i utrzymanie ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych.
Zadanie 4.3	Poprawa połączeń komunikacji publicznej w gminach wiejskich.
Zadanie 4.4	Zwiększenie dostępności transportu dla osób z niepełnosprawnościami.
Zadanie 4.5	Wspieranie budowy parkingów „Park & Ride”.
Zadanie 4.6	Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
Zadanie 4.7	Modernizacja sieci energetycznych i ciepłych.
Zadanie 4.8	Rozwój sieci szerokopasmowego Internetu na obszarach wiejskich.
Zadanie 4.9	Wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania ruchem i oświetleniem.
Zadanie 4.10	Uporządkowanie gospodarki odpadami i infrastruktury recyklingowej.
Zadanie 4.11	Rozwój infrastruktury społecznej: szkół, szpitali, DPS i domów dziecka.
Zadanie 4.12	Wspieranie budownictwa komunalnego i socjalnego.
Zadanie 4.13	Zapewnienie dostępności infrastruktury publicznej dla wszystkich grup społecznych.
Zadanie 4.14	Utrzymanie i rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej i melioracyjnej.
Cel strategiczny 5. SPRAWNE I PARTNERSKIE ZARZĄDZANIE PUBLICZNE	
Zadanie 5.1	Wdrażanie nowoczesnych narzędzi e-administracji i cyfrowych usług publicznych.
Zadanie 5.2	Rozwój kompetencji pracowników administracji publicznej.
Zadanie 5.3	Budowanie systemu współpracy między gminami powiatu.
Zadanie 5.4	Usprawnienie procesu planowania przestrzennego i strategicznego.
Zadanie 5.5	Promocja idei dobrego rządzenia (good governance).
Zadanie 5.6	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i sektorem społecznym.
Zadanie 5.7	Wzmacnianie współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej.
Zadanie 5.8	Promocja powiatu i jego wizerunku w kraju i za granicą.
Zadanie 5.9	Rozwój systemu informacji przestrzennej (GIS).
Zadanie 5.10	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków administracji publicznej.
Zadanie 5.11	Rozwój partnerstw publiczno-prywatnych (PPP) w realizacji inwestycji.
Zadanie 5.12	Wdrażanie systemów zarządzania jakością w administracji.
Zadanie 5.13	Monitoring i ewaluacja działań strategicznych.
Zadanie 5.14	Poszerzenie wiedzy samorządu w zakresie pozyskiwania funduszy UE (szkolenia).

Źródło: opracowanie własne

Cele strategiczne i zadania określone w niniejszym rozdziale stanowią fundament długofalowej polityki rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035, odzwierciedlając zidentyfikowane potrzeby, potencjały oraz wyzwania stojące przed lokalną wspólnotą. Sformułowany cel horyzontalny wyznacza wspólny kierunek działań wszystkich interesariuszy powiatu. Ujęcie to podkreśla konieczność równoważenia aspektów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych, a także wzmacniania kompetencji administracyjnych w duchu partnerstwa i odpowiedzialności. Przyjęta struktura pięciu celów strategicznych zapewnia kompleksowe podejście do rozwoju, uwzględniając zarówno czynniki endogeniczne, jak i zewnętrzne. Ich realizacja ma służyć wzmocnieniu spójności terytorialnej, poprawie jakości życia mieszkańców oraz zwiększeniu konkurencyjności powiatu w skali regionalnej i krajowej.

Każdy z pięciu obszarów strategicznych stanowi integralny element spójnej wizji rozwoju, w której społeczeństwo, gospodarka, środowisko, infrastruktura i administracja tworzą wzajemnie powiązany system. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, wspieranie innowacyjności oraz budowa nowoczesnej infrastruktury technicznej i cyfrowej stanowią podstawę wzrostu gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Z kolei działania w obszarze ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu wzmacniają odporność terytorialną i podnoszą jakość życia.

Sprawne i partnerskie zarządzanie publiczne, oparte na zasadach transparentności, współpracy międzygminnej oraz wykorzystaniu technologii cyfrowych, umożliwi skuteczną wdrażanie strategii i angażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. W rezultacie realizacja przyjętych celów i zadań pozwoli Powiatowi Opolskiemu na umocnienie pozycji dynamicznie rozwijającego się, nowoczesnego i przyjaznego regionu, w którym rozwój gospodarczy harmonijnie współgra z troską o środowisko i dobro wspólne mieszkańców.

6. Zbieżność założeń dokumentu z kluczowymi opracowaniami strategicznymi

Cele wyznaczone w „Strategii Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035” pozostają w pełnej zgodności z kierunkami określonymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie krajowym, regionalnym i unijnym, w tym z założeniami polityki spójności Unii Europejskiej oraz celami zrównoważonego rozwoju (Agenda 2030). Spójność ta zapewnia komplementarność działań podejmowanych w ramach strategii oraz umożliwia ich skuteczne powiązanie z programami operacyjnymi realizowanymi w województwie opolskim i w całej Polsce.

Zachowanie zgodności z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu stanowi istotny atut w procesie aplikowania o środki zewnętrzne, w szczególności fundusze europejskie dostępne w perspektywach finansowych 2021–2027 oraz 2028–2034. Powiat opolski, dzięki przyjętym celom rozwojowym, jest przygotowany do efektywnego wykorzystania mechanizmów wsparcia finansowego, co umożliwi realizację inwestycji o kluczowym znaczeniu dla jego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Wykazana zbieżność umożliwia również tworzenie partnerstw międzysektorowych, obejmujących współpracę samorządów, organizacji społecznych, sektora prywatnego oraz instytucji naukowych.

W procesie prowadzonych analiz pod uwagę wzięto poniższe opracowania strategiczne szczebla krajowego oraz regionalnego:

- Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce,
- Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027,
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030,
- Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej do 2030 roku,
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Opolskiej 2021+,
- Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Aglomeracji Opolskiej.

Tabela 3. Zbieżność założeń strategii zrównoważonego rozwoju powiatu z kluczowymi opracowaniami

Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 1. SPOŁECZEŃSTWO AKTYWNE, BEZPIECZNE I ZINTEGROWANE	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	<ul style="list-style-type: none">• „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4)• „Europa bliższa obywatelom” (CP5)• „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 4: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie• Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi• Cel 10: Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami• Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Spójność społeczna: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne• Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego• 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• 1.5 Fundusze europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację• 1.6 Fundusze europejskie wspierające włączenie społeczne w opolskim• 1.7 Fundusze europejskie wspierające usługi społeczne i zdrowotne w opolskim• 1.8 Europejski budżet dla społeczeństwa opolskiego• 1.9 Fundusze europejskie wspierające inwestycje społeczne w opolskim• 1.10 Fundusze europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030	<ul style="list-style-type: none">• Trwałe więzi społeczne• Wykwalifikowani mieszkańcy• Rozwinięte i dostępne usługi• Bezpieczny region

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej do 2030 roku	Cele strategiczne: <ul style="list-style-type: none">• 1. Aglomeracja Opolska dostosowana do wyzwań• 2. Aglomeracja Opolska otwarta na mieszkańca• 8. Atrakcyjna Aglomeracja Opolska• 9. Aglomeracja Opolska zorientowana na przyszłość
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Opolskiej 2021+	Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none">• 3.1 Dostępna edukacja przedszkolna• 3.2 Edukacja dostosowana do współczesnych wyzwań• 3.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu• 3.4 Poprawa dostępności do usług społecznych i zdrowotnych• 4.1 Wzmocnienie potencjału dziedzictwa kulturowego, kultury i turystyki kultury• 4.2 Europejska Inicjatywa Społeczna w Aglomeracji Opolskiej
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 2. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	<ul style="list-style-type: none">• „Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej” (CP1)• „Lepiej połączona Europa” (CP3)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie• Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi• Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność• Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu• Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Reindustrializacja: Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji• Obszar: Rozwój innowacyjnych firm: Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych• Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa: Przemiany strukturalne sektora; Nowe formy działania i współpracy; Nowoczesne instrumenty wsparcia• Obszar: Spójność społeczna: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy• Obszar: Kapitał dla rozwoju: Trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

	<ul style="list-style-type: none">• 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach
Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• 1.1 Fundusze europejskie na rzecz wzrostu innowacyjności i konkurencyjności opolskiego• 1.5 Fundusze europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację• 1.8 Europejski budżet dla społeczeństwa opolskiego• 1.10 Fundusze europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030	<ul style="list-style-type: none">• Wykwalifikowani mieszkańcy• Rozwinięte i dostępne usługi• Gospodarka otwarta na współpracę• Silne branże• Ceniona marka regionu
Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej do 2030 roku	Cele strategiczne: <ul style="list-style-type: none">• 3. Bezpieczna Aglomeracja Opolska• 8. Atrakcyjna Aglomeracja Opolska• 9. Aglomeracja Opolska zorientowana na przyszłość
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Opolskiej 2021+	Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none">• 1.1 Poprawa efektywności energetycznej i wykorzystania OZE• 2.2 Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności• 4.1 Wzmocnienie potencjału dziedzictwa kulturowego, kultury i turystyki kultury
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 3. ŚRODOWISKO PRZYJAZNE CZŁOWIEKOWI	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	<ul style="list-style-type: none">• „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2)• „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4)• „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 6: Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi• Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie• Cel 13: Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom• Cel 15: Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• 1.2 Fundusze europejskie dla czystej energii i ochrony środowiska naturalnego w województwie opolskim• 1.3 Fundusze europejskie na zrównoważony transport miejski województwa opolskiego• 1.10 Fundusze europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030	<ul style="list-style-type: none">• Opolskie zeroemisyjne• Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami• Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe
Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej do 2030 roku	Cele strategiczne: <ul style="list-style-type: none">• 3. Bezpieczna Aglomeracja Opolska• 4. Zeroemisyjna Aglomeracja Opolska• 5. Czysta Aglomeracja Opolska
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Opolskiej 2021+	Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none">• 1.1 Poprawa efektywności energetycznej i wykorzystania OZE• 1.2 Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu• 1.3 Ochrona i racjonalne gospodarowanie wodą• 1.4 Nowoczesna gospodarka odpadami• 1.5 Ochrona różnorodności biologicznej• 2.2 Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 4. NOWOCZESNA I ZRÓWNOWAŻONA INFRASTRUKTURA	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	<ul style="list-style-type: none">• „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2)• „Lepiej połączona Europa” (CP3)• „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie• Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność• Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych• 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

	<ul style="list-style-type: none">• 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym
Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• 1.3 Fundusze europejskie na zrównoważony transport miejski województwa opolskiego• 1.4 Fundusze europejskie na rzecz spójności i dostępności komunikacyjnej województwa opolskiego• 1.10 Fundusze europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030	<ul style="list-style-type: none">• Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami• Gospodarka otwarta na współpracę• Region dostępny komunikacyjnie
Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej do 2030 roku	Cele strategiczne: <ul style="list-style-type: none">• 6. Dostępna Aglomeracja Opolska• 7. Cyfrowa Aglomeracja Opolska• 8. Atrakcyjna Aglomeracja Opolska
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Opolskiej 2021+	Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none">• 2.1 Rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego na obszarze Aglomeracji Opolskiej• 2.2 Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności
Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Aglomeracji Opolskiej	Cel Strategiczne: <ul style="list-style-type: none">• 1. Poprawa spójności przestrzennej AO• 2. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego• 3. Wzrost znaczenia mobilności aktywnej w AO• 4. Wzrost wykorzystania publicznego transportu zbiorowego w obsłudze AO• 5. Optymalne wykorzystanie samochodów w realizacji potrzeb transportowych AO• 6. Rozwój logistyki miejskiej• 7. Wzrost akceptacji dla rozwiązań mobilności zrównoważonej w AO• 8. Rozwój struktur wspierających mobilność w AO.
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 5. SPRAWNE I PARTNERSKIE ZARZĄDZANIE PUBLICZNE	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	<ul style="list-style-type: none">• „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4)• „Europa bliższa obywatelom” (CP5)• „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi• Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji• Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

	<ul style="list-style-type: none">• Cel 17: Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców; Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym• Obszar: E-państwo: Cyfrowe państwo usługowe• Obszar: Finanse publiczne: Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne• Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE: Wykorzystanie środków z budżetu UE w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów• 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym• 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem• 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym• 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych• 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej
Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• 1.6 Fundusze europejskie wspierające włączenie społeczne w opolskim• 1.7 Fundusze europejskie wspierające usługi społeczne i zdrowotne w opolskim• 1.8 Europejski budżet dla społeczeństwa opolskiego• 1.9 Fundusze europejskie wspierające inwestycje społeczne w opolskim• 1.10 Fundusze europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030	<ul style="list-style-type: none">• Rozwinięte i dostępne usługi• Bezpieczny region• Ceniona marka regionu
Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej do 2030 roku	<p>Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none">• 1. Aglomeracja Opolska dostosowana do wyzwań• 2. Aglomeracja Opolska otwarta na mieszkańca• 8. Atrakcyjna Aglomeracja Opolska• 9. Aglomeracja Opolska zorientowana na przyszłość
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Opolskiej 2021+	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none">4.1 Wzmocnienie potencjału dziedzictwa kulturowego, kultury i turystyki kultury4.2 Europejska Inicjatywa Społeczna w Aglomeracji Opolskiej

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

Zachowana komplementarność działań sprzyja koordynacji przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych i krajowych, zapewniając spójność interwencji w obszarach społecznych, gospodarczych, środowiskowych i infrastrukturalnych. Strategia pozostaje również w bezpośredniej zgodzie z dokumentami Aglomeracji Opolskiej, Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi (ZIT 2021+), co wzmacnia współpracę między jednostkami samorządu terytorialnego oraz pozwala na realizację wspólnych celów w ramach zintegrowanego terytorialnie obszaru funkcjonalnego. Dzięki temu Powiat Opolski może skuteczniej uczestniczyć w regionalnych projektach partnerskich, szczególnie w dziedzinach edukacji, transportu, ochrony środowiska i usług społecznych.

7. Proces wdrażania, monitoringu i ewaluacji

W warunkach Powiatu Opolskiego proces monitoringu pełni kluczową rolę w skutecznym zarządzaniu strategią rozwoju, stanowiąc narzędzie pozwalające na systematyczne gromadzenie, analizę i interpretację danych dotyczących stopnia realizacji przyjętych celów strategicznych oraz przypisanych do nich zadań. Regularne prowadzenie monitoringu umożliwia ocenę skuteczności podejmowanych działań w takich obszarach, jak rozwój społeczny, gospodarka, środowisko, infrastruktura czy zarządzanie publiczne. Dzięki temu władze powiatu mogą wprowadzać niezbędne korekty, reagować na nowe wyzwania i dostosowywać politykę rozwojową do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz regionalnych.

W kontekście powiatu, położonego w centralnej części województwa i będącego integralnym elementem Aglomeracji Opolskiej, monitoring ma także znaczenie koordynacyjne, wspiera spójność działań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne, przedsiębiorstwa oraz organizacje społeczne. Analiza trendów w oparciu o wybrane wskaźniki pozwala na identyfikację obszarów wymagających intensyfikacji działań, w tym w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, inwestycji infrastrukturalnych, ochrony środowiska czy innowacyjności gospodarki.

Tabela 4. Zestawienie wskaźników monitorujących i ewaluacyjnych w przyporządkowaniu do poszczególnych celów strategicznych

Przykładowe wskaźniki	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwany kierunek zmian 2035 r., źródło danych	Cel strategiczny 1. SPOŁECZEŃSTWO AKTYWNE, BEZPIECZNE I ZINTEGROWANE	Cel strategiczny 2. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA	Cel strategiczny 3. ŚRODOWISKO PRZYJAZNE CZŁOWIEKOWI	Cel strategiczny 4. NOWOCZESNA I ZRÓWNOWAŻONA INFRASTRUKTURA	Cel strategiczny 5. SPRAWNE I PARTNERSKIE ZARZĄDZANIE PUBLICZNE
Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej (os.) (2023 r.)	2628	Spadek, GUS					
Liczba projektów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (szt.)	-	Wzrost, Starostwo					

Ćwiczący w klubach sportowych (os.) (2018 r.)	4049	Wzrost, GUS					
Liczba projektów zrealizowanych przy udziale NGO (szt.)	-	Wzrost, Starostwo					
Liczba organizacji pozarządowych (NGO) na 10 tys. mieszkańców	-	Wzrost, GUS					
Biblioteki (liczba czytelników) (os.)	14795	Wzrost, GUS					
Liczba osób uczestniczących w lokalnych imprezach (os.)	74922	Wzrost, GUS					
Liczba przestępstw ogółem	1302	Spadek, GUS					
Wskaźnik salda migracji	392	Wzrost, GUS					
Liczba mieszkańców powiatu (os.)	120754	Wzrost, GUS					
Korzystający z instalacji wodnej w % ogółu ludności powiatu (%)	98,1	Wzrost, GUS					
Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności powiatu (%)	78,3	Wzrost, GUS					
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności powiatu (%)	23,6	Wzrost, GUS					
Liczba powiatowych obiektów użyteczności publicznej objętych termomodernizacją (ob.)	-	Wzrost, Starostwo					
Liczba instalacji OZE zamontowanych na powiatowych obiektach użyteczności publicznej (szt.)	-	Wzrost, Starostwo					
Stopień emisji dwutlenku węgla (t/r)	179707	Spadek, GUS					
Powierzchnia terenów zielonych (ha) (2023 r.)	138	Wzrost, GUS					
Powierzchnia gruntów leśnych (ha)	72243	Wzrost, GUS					
Liczba projektów z zakresu edukacji ekologicznej (szt.)	-	Wzrost, Starostwo					
Liczba projektów z zakresu promocji dziedzictwa kulturowego (szt.)	-	Wzrost, Starostwo					
Stopa bezrobocia (%)	5,7	Spadek, GUS					
Liczba bezrobotnych (os.)	1945	Spadek, GUS					
Wskaźnik przedsiębiorczości (liczba zarejestrowanych firm na 10 tys. mieszkańców, REGON)	1149	Wzrost, GUS					
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN)	7366	Wzrost, GUS					
Liczba nowych miejsc pracy	-	Wzrost, PUP					

Liczba nowo powstałych przedsiębiorstw (szt.) (2024 r.)	-	Wzrost, GUS					
Liczba projektów we współpracy zagranicznej (szt.)	-	Wzrost, Starostwo					
Liczba zgłoszonych ofert pracy (szt.)	-	Wzrost, PUP					
Liczba noclegów udzielonych turystom na 10 tys. mieszkańców	4715	Wzrost, GUS					
Liczba miejsc noclegowych (2024 r.)	653	Wzrost, GUS					
Liczba projektów promujących powiat (szt.)	-	Wzrost, Starostwo					
Liczba wejść na stronę internetową powiatu	-	Wzrost, Starostwo					
Jakość obsługi klienta w Starostwie Powiatowym (badania ankietowe, %)	-	Wzrost, Starostwo					
Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków UE (mln PLN)	903,5	Wzrost, GUS					
Liczba projektów z zakresu e-administracji publicznej (szt.)	-	Wzrost, Starostwo					
Liczba lekarzy i dentystów (os.) (2023 r.)	241	Wzrost, GUS					
Liczba wydanych pozwoleń na budowę, nowe budynki, 2024 r. (szt.)	772	Wzrost, GUS					
Długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (km)	-	Wzrost, Starostwo					
Liczba projektów edukacyjnych (szt.)	-	Wzrost, Starostwo					

Źródło: opracowanie własne (Starostwo – Starostwo Powiatowe w Opolu, GUS – Główny Urząd Statystyczny PUP – Powiatowy Urząd Pracy). W przypadku braku wartości bazowej dla wskaźnika (np. za 2024 r.) należy zbadać kierunek zmian w roku opracowywania raportu ewaluacyjnego (np. badanie kierunku zmian w latach 2025-2028)

Uwzględnione w strategii wskaźniki odnoszą się w większości do monitorowania realizacji więcej niż jednego celu strategicznego, co pozwala na całościową ocenę postępów w kluczowych obszarach rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego, infrastrukturalnego i instytucjonalnego. Lista wskaźników ma charakter elastyczny i może być modyfikowana w zależności od zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu, kierunków polityki regionalnej oraz dostępności danych statystycznych.

Dane do monitoringu będą pozyskiwane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Starostwa Powiatowego w Opolu oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu, a w wybranych przypadkach także z innych instytucji publicznych i partnerów samorządowych,

w tym z gmin wchodzących w skład powiatu. W odniesieniu do jakości obsługi klienta w administracji publicznej przewiduje się możliwość realizacji badań ankietowych, które będą miały charakter fakultatywny i pozwolą na ocenę poziomu satysfakcji mieszkańców.

Zmiany wartości wskaźników będą obliczane zgodnie z zasadą procentowej dynamiki $((\text{wartość wskaźnika w roku bieżącym} - \text{wartość w roku poprzednim}) / \text{wartość w roku poprzednim}) \times 100\%$. W ramach procesu ewaluacji analizowana będzie zarówno dynamika zmian, jak i ich kierunek, co umożliwi bieżące dostosowywanie polityki rozwoju do realnych potrzeb. Raporty z monitoringu i ewaluacji strategii będą opracowywane w cyklach dwuletnich, począwszy od roku 2028. Za koordynację i nadzór nad procesem monitoringu odpowiada Starosta Powiatu Opolskiego, a szczegółowe procedury zostaną opisane w odrębnym dokumencie operacyjnym.

W ramach procesu wdrażania założeń strategii przestrzegane będą następujące zasady:

- zasada koordynacji, związana z łączeniem działań, mechanizmów i instrumentów polityki spójności UE, polityki regionalnej państwa, polityk sektorowych wdrażanych na poziomie województwa oraz polityk lokalnych,
- zasada subsydiarności, będąca jedną z kluczowych zasad polityki rozwoju, zakładająca, że planowanie i realizacja interwencji publicznej prowadzone są na odpowiednim, możliwie najniższym, poziomie zarządzania, gwarantującym jej najwyższą efektywność,
- zasada koncentracji, oznaczająca skupienie ograniczonych środków finansowych i zasobów organizacyjnych na interwencji w działania strategiczne w wybranych dziedzinach decydujących o konkurencyjności regionu, jak również na wyodrębnionych obszarach,
- zasada partnerstwa, rozumiana jako współdziałanie, współdecydowanie oraz współodpowiedzialność różnorodnych środowisk i instytucji zaangażowanych w proces rozwoju regionalnego i lokalnego, traktowanych jako partnerzy w procesie formułowania celów rozwojowych, mechanizmów ich wdrażania i monitorowania efektów,
- zasada wieloszczeblowego zarządzania, uwzględniająca integrującą i koordynacyjną rolę samorządu województwa na poziomie regionalnym oraz znacznie większe włączenie władz samorządowych szczebla lokalnego w programowanie i działania rozwojowe.

Dokumenty wykonawcze obejmują wszystkie obowiązkowe i fakultatywne strategie, programy oraz plany operacyjne realizowane na obszarze Powiatu Opolskiego. Stanowią one narzędzie wdrażania polityki rozwoju oraz uszczegółowienie kierunków określonych w Strategii Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035. Ich realizacja ma bezpośredni lub pośredni wpływ na osiągnięcie celów strategicznych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, infrastrukturalnej oraz instytucjonalnej.

Tabela 5. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych (obligatoryjnych oraz fakultatywnych)

Przykładowy obszar tematyczny	Dokument samorządowy (wykonawczy)	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
Planowanie przestrzenne	<ul style="list-style-type: none">Zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego gmin z terenu powiatu opolskiego	<ul style="list-style-type: none">Realizacja planów zagospodarowania przestrzennego przez poszczególne gminy powiatu opolskiego
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	<ul style="list-style-type: none">Program ochrony zabytków w Powiecie Opolskim (dokument fakultatywny)	<ul style="list-style-type: none">Przy założeniu opracowania programu, wdrażanie jego założeń oraz bieżący monitoring i ewaluacja osiągniętych rezultatów. W miarę potrzeb możliwa jest aktualizacja zapisów dokumentu
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none">Program Ochrony Środowiska Powiatu Opolskiego	<ul style="list-style-type: none">Wdrażanie założeń programów oraz bieżący monitoring i ewaluacja osiągniętych rezultatów. W miarę potrzeb możliwa jest aktualizacja zapisów dokumentu
Transport	<ul style="list-style-type: none">Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Aglomeracji Opolskiej	<ul style="list-style-type: none">Poprawa jakości publicznego transportu zbiorowego na terenie Aglomeracji Opolskiej
Polityka społeczna	<ul style="list-style-type: none">Powiatowa Strategia Rozwiązywania problemów społecznychPowiatowy Program Działań na Rzecz Osób NiepełnosprawnychPowiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowejPowiatowego Programu Rozwoju Pieczy ZastępczejProgram profilaktyczny promujący i wdrażający prawidłowe metody wychowawcze w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domowąProgram korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lataProgram psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową	<ul style="list-style-type: none">Wdrażanie założeń strategii oraz bieżący monitoring i ewaluacja osiągniętych rezultatów. W miarę potrzeb możliwa jest aktualizacja zapisów strategiiWdrażanie założeń programów oraz bieżący monitoring i ewaluacja osiągniętych rezultatów. W miarę potrzeb możliwa jest aktualizacja zapisów dokumentu
Rozwój lokalny	<ul style="list-style-type: none">Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,	<ul style="list-style-type: none">Wdrażanie założeń programu oraz bieżący monitoring i ewaluacja

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

	<p>stanowiący część składową Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Opolskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program współpracy Powiatu Opolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<p>osiąganych rezultatów. W miarę potrzeb możliwa jest aktualizacja zapisów dokumentów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie założeń strategii oraz bieżący monitoring i ewaluacja osiągniętych rezultatów. W miarę potrzeb możliwa jest aktualizacja zapisów strategii
Edukacja	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalny program wspierania edukacji dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie założeń programu oraz bieżący monitoring i ewaluacja osiągniętych rezultatów. W miarę potrzeb możliwa jest aktualizacja zapisów dokumentu
Bezpieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego • Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie założeń programu, planu oraz bieżący monitoring i ewaluacja osiągniętych rezultatów. W miarę potrzeb możliwa jest aktualizacja zapisów dokumentu
Zdrowie	<ul style="list-style-type: none"> • Program polityki zdrowotnej "Pierwsza pomoc" • Program zdrowia psychicznego powiatu opolskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie założeń programu oraz bieżący monitoring i ewaluacja osiągniętych rezultatów. W miarę potrzeb możliwa jest aktualizacja zapisów dokumentu

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Plan operacyjny realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

Celem horyzontalny:			
Zrównoważony i długofalowy rozwój Powiatu Opolskiego, oparty na aktywności mieszkańców, konkurencyjnej i nowoczesnej gospodarce, wysokiej jakości środowisku, rozwiniętej infrastrukturze oraz efektywnym i partnerskim zarządzaniu publicznym			
Numer zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny 1. SPOŁECZEŃSTWO AKTYWNE, BEZPIECZNE I ZINTEGROWANE			
Zadania 1.1-1.2	Starostwo Powiatowe w Opolu	Starostwo Powiatowe w Opolu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu, Dom Pomocy Społecznej w Prószkowie, NGO, MSP	Starostwo Powiatowe w Opolu
Zadania 1.3-1.7	Starostwo Powiatowe w Opolu	Starostwo Powiatowe w Opolu, ZS Niemodlin, ZS Ozimek, ZS Prószków, ZS Tułowice, NGO, MSP	Starostwo Powiatowe w Opolu
Zadania 1.8-1.15	Starostwo Powiatowe w Opolu	Starostwo Powiatowe w Opolu, NGO, MSP	Starostwo Powiatowe w Opolu
Cel strategiczny 2. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA			

Zadania 2.1-2.15	Starostwo Powiatowe w Opolu	Starostwo Powiatowe w Opolu, Stowarzyszenie Aglomeracja Opolska, MSP, INiB	Starostwo Powiatowe w Opolu
Cel strategiczny 3. ŚRODOWISKO PRZYJAZNE CZŁOWIEKOWI			
Zadania 3.1-3.12	Starostwo Powiatowe w Opolu	Starostwo Powiatowe w Opolu, urzędy miast i gmin z terenu powiatu opolskiego, NGO, MSP, INiB	Starostwo Powiatowe w Opolu
Cel strategiczny 4. NOWOCZESNA I ZRÓWNOWAŻONA INFRASTRUKTURA			
Zadania 4.1-4.5	Starostwo Powiatowe w Opolu	Starostwo Powiatowe w Opolu, INiB, Zarząd Dróg Powiatowych w Opolu, urzędy miast i gmin z terenu powiatu opolskiego	Starostwo Powiatowe w Opolu
Zadania 4.6-4.13	Starostwo Powiatowe w Opolu	Starostwo Powiatowe w Opolu, urzędy miast i gmin z terenu powiatu opolskiego, INiB	Starostwo Powiatowe w Opolu
Zadania 4.14	Starostwo Powiatowe w Opolu	Starostwo Powiatowe w Opolu, urzędy miast i gmin z terenu powiatu opolskiego, Wody Polskie, INiB	Starostwo Powiatowe w Opolu
Cel strategiczny 5. SPRAWNE I PARTNERSKIE ZARZĄDZANIE PUBLICZNE			
Zadania 5.1-5.14	Starostwo Powiatowe w Opolu	Starostwo Powiatowe w Opolu, urzędy miast i gmin z terenu powiatu opolskiego, NGO, INiB	Starostwo Powiatowe w Opolu

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez Starostwo Powiatowe w Opolu, NGO-organizacje pozarządowe, MSP-przedsiębiorcy, INiB- instytucje naukowe i badawcze

Cele rozwojowe Polski, które w założeniach Umowy Partnerstwa wskazano do finansowania z funduszy unijnych 2021-2027 to:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju,
- przejście na gospodarkę niskoemisyjną,
- zrównoważenie systemu energetycznego,
- poprawa stabilności dostaw paliw i energii,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zwiększanie efektywności funkcjonowania instytucji państwa,
- wzmocnienie połączeń komunikacyjnych, w tym transeuropejskich,
- poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów,
- zwiększenie dostępności transportowej kraju,

- poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,
- ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- zwiększanie efektywności funkcjonowania instytucji państwa,
- poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Przykładowe źródła finansowania projektów, zadań zapisanych w strategii wskazywane dla samorządów przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej:

- środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w tym regionalne, powiatowe oraz środki własne gmin,
- środki pochodzące z budżetu państwa (pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy),
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej (obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym i regionalnym),
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarczy antykryzysowych.

Przy konstruowaniu konkretnych ram finansowych dla projektów pod uwagę brane będą następujące uwarunkowania: analiza dochodów i wydatków w ostatnich latach; analiza możliwości inwestycyjnych i płynności finansowej; analiza zadłużenia; analiza skuteczności w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania działań w ostatnich latach; zapisy wieloletniej prognozy finansowej; informacje na temat potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania, bieżący harmonogram konkursów, warunków udziału i realizacji projektów,

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

w tym wkładu własnego i udziału dofinansowania; baza wiedzy i doświadczeń powstałych w wyniku realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach; baza wiedzy i doświadczeń powstałe w wyniku tworzenia ram finansowych dla dokumentów strategicznych funkcjonujących na poziomie powiatu; informacje zapisane w opracowanych dotychczas projektach, wnioskach aplikacyjnych, studiach wykonalności.

8. Literatura pomocnicza

- Anholt S.: Competitive Identity. The New Branding Management for Nations, Cities and Regions. Palgrave Macmillan, New York, p. 75. 2007.
- Florida R.: Cities and the creative class. Routledge, New York, p. 7. 2005.
- Gelder S.: City Brand Partnership. In: City Branding. Theory and Cases, ed. K. Dinnie, Palgrave Macmillan, New York, p. 37-38. 2011.
- Govers R., Go F.: Place Branding. Global, Virtual and Psychical Identities, Constructed, Imagined and Experienced. Palgrave Macmillan, New York, p. 16-17. 2009.
- Hague C.: Planning and place identity. In: Place identity, participation and planning, eds. C. Hague, P. Jenkins, Routledge, New York, p. 4. 2005.
- Kotler P., Asplund C., Rein I., Heider D.: Marketing Places Europe. Prentice Hall, London. 1999.
- Kotler P., Haider D., Rein I.: Marketing Places. Attracting Investment, Industry, and Tourism to Cities, States, and Nations. The Free Press, New York, p. 18. 1993.
- Pike A., Rodriguez-Pose A., Tomaney J.: Local and Regional Development; Routledge: New York, USA; 2016, ISBN 978-1317664147.
- Proctor T.: Public Sector Marketing. Pearson Education, Essex, p. 2. 2007.
- Raszkowski A., Bartniczak B.: On the Road to Sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals (SDG) in Poland. Sustainability 2019, 11 (2), 366.
- Raszkowski A., Bartniczak B.: Sustainable Development in the Central and Eastern European Countries (CEECs): Challenges and Opportunities. Sustainability 2019, 11, 1180.
- Raszkowski A., Bartniczak B.: Towards Sustainable Regional Development: Economy, Society, Environment, Good Governance Based on the Example of Polish Regions. Transformations in Business & Economics 2018, Vol. 17, No 2 (44), pp. 225-245.
- Stimson R., Stough R., Roberts B.: Regional Economic Development. Analysis and Planning Strategy. Springer, Heidelberg, p. 88. 2006.

9. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności powiatu opolskiego	9
Wykres 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	10
Wykres 3. Liczba małżeństw i rozwodów	11
Wykres 4. Zameldowania i wymeldowania ogółem (osoby)	11
Wykres 5. Wskaźniki obciążenia demograficznego i współczynnik feminizacji (osoby)	12
Wykres 6. Przyrost naturalny na 1000 ludności wg miejsca zamieszkania	12
Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007	14
Wykres 8. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych ...	15
Wykres 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców	15
Wykres 10. Średnia cena lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (mediana) PLN ...	16
Wykres 11. Średnia cena za m2 lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (rynek pierwotny i wtórny) (PLN)	17
Wykres 12. Średnia cena lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (rynek pierwotny i wtórny) (PLN)	17
Wykres 13. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (tys. PLN)	18
Wykres 14. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (tys. PLN)	19
Wykres 15. Produkcja sprzedana przemysłu na mieszkańca (PLN)	20
Wykres 16. Sklepy i targowiska (liczba obiektów).....	20
Wykres 17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN)	21
Wykres 18. Pojazdy w powiecie.....	23
Wykres 19. Publiczne drogi w powiecie (km).....	24
Wykres 20. Sieć ciepła (km)	25
Wykres 21. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie ogółem (dam3)	26
Wykres 22. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku (GJ)	26
Wykres 23. Budynki mieszkalne podłączone do wodociągów w %.....	27
Wykres 24. Budynki mieszkalne podłączone do kanalizacji w %	28
Wykres 25. Zużycie energii elektrycznej (MWh)	28
Wykres 26. Zużycie energii elektrycznej na mieszkańca (kWh)	29
Wykres 27. Korzystający z poszczególnych instalacji w % ogółu ludności powiatu	30
Wykres 28. Sieć gazowa w gospodarstwach domowych	30
Wykres 29. Sieć gazowa, zużycie gazu w MWh	31
Wykres 30. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na mieszkańca (m3)	32
Wykres 31. Mieszkania wyposażone w poszczególne instalacje w % ogółu mieszkań	32
Wykres 32. Zasoby mieszkaniowe powiatu ogółem.....	33
Wykres 33. Zasoby mieszkaniowe, łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (m2)	34
Wykres 34. Zasoby mieszkaniowe, podstawowe wskaźniki	34
Wykres 35. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (m2)	35
Wykres 36. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań (m2).....	36
Wykres 37. Mieszkania i nowe budynki mieszkalne.....	36
Wykres 38. Budynki niemieszkalne w powiecie ogółem, powierzchnia użytkowa (m2)	37
Wykres 39. Pozwolenia wydane na budowę.....	38
Wykres 40. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (ogółem i grupy wiekowe)	39
Wykres 41. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w %	39
Wykres 42. Rodziny zastępcze	40
Wykres 43. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej, miejsca i mieszkańcy	41
Wykres 44. Najczęstsze przyczyny, na podstawie których przyznano rodzinom pomoc społeczną	41
Wykres 45. Kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych ogółem (PLN)	42
Wykres 46. Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż rok (%).....	43
Wykres 47. Bezrobotni zarejestrowani	43
Wykres 48. Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia.....	44
Wykres 49. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku	45
Wykres 50. Stopa bezrobocia rejestrowanego i stopa napływu bezrobotnych zarejestrowanych.....	45

Wykres 51. Emisja zanieczyszczeń gazowych (t/r).....	46
Wykres 52. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności	47
Wykres 53. Oczyszczalnie przemysłowe, przepustowość projektowa oczyszczalni (m3/dobę)	47
Wykres 54. Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków, przepustowość ogółem (m3/dobę)	48
Wykres 55. Obszary prawnie chronione (ha)	49
Wykres 56. Odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk (t)	49
Wykres 57. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku (t).....	50
Wykres 58. Tereny zieleni, nasadzenia i ubytki (szt.).....	51
Wykres 59. Tereny zieleni, powierzchnia (ha)	51
Wykres 60. Powierzchnia gruntów leśnych (ha).....	52
Wykres 61. Powierzchnia gruntów komunalnych.....	52
Wykres 62. Miejsca noclegowe.....	55
Wykres 63. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych ogółem (%)	55
Wykres 64. Turyści zagraniczni w 2024 r. (wybrane kraje).....	56
Wykres 65. Noclegi udzielone turystom krajowym i zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych ogółem na 10 tys. mieszkańców	56
Wykres 66. Powierzchnia gruntów komunalnych w powiecie ogółem (ha)	57
Wykres 67. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, powierzchnia gmin ogółem objęta obowiązującymi planami (ha).....	58
Wykres 68. Członkowie i ćwiczący w klubach sportowych	60
Wykres 69. Biblioteki publiczne, księgozbiór i wypożyczenia	61
Wykres 70. Biblioteki publiczne, czytelnictwo	62
Wykres 71. Liczba imprez organizowanych w powiecie ogółem	62
Wykres 72. Liczba uczestników imprez organizowanych w powiecie	63
Wykres 73. Zwiedzający muzea	63
Wykres 74. Liczba przestępstw ogółem	64
Wykres 75. Wybrane wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w %	65
Wykres 76. Kadra medyczna, lekarze i lekarze dentyści	66
Wykres 77. Porady lekarskie ogółem	66
Wykres 78. Współczynniki skolaryzacji (%)	68
Wykres 79. Szkoły ponadgimnazjalne z policealnymi.....	68
Wykres 80. Dochody i wydatki Powiatu Opolskiego ogółem (PLN)	69
Wykres 81. Dochody i wydatki na mieszkańca ogółem (PLN).....	70
Wykres 82. Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich (PLN), dotyczy całego powiatu wraz z gminami	70
Wykres 83. Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich w podziale na programy operacyjne, wydatki ogółem (PLN), dotyczy całego powiatu wraz z gminami	71
Wykres 84. Ludność [osoba].....	72
Wykres 85. Gęstość zaludnienia [osoba/km ²]	72
Wykres 86. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba].....	73
Wykres 87. Urodzenia żywe na 1000 ludności [osoba].....	74
Wykres 88. Zgony na 1000 ludności [osoba]	75
Wykres 89. Przyrost naturalny na 1000 ludności [osoba].....	75
Wykres 90. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności [osoba]	76
Wykres 91. Dochody ogółem budżetu powiatu na mieszkańca [zł]	77
Wykres 92. Wydatki ogółem budżetu powiatu na mieszkańca [zł].....	78
Wykres 93. Turystyczne obiekty noclegowe [ob.]	78
Wykres 94. Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności [szt.]	79
Wykres 95. Odpady wytworzone w ciągu roku [tys. t]	80
Wykres 96. Lesistość [%].....	81
Wykres 97. Drogi publiczne o twardej nawierzchni (powiatowe i gminne) na 100 km ² [km].....	81
Wykres 98. Samochody osobowe 1000 ludności [szt.]	82
Wykres 99. Pracujący na 1000 ludności [osoba]	83
Wykres 100. Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	84
Wykres 101. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035

[szt.]	84
Wykres 102. Liczba ludności na aptekę ogólnodostępną [osoba]	85
Wykres 103. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem [%]	86
Wykres 104. Emisja dwutlenku węgla [t/r]	87

10. Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT powiatu opolskiego	89
Tabela 2. Struktura celów strategii rozwoju powiatu opolskiego	95
Tabela 3. Zbieżność założeń strategii zrównoważonego rozwoju powiatu z kluczowymi opracowaniami	99
Tabela 4. Zestawienie wskaźników monitorujących i ewaluacyjnych w przyporządkowaniu do poszczególnych celów strategicznych	106
Tabela 5. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych (obligatoryjnych oraz fakultatywnych) ..	110
Tabela 6. Plan operacyjny realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Opolskiego do roku 2035	111

11. Spis map

Mapa 1. Mapa Powiatu Opolskiego wraz z miastem Opolem	6
Mapa 2. Sieć dróg powiatu opolskiego	23

12. Załączniki (opcjonalnie)